

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता चतुर्थं काण्डं

Note: Please refer to the book, TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated June 30, 2022.

1. This replaces the earlier version 1.0 dated January 31, 2021.
2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2022.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st August 2018
2nd	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
3rd	Version Number	0.0 dated 31st August 2019
4th	Version Number	1.0 dated 31st January 2021

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डं 4

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः– अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं	4
4.1.1 Appendix	31
4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं	33
4.2.1 Appendix	63
4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं	66
4.3.1 Appendix	87
4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं	89
4.4.1 Appendix	110
4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं	112
4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं	127
4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं	152
4.7.1 Appendix	172

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थं काण्डं

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

TS 4.1.1.1

यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमं॑ मन॒स्तत्वाय॑ स॒विता॑ धि॒यः ।
अ॒ग्निं ज्योति॑र्नि॒चाय्य॑ पृथि॒व्या अ॒ध्या ऽभ॑रत् ॥
यु॒क्त्वाय॑ मन॒सा दे॒वान्त् सु॒वर्य॑तो धि॒या दि॒वं ॥
बृ॒हज्ज्योतिः॑ करि॒ष्यतः॑ स॒विता॑ प्र सु॒वाति॑ तान् ॥
यु॒क्तेन॑ मन॒सा व॒यं दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ स॒वे ।
सु॒वर्गेयाय॑ श॒क्त्यै ॥
यु॒ञ्जते॑ मन॒ उत॑ यु॒ञ्जते॑ धि॒यो वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒हतो॑ वि॒पश्चितः॑ ।
वि हो॒त्रा द॒धे व॒युना॒विदे॒क इन् - [ ] 1

TS 4.1.1.2

म॒ही दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥
यु॒जे वां ब्र॒ह्म पू॒र्व्यं नमो॑भिर्वि॒ श्लोका॑ यन्ति प॒थ्ये॒व सू॒राः ॥

शृ॒ण्वन्ति॑ वि॒श्वे अ॒मृत॑स्य पु॒त्रा आ ये॑ धा॒मानि दि॒व्यानि॑ त॒स्थुः ॥
यस्य॑ प्र॒याण॑मन्व॒न्य इ॒द्ययु॑र्दे॒वा दे॒वस्य॑ म॒हिमा॑नम॒र्चतः॑ ।
यः पा॒र्थि॒वानि॑ वि॒ममे॑ स ए॒तशो॑ र॒जाऽसि॑ दे॒वः स॒विता॑ म॒हित्व॑ना ॥
दे॒व स॒वितः॑ प्र सु॒व य॒ज्ञं प्र सु॒व – [ ] 2

TS 4.1.1.3

य॒ज्ञप॑तिं भ॒गाय॑ दि॒व्यो ग॒न्धर्वः॑ ।
के॒तपूः॑ के॒तन्नः॑ पु॒नातु॑ वा॒चस्प॑ति॒र्वाच॑म॒द्य स्व॑दाति नः ॥
इ॒मं नो॑ दे॒व स॒वित॑र्य॒ज्ञं प्र सु॒व दे॒वायु॑व॒ऽस॒खिवि॑द॒ऽस॒त्राजि॑तं
ध॒नजि॑त॒ऽसु॒वर्जि॑तं ॥
ऋ॒चा स्तो॑म॒ऽस॒मर्द॑धय गाय॒त्रेण॑ रथ॒न्तरं॑ ।
बृ॒हद्-गा॑य॒त्रव॑र्तनि ॥
दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ ऽश्वि॒नोर्बा॒हुभ्यां॑ पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्यां॑
गा॒य॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ऽऽ ददे ऽङ्गि॒रस्व॑द॒भिर॑-र॒सि ना॑रि – [ ] 3

TS 4.1.1.4

-र॒सि पृ॑थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑री॒ष्यम॑ङ्गि॒रस्व॑दा भ॒र त्रै॑ष्टु॒भेन॑ त्वा
छ॒न्दसा॑ऽऽ ददे ऽङ्गि॒रस्व॑द्-ब॒भिर॑र॒सि ना॑रि॒रसि॑ त्वया॒ वय॑ऽस॒धस्थ॑

आ ऽग्नि॑ श॒के॒म॒ ख॒नि॒तुं॑ पु॒री॒ष्यं॑ जा॒ग॒ते॒न॒ त्वा॒ छ॒न्द॒साऽऽ द॒दे॑
 ऽङ्गि॒र॒स्व॒ब्ध॒स्त॒ आ॒धाय॑ स॒वि॒ता बि॒भ्र॒द॒भ्रि॑ हिर॒ण्ययीं॑ ।
 तया॒ ज्योति॑रज॒स्र-मि॒द॒ग्निं॑ खा॒त्वी न॒ आ भ॑रानुष्टु॒भेन॑ त्वा
 छ॒न्द॒साऽऽ ( ) द॒दे॑ ऽङ्गि॒र॒स्व॒त् ॥ 4

(इद् - य॒ज्ञं प्र॑सु॒व - ना॒रि - रा॒नुष्टु॑भेन त्वा छ॒न्द॒सा - त्रीणि॑ च)

(A1)

TS 4.1.2.1

इ॒मा॒म॒गृ॒भ्णन्॑ र॒श॒ना॒मृ॒तस्य॑ पू॒र्व आ॒यु॒षि वि॒द॒थे॒षु क॒व्या ।
 तया॒ दे॒वाः सु॒त-मा॑ ब॒भूवु॑र् ऋ॒तस्य॑ सा॒म॒न्थ् स॒र॒मा॒र॒प॒न्ती ॥
 प्र॒तूर्तं॑ वा॒जि॒न्ना द्र॒व व॑रि॒ष्ठा॒म॒नु सँव॑तं ।
 दि॒वि ते॒ जन्म॑ प॒र॒म॒म॒न्त॒रि॒क्षे ना॒भिः पृ॒थि॒व्या॒म॒धि यो॒निः ॥
 यु॒ञ्जा॒था रा॑स॒भं यु॒व॒म॒स्मिन् यामे॑ वृष॒ण्व॒सू ।
 अ॒ग्निं भ॑रन्त॒म॒स्म॒युं ॥
 यो॒गे॒यो॒गे त॒व॒स्तरं॑ वा॒जे॒वा॒जे ह॒वा॒म॒हे ।
 स॒खा॒य इ॒न्द्र॒मू॒तये॑ ॥

प्र॒तूर्व- [ ] 5

TS 4.1.2.2

-॒त्रे॒ह्य॒व॒क्राम॒न्न॒शस्ती॑ रु॒द्रस्य॑ गा॒णप॒त्यान् म॒योभू॑रेहि ।
 उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम॒न्विहि॑ स्व॒स्तिग॑व्यू॒ति-र॑भ॒यानि॑ कृ॒ण्वन् ॥
 पू॒ष्णा स॒युजा॑ सह ।
 पृ॒थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑री॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑-द॒च्छे॒ह्यग्निं॑ पु॑री॒ष्य
 -म॑ङ्गि॒रस्व॑द-॒च्छे॒मोऽग्निं॑ पु॑री॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑द्-भ॒रिष्या॑मोऽग्निं
 पु॑री॒ष्य-म॑ङ्गि॒रस्व॑द्-भ॒रामः॑ ॥
 अ॒न्व॒ग्नि॒रुष॑सा-म॒ग्रम॑ख्य-द॒न्वहा॑नि प्र॒थमो॑ जा॒तवे॑दाः ।
 अनु॑ सूर्य॒स्य - [ ] 6

TS 4.1.2.3

पु॒रु॒त्रा च॑ र॒श्मी॒ननु॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी आ त॑तान ॥
 आ॒गत्य॑ वा॒ज्यद॑ध्व॒नः सर्वा॑ मृ॒धो वि धू॑नुते ।
 अ॒ग्निं स॒धस्थे॑ म॒हति॑ चक्षु॒षा नि चि॑कीषते ॥
 आ॒क्रम्य॑ वा॒जिन् पृ॑थि॒वीम॒ग्निमि॑च्छ रु॒चा त्वं ।
 भू॒म्या वृ॑त्वाय॒ नो ब्रू॑हि यतः॒ खना॑म॒ तं व॑यं ॥
 द्यौ॒स्ते पृ॑ष्ठं पृथि॒वी स॒धस्थ॑मा॒त्मा ऽन्त॑रि॒क्षं स॒मुद्र॑स्ते यो॒निः ।
 वि॒ख्याय॑ चक्षु॒षा त्वम॑भि तिष्ठ- [ ] 7

TS 4.1.2.4

पृतन्यतः ॥

उत्क्राम॑ मह॑ते सौ॒भगा॑या-स्मा॒दा॒स्थाना॑द् द्र॒वि॒णो॒दा वा॑जिन् ।
वय॑ꣳ स्याम॑ सु॒मतौ॑ पृ॒थि॒व्या अ॒ग्निं ख॑नि॒ष्यन्त॑ उप॒स्थे अ॒स्याः ॥
उद॑क्रमीद् द्र॒वि॒णो॒दा वा॒ज्य॒र्वा॒ऽकः॑ स लो॒कꣳ सु॒कृतं॑ पृ॒थि॒व्याः ।
ततः॑ ख॒नेम॑ सु॒प्रती॑कम॒ग्निꣳ सु॒वो रु॑हाणा॒ अधि॑ नाक॑ उत्त॒मे ॥
अ॒पो दे॒वीरु॑प सृ॒ज म॑धु॒मती॑रय॒क्ष्माय॑ प्र॒जाभ्यः॑ ।
तासा॑ꣳ स्था॒नादु॒ज्जि॒हता॑-मोष॑धयः सु॒पिप्प॒लाः ॥

जिघर्म्य- [ ] 8

TS 4.1.2.5

-ग्निं॑ मन॒सा घृ॑तेन॒ प्रति॑क्ष्यन्तं॒ भुव॑नानि॒ विश्वा॑ ।
पृ॒थुं ति॑रश्चा॒ वय॑सा बृ॒हन्तं॑ व्य॒चि॒ष्ठम॒न्नꣳ र॑भसं॒ वि॒दानं॑ ॥
आ त्वा॑ जिघर्मि॒ वच॑सा घृ॒तेना॒ऽरक्ष॑सा॒ मन॑सा॒ तज्जु॑षस्व ।
मर्य॑श्रीः स्पृ॒हय॑द्वर्णो॒ अ॒ग्निर्ना॑ऽभि॒मृशे॑ त॒नुवा॑ जर्ह॑षाणः ॥
परि॑ वा॒जप॑तिः क॒विर॒ग्निर्ह॑व्यान्य॒क्रीत् ।
दध॑द् रत्नानि॒ दाशु॑षे ॥
परि॑ त्वा॒ग्ने पु॒रं व॑यं॒ विप्रꣳ॑ सह॒स्य धी॑महि ।

धृ॒षद्व॑र्णं दि॒वेदि॑वे भे॒त्तारं॑ ( ) भङ्गु॒रावतः॑ ॥

त्वम॑ग्ने द्यु॒भिस्त्व॑-मा॒शुशु॑क्षणि॒स्त्व-म॑द्भ्यस्त्व-म॒श्मन॑स्परि ।

त्वं ँ॒नैभ्य॑ स्त्वमोष॑धीभ्य॒ स्त्वं नृ॑णां नृ॒पते जा॑यसे शु॒चिः ॥ 9

(प्र॒तूर्व॑न्थ् - सूर्य॑स्य - तिष्ठ॑ - जिघ॑र्मि - भे॒त्तारं॑ - वि॒शति॑श्च)

(A2)

TS 4.1.3.1

दे॒वस्य॑ त्वा सवि॒तुः प्र॑सवे॒ऽश्विनो॑ ब॒हुभ्यां॑ पू॒ष्णो ह॑स्ताभ्यां

पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒रीष्य॑-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

ज्योति॑ष्मन्तं त्वा॒ग्ने सु॒प्रती॑क॒मज॑स्रेण भा॒नुना॑ दी॒द्यानं॑ ।

शि॒वं प्र॒जाभ्यो॑ऽहि॒ऽसन्तं॑ पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒रीष्य॑

-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

अ॒पां पृ॒ष्ठम॑सि स॒प्रथा॑ उ॒र्वग्निं॑ भ॒रिष्य॑दप॒राव॑पिष्ठं ।

वर्द्ध॑मानं म॒ह आ च॑ पु॒ष्करं॑ दि॒वो मा॑त्रया व॒रिणा॑ प्रथस्व ॥

श॒र्म च॑ स्थो- [ ] 10

TS 4.1.3.2

व॒र्म च॑ स्थो अ॒च्छि॒द्रे ब॒हुले॑ उ॒भे ।

व्य॑च॒स्वती॑ सं ँ॒वसा॑थां भ॒र्तम॑ग्निं पु॒रीष्य॑ ॥

सं॑ व॒सा॒था॒ꣳ सु॒व॒र्वि॒दा॒ समी॒ची॒ उ॒र॒सा॒ त्म॒ना॑ ॥

अ॒ग्नि॒म॒न्त॒ भ॒रि॒ष्य॒न्ती॒ ज्यो॒ति॒ष्म॒न्त॒ म॒ज॒स्र॒मि॒त् ॥

पु॒री॒ष्यो॒ऽसि॒ वि॒श्व॒भ॒राः॑ ।

अथ॑र्वा त्वा प्रथ॑मो नि-रम॑न्थदग्ने ॥

त्वा॑मग्ने पु॒ष्क॒रा॒द॒द्ध्य॑थ॒र्वा नि-रम॑न्थत ।

मूर्द्ध॑नो वि॒श्व॒स्य॑ वा॒घ॒तः॑ ॥

तमु॑ त्वा द॒द्ध्य॒ङ्ङृ॒षिः॑ (द॒द्ध्य॒ङ् ऋ॒षिः॑) पु॒त्र ई॒धे- [ ] 11

TS 4.1.3.3

अथ॑र्वणः ।

वृ॒त्र॒ह॒णं॑ पु॒र॒न्द॒रं॑ ॥

तमु॑ त्वा पा॒थ्यो॑ वृ॒षा॒ समी॑धे दस्यु॒ह॒न्त॒मं॑ ।

ध॒न॒ञ्ज॒य॒ꣳ र॒णै॒रणे॑ ॥

सी॒द॒ हो॒तः॑ स्व॒ उ॒ लो॒के॒ चि॒कि॒त्वा॒न्थ् सा॒द॒या॑ य॒ज्ञꣳ सु॒कृ॒त॒स्य॒ यो॒नौ॑ ॥

दे॒वा॒वी॒र्दे॒वान्. ह॒वि॒षा॑ य॒जा॒स्य॒ग्ने॒ बृ॒ह॒द्-य॒ज॒मा॒ने॒ व॒यो॒ धाः॑ ॥

नि॒ हो॒ता॒ हो॒तृ॒ष॒द॒ने॒ वि॒दा॒न॒स्त्वे॒षो॒ दी॒दि॒वा॒ꣳ अ॒स॒द॒थ् सु॒द॒क्षः॑ ।

अद॒ब्ध॒व्र॒तप्र॒मति॒र्वसि॒ष्ठः॑ स॒हस्रं॑ भ॒रः शु॒चिजि॒ह्वो अ॒ग्निः॑ ॥

सꣳ सी॒दस्व॑ म॒हाꣳ अ॒सि शो॑चस्व- [ ] 12

TS 4.1.3.4

दे॒ववी॒तमः॑ ।

वि धू॒मम॑ग्ने अ॒रुषं॑ मि॒येद्ध्य॑ सृ॒ज प्र॑शस्त द॒र्श॒तं ॥

ज॒निष्वा॑ हि जे॒न्यो अ॒ग्रे अ॒ह्नाꣳ हि॒तो हि॒तेष्व॑रु॒षो वने॑षु ।

दमे॑दमे स॒प्त र॒त्ना द॒धानो॑ऽग्निर्हो॒ता नि **ष॑सा॒दा** य॒जीया॑न् ॥ 13

(स्थ - ई॒धे - शो॑चस्व - स॒प्तवि॑ꣳश॒तिश्च) - (A3)

TS 4.1.4.1

सं ते वा॒युर्मा॑तरि॒श्वा द॑धातू॒त्ताना॑यै हृद॒यं य॑द्वि॒लिष्टं॑ ।

दे॒वानां॑ य॒श्चर॑ति प्रा॒णथे॑न तस्मै॑ च दे॒वि व॑षडस्तु॒ तुभ्यं॑ ॥

सु॒जातो॑ ज्योति॒षा स॒ह श॑र्म वरू॒थमा॑ ऽस॒दः सु॒वः ।

वा॒सो अ॒ग्ने वि॒श्वरू॑पꣳ सं व्य॑यस्व वि॒भाव॑सो ॥

उ॒दु ति॒ष्ठ स्व॑ध्वरा॒वा नो॑ दे॒व्या कृ॒पा ।

दृ॒शे च॑ भा॒सा बृ॒हता॑ सु॒शुक्व॑नि॒रा ऽग्ने॑ या॒हि सु॒शस्ति॑भिः ॥ 14

TS 4.1.4.2

ऊ॒र्ध्व ऊ॒ षु॒ ण॒ ऊ॒तये॒ ति॒ष्ठा॑ दे॒वो न॑ स॒विता॑ ।
 ऊ॒र्ध्वो वा॒जस्य॑ स॒निता॑ यद॒ज्जिभि॑-र्वा॒घद्भि॑-र्वि॒ह्वया॑महे ॥
 स जा॒तो गर्भो॑ अ॒सि रो॑द॒स्यो र॒ग्ने चा॒रुर्वि॑भृ॒त ओष॑धीषु ।
 चि॒त्रः शि॒शुः परि॑ तमा॒स्यक्तः॑ प्र मा॒तृभ्यो॑ अधि॒ कनि॑क्रदद् गाः ॥
 स्थि॒रो भव॑ वी॒ड्वङ्ग॑ आ॒शुर्भव॑ वा॒ज्यर्वन् ।
 पृ॒थुर्भव॑ सु॒षद॒स्त्वम॒ग्नेः पु॒रीष॑वा॒हनः ॥
 शि॒वो भव॑ - [ ] 15

TS 4.1.4.3

प्र॒जाभ्यो॑ मा॒नुषी॑भ्यस्त्वम॒ङ्गिरः॑ ।
 मा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒भि शू॑शु॒चो मा॒ऽन्तरि॑क्षं मा वन॒स्पती॑न् ॥
 प्रै॒तु वा॒जी कनि॑क्रद-न्ना॒नद॑द्-रा॒सभः॑ प॒त्वा ।
 भ॒रन्न॒ग्निं पु॒रीष्यं॑ मा पा॒द्यायु॑षः पु॒रा ॥
 रा॒सभो॑ वां कनि॑क्रदथ् सु॒युक्तो॑ वृष॒णा रथे॑ ।
 स वा॒म॒ग्निं पु॒रीष्य॑मा॒शुर्दू॒तो वहा॑दितः ॥
 वृषा॑ ऽग्निं वृष॒णं भ॒रन्न॒पां गर्भ॑ः समु॒द्रियं॑ ।
 अ॒ग्न आ॑ याहि- [ ] 16

TS 4.1.4.4

वी॒तय॑ ऋ॒तꣳ स॒त्यं ॥

ओ॒ष॒धयः॑ प्र॒ति गृ॒ही॒ताग्नि॑मे॒तꣳ शि॒व-मा॒यन्त॑म॒भ्यत्र॑ यु॒ष्मान् ।

व्य॒स्यन् वि॒श्वा अ॒मती॑र॒राती-नि॒षीद॑न्नो अ॒प दु॒र्मतिꣳ ह॑नत् ॥

ओ॒ष॒धयः॑ प्र॒ति मो॒दध्व॑मे॒नं पु॒ष्पाव॑तीः सु॒पिप्प॑लाः ।

अ॒यं वो॑ गर्भं ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्नꣳ स॒धस्थ॑मा ऽस॒दत् ॥ 17

(सु॒श॒स्तिभिः॑ - शि॒वो भ॑व - या॒हि - षट्त्रिं॑शच्च) (A4)

TS 4.1.5.1

वि पा॒जसा॑ पृ॒थुना॑ शो॒शुचा॑नो बा॒धस्व॑ द्वि॒षो र॒क्षसो॑ अ॒मीवाः॑ ।

सु॒शर्म॑णो बृ॒हतः॑ शर्म॒णि स्या॑म॒ग्नेर॒हꣳ सु॒हव॑स्य प्र॒णीतौ॑ ॥

आपो॑ हि ष्टा॑ म॒योभु॑व॒स्ता न ऊ॒र्जे द॑धातन ।

म॒हे र॒णाय॑ चक्ष॒से ॥

यो वः॑ शि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य भा॒जय॑तेह नः ।

उ॒शती॑रिव मा॒तरः॑ ॥

तस्मा॑ अ॒रं ग॑मा॒म वो॒ यस्य॑ क्ष॒याय॑ जि॒न्वथ॑ ।

आपो॑ जन॒यथा॑ च नः ॥

मि॒त्रः - [ ] 18

TS 4.1.5.2

स॒ꣳसृ॒ज्य॑ पृ॒थि॒वीं॑ भू॒मिं॑ च ज्योति॑षा स॒ह ।
 सुजा॑तं जा॒तवे॑दसम॒ग्निं॑ वै॒श्वान॑रं वि॒भुं ॥
 अ॒यक्ष्मा॑य त्वा स॒ꣳसृ॒जामि॑ प्र॒जाभ्यः॑ ।
 विश्वे॑ त्वा दे॒वा वै॒श्वान॑राः स॒ꣳसृ॒जन्त्वा-नु॑ष्टु॒भेन॑ छन्द॑सा ऽङ्गि॒रस्वत् ॥
 रु॒द्राः संभृ॑त्य पृ॒थि॒वीं बृ॒हज्ज्यो॑तिः समी॑धिरे ।
 तेषां॑ भा॒नु-र॑जस्र इच्छु॒क्रो दे॒वेषु॑ रोचते ॥
 स॒ꣳसृ॒ष्टां॑ वसु॑भी रु॒द्रैर्द॑धीरैः कर्म॒ण्यां मृ॑दं ।
 हस्ता॑भ्यां मृ॒द्धीं कृ॒त्वा सि॑नीवा॒ली करो॑तु - [ ] 19

TS 4.1.5.3

तां ॥
 सि॒नीवा॒ली सु॑कपर्दा सु॒कुरी॑रा स्वौप॒शा ।
 सा तु॒भ्यम॑दिते मह॒ ओखां॑ दधातु हस्त॑योः ॥
 उ॒खां करो॑तु शक्त्या बा॒हुभ्या॑-मदि॑तिर्द्वि॒या ।
 मा॒ता पु॒त्रं य॑थोप॒स्थे सा॑ऽग्निं बि॒भर्तु॑ गर्भ॒ आ ॥
 म॒खस्य॑ शिरो॑ऽसि य॒ज्ञस्य॑ पदे स्थः ।

वसवस्त्वा कृण्वन्तु गायत्रेण छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् पृथिव्यसि
रुद्रास्त्वा कृण्वन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा ऽङ्गिरस्वदन्तरिक्षमस्या - [ ] 20

TS 4.1.5.4

-दित्यास्त्वा कृण्वन्तु जागतेन छन्दसा ऽङ्गिरस्वद् द्यौरसि विश्वे
त्वा देवा वैश्वानराः कृण्वन्त्वानुष्टुभेन छन्दसा-ऽङ्गिरस्वद्-दिशोऽसि
ध्रुवाऽसि **धारया** मयि प्रजाꣳ रायस्पोषं गौपत्यꣳ सुवीर्यꣳ सजातान्.
यजमानायाऽदित्यै रास्नाऽस्य दितिस्ते बिलं गृह्णातु पाङ्केन
छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ॥

कृत्वाय सा महीमुखां मृन्मयीं योनिमग्नये ।
तां पुत्रेभ्यः सं प्रा-( )-यच्छददितिः श्रपयानिति ॥ 21

(मित्रः - करो - त्वन्तरिक्षमसि - प्र - चत्वारि च) (A5)

TS 4.1.6.1

वसवस्त्वा धूपयन्तु गायत्रेण छन्दसा ऽङ्गिरस्वद्-रुद्रास्त्वा धूपयन्तु
त्रैष्टुभेन छन्दसा ऽङ्गिरस्व-दादित्यास्त्वा धूपयन्तु जागतेन
छन्दसा ऽङ्गिरस्वद् विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा धूपयन्त्वानुष्टुभेन
छन्दसा ऽङ्गिरस्वदिन्द्रस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वद् विष्णुस्त्वा
धूपयत्वङ्गिरस्वद् वरुणस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वददितिस्त्वा देवी

वि॒श्वदे॒व्यावती॑ पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ऽङ्गिर॒स्वत् ख॑न॒त्वव॑ट

दे॒वानां॑ त्वा प॒त्नी – [ ] 22

TS 4.1.6.2

दे॒वी वि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ऽङ्गिर॒स्वद्-द॑ध॒तूखे॑

धि॒षणा॑स्त्वा दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑-ऽङ्गिर॒स्व-

द॒भीन्ध॑ता॒मुखे॑ ग॒ना स्त्वा॑ दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृ॒थिव्याः॑

स॒धस्थे॑ऽङ्गिर॒स्व-च्छ॑प॒यन्तू॒खे व॑रू॒त्रयो॑ ज॒नय॑स्त्वा

दे॒वीवि॒श्वदे॒व्यावती॑ः पृ॒थिव्याः॑ स॒धस्थे॑ऽङ्गिर॒स्वत् प॑च॒न्तू॒खे ।

मि॒त्रैता॑मु॒खां प॑चै॒षा मा॑ भेदि ।

ए॒तां ते॑ परि॑ द॒दाम्य॑भित्त्यै ॥

अ॒भीमां॑ – [ ] 23

TS 4.1.6.3

महि॒ना दि॒वं मि॒त्रो ब॑भूव स॒प्रथाः॑ ।

उ॒त श्र॑वसा पृ॒थिवीं॑ ॥

मि॒त्रस्य॑ च॒र्षणी॑धृ॒तः श्र॑वो दे॒वस्य॑ सा॒नसिं॑ ।

द्यु॒म्नं चि॒त्रश्र॑वस्त॒मं ॥

दे॒वस्त्वा॑ स॒वितो॑द्व॒पतु॑ सु॒पाणिः॑ स्व॒ङ्गुरिः॑ ।

सु॒बा॒हु॒रु॒त श॒क्त्या ॥

अ॒प॒द्य॒मा॒ना पृ॒थि॒व्या॒शा दि॒श आ पृ॒ण ।

उ॒त्ति॒ष्ठ बृ॒हती॒ भवो॑र्द्ध्वा तिष्ठ ध्रु॒वा त्वं ॥

वस॑वस्त्वाऽऽ च्छृ॑न्दन्तु गाय॒त्रेण॒ छन्द॑साऽङ्गिरस्वद् रु॒द्रास्त्वाऽऽ

च्छृ॑न्दन्तु ( ) त्रैष्टु॑भेन छन्द॑साऽङ्गिरस्व-दादि॒त्यास्त्वाऽऽ च्छृ॑न्दन्तु

जा॒गते॑न छन्द॑साऽङ्गिरस्वद्-वि॒श्वे॑ त्वा दे॒वा वै॒श्वान॑रा आ

च्छृ॑न्दन्त्वानुष्टु॑भेन छन्द॑साऽङ्गिरस्वत् ॥ 24

(प॒त्नी - रि॒मा - रु॒द्रास्त्वाऽऽ च्छृ॑न्दन्त्वे - का॒न्नवि॑शतिश्च) (A6)

TS 4.1.7.1

स॒मा॒स्त्वाऽग्ने॑ ऋ॒तवो॑ वर्द्धयन्तु सँव॑त्सरा ऋष॒यो या॒नि स॒त्या ।

सं दि॒व्येन॑ दी॒दिहि॑ रो॒चने॑न वि॒श्वा आ भा॑हि प्र॒दिशः॑ पृ॒थि॒व्याः ॥

सं चेद्ध्य॑स्वाऽग्ने॒ प्र च॑ बो॒धयै॑नमुच्च तिष्ठ म॒हते॑ सौ॒भगा॑य ।

मा च॑ रिषदुप॒सत्ता॑ ते अ॒ग्ने ब्र॒ह्माण॑स्ते य॒शसः॑ सन्तु माऽन्ये ॥

त्वा॒मग्ने॑ वृणते ब्रा॒ह्मणा॑ इ॒मे शि॒वो अ॒ग्ने - [ ] 25

TS 4.1.7.2

सँव॑रणे भ॒वा नः॑ ।

स॒प॒न्न॒हा नो॑ अ॒भिमा॑तिजिच्च स्वे गये॑ जा॒गृह्य॑प्रयुच्छन् ॥

इ॒है॒वाग्ने॒ अ॒धि॒ धा॒रया॒ रयि॑ं मा॒ त्वा॒ नि॒ क्रन् पूर्व॑चि॒तो नि॒का॒रिणः॑ ।
क्ष॒त्रम॑ग्ने॒ सु॒यम॑मस्तु॒ तुभ्य॑मुप॒सत्ता॑ वर्द्धतां॒ ते अ॒निष्ट॑तः ॥
क्ष॒त्रेणा॑ग्ने॒ स्वा॒युः स॒ रभ॑स्व मि॒त्रेणा॑ग्ने मि॒त्रधे॑ये॒ यत॑स्व ।
स॒जा॒तानां॑ म॒द्ध्यम॑स्था ए॒धि रा॒ज्ञाम॑ग्ने वि॒हव्यो॑ दी॒दिही॑ह ॥

अति – [ ] 26

TS 4.1.7.3

नि॒हो अ॒ति स्त्रि॒धो ज्य॑चि॒त्ति-म॑त्य॒राति॑मग्ने ।
वि॒श्वा ह्य॑ग्ने दु॒रिता॑ स॒हस्वा॒थास्म॑भ्य॒ सह॑वी॒रा र॑यि॒न्दाः ॥
अ॒नाधृ॑ष्यो जा॒तवे॑दा अ॒निष्ट॑तो वि॒राड॑ग्ने क्ष॒त्रभृ॑द् दी॒दिही॑ह ।
वि॒श्वा आ॒शाः प्र॑मु॒ञ्चन् मानु॑षी॒र्भियः॑ शि॒वाभि॑र॒द्य परि॑ पा॒हि नो॑ वृ॒धे ॥
बृ॒हस्प॑ते स॒वित॑र्बो॒धयै॑न् स॒ शि॑तं चि॒त् स॒न्तरा॑ स॒ शि॑शाधि ।
व॒र्द्धयै॑नं म॒हते॑ सौ॒भगा॑य – [ ] 27

TS 4.1.7.4

वि॒श्व ए॒नम॑नु म॒दन्तु॑ दे॒वाः ॥
अ॒मु॒त्रभू॑याद॒ध यद्-य॑मस्य॒ बृ॒हस्प॑ते अ॒भि॒शस्ते॑-र॒मुञ्चः॑ ।
प्र॒त्यौ॒हता॑-म॒श्विना॑ मृ॒त्युम॑स्माद् दे॒वाना॑-मग्ने भि॒षजा॑ श॒चीभिः॑ ॥
उद्-व॒यं तम॑स॒स्परि॑ पश्य॒न्तो ज्योति॑रु॒त्तरं॑ ।

दे॒वं दे॒व॒त्रा सूर्य॑म॒गन्म॒ ज्योति॑रु॒त्तमं॒ ॥ 28

(इ॒मे शि॒वो अ॒ग्ने – ऽति॑ – सौ॒भगा॑य – चतु॑स्त्रि॒ंशच्च॑) (A7)

TS 4.1.8.1

ऊ॒र्द्ध्वा अ॒स्य स॒मिधो॑ भवन्त्यूर्द्ध्वा शु॒क्रा शो॒ची ऽष्य॑ग्नेः ।

द्यु॒मत्त॑मा सु॒प्रती॑कस्य सू॒नोः ॥

तनू॑नपा॒दसु॑रो वि॒श्ववे॑दा दे॒वो दे॒वेषु॑ दे॒वः ।

पथ॑ आ॒ऽनक्ति॑ म॒द्ध्वा घृ॑तेन ॥

म॒द्ध्वा य॒ज्ञं नक्ष॑से प्री॒णानो॑ नरा॒श॒सो अ॒ग्ने ।

सु॒कृद्-दे॒वः स॒विता॑ वि॒श्ववा॑रः ॥

अ॒च्छाय॑मेति श॒वसा॑ घृ॒तेने॑डा॒नो वह्नि॑र्नम॒सा ।

अ॒ग्निं सु॒चो अ॒द्ध्वरे॑षु प्र॒यत्सु॑ ॥

स य॑क्षदस्य म॒हिमा॑नम॒ग्नेः स – [ ] 29

TS 4.1.8.2

इ॒ मन्द्रा॑सु प्र॒यसः॑ ।

वसु॑श्चेतिष्ठो वसु॒धात॑मश्च ॥

द्वा॒रो दे॒वीर॑न्वस्य वि॒श्वे व्र॑ता द॒दन्ते॑ अ॒ग्नेः ।

उ॒रुव्य॑च॒सो धा॒म्ना प॑त्यमा॒नाः ॥

ते अस्य योषणे दिव्ये न योनावुषासानक्ता ।

इमं यज्ञमवता-मद्ध्वरं नः ॥

दैव्या होतारावूर्द्ध्व-मद्ध्वरं नोऽग्नेर्जिह्वामभि गृणीतं ।

कृणुतं नः स्विष्टिं ॥

तिस्रो देवीर्बर्हिरेदं सदन्त्विडा सरस्वती- [ ] 30

TS 4.1.8.3

भारती ।

मही गृणाना ॥

तन्नस्तुरीपमद्भुतं पुरुक्षु त्वष्टा सुवीरं ।

रायस्पोषं वि ष्यतु नाभिमस्मे ॥

वनस्पतेऽव सृजा रराणस्त्मना देवेषु ।

अग्निर्हव्यं शमिता सूदयाति ॥

अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेद इन्द्राय हव्यं ।

विश्वे देवा हविरिदं जुषन्तां ॥

हिरण्यगर्भः स-मवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्या - [ ] 31

TS 4.1.8.4

–मु॒तेमां॑ क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
यः प्रा॒णतो॑ नि॒मिष॑तो म॒हित्वैक॑ इद्–रा॒जा जग॑तो ब॒भूव॑ ।
य ई॒शो अ॒स्य द्वि॒पद॑श्चतु॒ष्पदः॑ क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
य आ॒त्मदा॑ ब॒लदा॑ यस्य॒ विश्व॑ उ॒पास॑ते प्र॒शिषं॑ ँ॒स्य दे॒वाः ।
यस्य॑ छा॒याऽमृतं॑ ँ॒स्य मृ॒त्युः क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
यस्ये॒मे हि॒मव॑न्तो म॒हित्वा॑ यस्य॒ समु॒द्रं र॒सया॑ स॒हा – [ ] 32

TS 4.1.8.5

–ऽऽहुः॑ ।
यस्ये॒माः प्र॒दिशो॑ यस्य॒ बा॒हू क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
यं क्र॒न्दसी॑ अ॒वसा॑ तस्त॒भाने॑ अ॒भ्यैक्षे॑तां म॒नसा॑ रे॒जमा॑ने ।
यत्रा॑ ऽधि॒ सूर॑ उ॒दितौ॑ व्येति॒ क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
येन॑ द्यौरु॒ग्रा पृ॒थि॒वी च॑ दृ॒ढे येन॑ सु॒वः स्त॒भितं॑ ँ॒येन॑ ना॒कः ।
यो अ॒न्तरि॑क्षे र॒जसो॑ वि॒मानः॑ क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥
आपो॑ ह॒ यन्म॑हती वि॒श्व – [ ] 33

TS 4.1.8.6

–मा॒यन् दक्षं॑ दधा॒ना ज॒नय॑न्तीर॒ग्निं ।
 ततो॑ दे॒वानां॑ निर॒वर्त॑तासुरेकः॒ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥
 यश्चि॒दापो॑ म॒हिना॑ प॒र्यप॑श्यद्–दक्षं॑ दधा॒ना ज॒नय॑न्तीर॒ग्निं ।
 यो दे॒वेष्वधि॑ दे॒व एक॑ आसीत् कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥ 34

(अ॒ग्नेः स – सर॑स्वती – द्या॒ꣳ – सह – वि॒श्वं –
 चतु॑स्त्रि॒ंशच्च) (A8)

Special Korvai for Anuvaakam 29 to 34

(ऊ॒र्ध्वा – यः प्रा॑णतो – य आ॒त्मदा॑ – यस्ये॒मे – यङ्क्र॑न्दसी –
 येन॑ द्यौ– रापो॑ ह॒ यत् – ततो॑ दे॒वानां॑ – यश्चि॒दापो॑ – यो दे॒वेषु॑ –
 नव॑)

TS 4.1.9.1

आकू॑तिम॒ग्निं प्र॒युज॑ꣳ स्वाहा॒ मनो॑ मे॒धाम॒ग्निं प्र॒युज॑ꣳ स्वाहा॒
 चित्तं॑ वि॒ज्ञात॑म॒ग्निं प्र॒युज॑ꣳ स्वाहा॒ वा॒चो वि॒धृति॑म॒ग्निं प्र॒युज॑ꣳ
 स्वाहा॑ प्र॒जाप॑तये॒ मनवे॑ स्वाहा॒ऽग्नये॑ वै॒श्वान॑राय स्वाहा॒ विश्वे॑
 दे॒वस्य॑ ने॒तुर्म॑र्तो वृणीत सख्यं॑ वि॒श्वे रा॒य इ॒षुद्ध्य॑सि द्यु॒म्नं वृ॑णीत
 पु॒ष्यसे॑ स्वाहा॒ मा सु॑ भि॒त्था मा सु॑ रि॒षो दृ॒हस्व॑ वी॒डय॑स्व सु॒ ।

अ॒ंब धृ॒ष्णु वी॒रय॒स्वा - [ ] 35

TS 4.1.9.2

-ऽग्नि॒श्चेदं॑ करिष्यथः ॥

दृ॒ह॒स्व दे॒वि पृ॒थिवि॑ स्व॒स्तय॑ आ॒सुरी॑ मा॒या स्व॒धया॑ कृ॒ताऽसि॑ ।

जुष्टं॑ दे॒वाना॑मिदमस्तु ह॒व्यम॑रि॒ष्टा त्वमु॑दिहि य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ॥

मि॒त्रैता॑मु॒खां तपै॑षा मा भेदि ।

ए॒तां ते परि॑ द॒दाम्य॑भित्त्यै ॥

द॒रव॑न्नः स॒र्पिरा॑सुतिः प्र॒त्नो होता॑ वरे॒ण्यः ॥

सह॑स॒स्पुत्रो॑ अद्भुतः ॥

पर॑स्या॒ अधि॑ सँवतोऽवरा॑ अ॒भ्या - [ ] 36

TS 4.1.9.3

तर ।

यत्रा॑हमस्मि ता॑ अ॒व ॥

पर॑मस्याः॒ परा॑वतो रोहि॒दश्च॑ इ॒हाऽऽ ग॑हि ।

पु॒री॒ष्यः पु॒रुप्रि॒योऽग्ने॒ त्वं तरा॑ मृ॒धः ॥

सीद॑ त्वं मा॒तुर॒स्या उप॑स्थे वि॒श्वान्य॑ग्ने व॒युना॑नि वि॒द्वान् ॥

मैना॑म॒र्चिषा॑ मा तपसा॑ऽभि शू॒शुचो॑ऽन्तर॒स्या अ॑ शु॒क्रज्यो॑तिर्वि॒ भाहि॑ ॥

अ॒न्तर॒ग्ने रु॒चा त्वमु॒खायै॑ स॒दने॑ स्वे ।

तस्या॒स्त्व॒ ह॒रसा॑ तप॒न् ( ) जा॒तवे॑दः शि॒वो भ॑व ॥

शि॒वो भू॒त्वा म॒ह्यम॒ग्नेऽथो॑ सी॒द शि॒वस्त्वं ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां॒ योनि॑मिहाऽऽ *स॒दः ॥ 37

(वी॒रय॒स्वा - ऽऽ - तप॒न् - वि॒शति॑श्च) (A9)

TS 4.1.10.1

यद॒ग्ने या॒नि का॒नि चाऽऽ॒ते दा॒रूणि॑ द॒ध्मसि॑ ।

तद॒स्तु तु॒भ्यमि॑द् घृ॒तं तज्जु॑षस्व यवि॒ष्ठ्य ॥

यद॒त्युप॑जिह्मि॒का यद्-व॒म्रो अ॑ति॒सर्प॑ति ।

सर्वं॑ तद॒स्तु ते घृ॒तं तज्जु॑षस्व यवि॒ष्ठ्य ॥

रा॒त्रि॒रा॒त्रिम॑प्रया॒वं भ॒रन्तो॑ऽश्वा॒येव॑ ति॒ष्ठते॑ घा॒सम॑स्मै ।

रा॒यस्पो॑षेण॒ समि॑षा म॒दन्तो॑ऽग्ने॒ मा ते॑ प्र॒तिवे॑शा रिषाम ॥

ना॒भा - [ ] 38

TS 4.1.10.2

पृ॒थि॒व्याः स॒मिधा॑-नम॒ग्निं रा॒यस्पो॑षाय बृ॒हते॑ ह॒वाम॑हे ।

इ॒र॒म्मदं॑ बृ॒हदु॑क्थं॒ यज॑त्रं जे॒तार॑म॒ग्निं पृ॑तनासु सा॒सहि॑ ॥

याः से॒ना अ॒भी॒त्वरी॑-रा॒व्याधि॑नी-रु॒गणा॑ उ॒त ।

ये स्तेना ये च तस्करास्ताऽस्ते अग्नेऽपि दधाम्यास्ये ॥
दष्ट्राभ्यां मलिम्लून् जंभ्यै-स्तस्कराऽ उत ।
हनूभ्याऽ स्तेनान् भगव स्ताऽ स्त्वं खाद सुखादितान् ॥
ये जनेषु मलिम्लवः स्तेनास-स्तस्करा वने ।

ये - [ ] 39

TS 4.1.10.3

कक्षेष्वघायव स्ताऽ स्ते दधामि जंभयोः ॥
यो अस्मभ्यमरातीयाद्-यश्च नो द्वेषते जनः ।
निन्दाद्-यो अस्मान् दिफ्साच्च सर्वं तं मस्मसा कुरु ॥
सऽशितं मे ब्रह्म सऽशितं वीर्यं बलं ।
सऽशितं क्षत्रं जिष्णु यस्याऽहमस्मि पुरोहितः ॥
उदेषां बाहू अतिरमुद्वर्च उदू बलं ।
क्षिणोमि ब्रह्मणा ऽमित्रानुन्नयामि - [ ] 40

TS 4.1.10.4

स्वाऽ अहं ॥
दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौदुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
अग्निरमृतो अभवद्वयो-भिर्यदेनं द्यौरजनयथ् सुरेताः ॥

वि॒श्वा रू॒पाणि॒ प्रति॒ मुञ्च॑ते क॒विः प्रा॒ऽसा॒वीद्भ॒द्रं द्वि॒पदे॒ चतु॑ष्पदे ।
 वि॒ नाक॑मख्य॒थ् सवि॑ता वरे॒ण्योऽनु॑ प्र॒याण॑मु॒षसो॒ वि रा॑जति ॥
 नक्तो॑षासा॒ सम॑नसा॒ विरू॑पे धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑क॒ समी॑ची ।

द्यावा॒ क्षामा॑ रु॒क्मो – [ ] 41

TS 4.1.10.5

अ॒न्तर्वि॑ भाति॒ देवा॒ अ॒ग्निं धा॑रयन् द्रवि॒णोदाः॑ ॥
 सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रुत्मा॑न् त्रि॒वृत्ते॑ शि॒रो गा॑य॒त्रं चक्षुः॑ स्तोम॒ आत्मा॑
 साम॑ ते त॒नूर्वा॑मदे॒व्यं बृ॑ह॒द्रथ॑न्त॒रे पक्षौ॑ य॒ज्ञाय॑ज्ञि॒यं पु॒च्छं
 छन्दा॑ऽस्य॒ङ्गानि॑ धि॒ष्णि॒याः श॒फा यजू॑षि॒ नाम॑ ॥
 सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रुत्मा॑न् दि॒वं ग॒च्छ सु॑वः प॒त ॥ 42

(ना॒भा – व॒ने ये – न॑यामि – क्षामा॑ रु॒क्मो – ऽष्टा॑त्रि॒ंशच्च॑) (A10)

TS 4.1.11.1

अ॒ग्ने यं य॑ज्ञम॒ध्वरं॑ वि॒श्वतः॑ परि॒भूर॑सि ।
 स इ॒हे॒वेषु॑ ग॒च्छति॑ ॥
 सोम॑ यास्ते॒ मयो॑भुव॒ ऊ॒तयः॑ सन्ति॒ दा॒शुषे॑ ॥
 ताभि॑र्नो ऽवि॒ता भव॑ ॥

अ॒ग्निर्मू॒र्द्धा > 1, भुवः॑ > 2 ॥

त्वन्नः सोम > ³ , या ते धामानि > ⁴ ॥

तथ् सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।

धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

अचि॒त्ती यच्च॑कृ॒मा दै॒व्ये जने॑ दी॒नैर्दक्षैः॑ प्र॒भूती॑ पू॒रुष॒त्वता॑ ॥ 43

TS 4.1.11.2

दे॒वेषु॑ च स॒वित॑र्मा॒नुषेषु॑ च त्वम् नो अत्र सुवतादनागसः ॥

चो॒दयि॑त्री सू॒नृता॑नां चे॒तन्ती॑ सु॒मती॑नां ।

य॒ज्ञं द॑धे सर॒स्वती॑ ॥

पा॒वीर॑वी क॒न्या चि॒त्रायुः॑ सर॒स्वती॑ वी॒रप॑त्नी धियं धात् ।

ग्ना॒भिर॒च्छिद्र॑ञ् श॒रणञ् स॒जोषा॑ दु॒राध॑र्षं गृण॒ते श॑र्म य॒ञ्सत् ॥

पू॒षा गा अ॒न्वे॑तु नः पू॒षा र॑क्ष॒त्वर्व॑तः ।

पू॒षा वा॒जञ् स॒नो॑तु नः ॥

शु॒क्रं ते अ॒न्यद्य॑ज॒तं ते अ॒न्यद् - [ ] 44

TS 4.1.11.3

वि॒षुरूपे॑ अ॒हनी॑ द्यौ॒रिवा॑सि ।

वि॒श्वा हि मा॒या अ॒वसि॑ स्व॒धावो॑ भ॒द्रा ते॑ पू॒षन्नि॒ह रा॒तिर॑स्तु ॥

तेऽवर्द्धन्त॑ स्व॒तव॑सो म॒ह॒त्व॒ना ऽऽ ना॒कं त॒स्थु॒रुरु॑ च॒क्रि॒रे स॒दः ।
विष्णु॑र्य॒द्धा ऽऽव॑द्-वृष॒णं म॒द॒च्यु॒तं व॑यो न सी॒दन्न॑धि ब॒र्हिषि॑ प्रि॒ये ॥
प्र चि॒त्रम॑र्कं गृ॒णते॑ तु॒राय॑ मा॒रुता॑य स्व॒तव॑से भ॒रद्ध्वं॑ ।
ये सहा॑ऽसि स॒हसा॑ स॒हन्ते॑ - [ ] 45

TS 4.1.11.4

रेज॑ते अ॒ग्ने पृ॒थि॒वी म॒खेभ्यः॑ ॥
विश्वे॑ दे॒वा >[5], विश्वे॑ दे॒वाः >[6] ॥
द्यावा॑ नः पृ॒थि॒वी इ॒मं सि॒द्धम॑द्य दि॒विस्पृ॑शं ॥
य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ यच्छ॒तां ॥
प्र पूर्॑व॒जे पि॒तरा॑ न॒व्यसी॑भिर्गी॒र्भिः कृ॑णु॒ध्वं स॒दने॑ ऋ॒तस्य॑ ।
आ नो॑ द्यावापृ॒थि॒वी दै॒व्येन॑ ज॒नेन॑ या॒तं म॒हि वां व॑रू॒थं ॥
अ॒ग्निं स्तो॑मे॒न बो॑धय॒ समि॑धानो अ॒मर्त्यं॑ ।
ह॒व्या दे॒वेषु॑ नो दध॒त् ॥
स ह॒व्य॒वाड॑मर्त्य उ॒शि॒ग्दू॒तश्च॑नो॒हितः॑ ( ) ।
अ॒ग्निर्द्वि॒या स॑मृ॒ण्वति॑ ॥

शन्नो॑ भवन्तु> 7 , वाजे॑वाजे> 8 ॥ 46

(पूरु॑षत्वता॑ - यज॑तन्ते॑ अ॒न्यथ् - सह॑न्ते॑ - चनो॑हि॒तो -
ऽष्टौ॑ च॑) (A11)

PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यु॒ञ्जान॑ – इ॒माम॑गृ॒भ्णन् – दे॒वस्य॑ – सन्ते॑ – वि पा॒जसा॑ –
वस॑वस्त्वा – समा॑ – स्त्वो॒र्द्ध्वा – अ॒स्याकू॑तिं – य॑दग्ने॒ या-
न्यग्ने॒ यं य॑ज्ञ – मेका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वर्म॑ च स्थ – आ॒दित्या॑स्त्वा – भा॒रती॑ – स्वा॒
अह॑ – षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वा॒जेवा॑जे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.1.1 Appendix

4.1.11.1 – अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ > ¹, भुवः॑ > ² ।

अ॒ग्नि॒र्मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत् पतिः॑ पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।

अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि गि॒न्वति॑ ॥

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ सच॒से शि॒वाभिः॑ ।

दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सुव॑र्षा जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥

(Appearing in TS 4-4-4-1)

4.1.11.1 त्व॒न्नः सोम॑ > ³, या ते॑ धा॒मानि॑ > ⁴ ।

त्वं नः॑ सोम॑ वि॒श्वतो॑ रक्षा॑ राज॒न्नघा॑यतः । न रि॒ष्येत् त्वाव॑तः स॒खाः ॥

या ते॑ धा॒मानि॑ दि॒वि या पृ॒थि॒व्यां ऎ॒या पर्व॑तेष्वोष॒धीष्व॑प्सु ।

तेभि॑र्नो वि॒श्वैः सु॒मना॑ अहे॒डन् राज॑न्थ्-सोम॑ प्र॒ति ह॒व्या गृ॑भाय ॥

(Appearing in TS 2-3-14-1)

4.1.11.4– विश्वे॑ दे॒वा > ⁵ , विश्वे॑ दे॒वाः > ⁶ ।

वि॒श्वे॑ दे॒वा ऋ॒तावृ॒ध ऋ॒तुभिर्। ह॒वन् श्रु॒तः । जु॒षन्तां॑ यु॒ज्यं प॒यः ॥

वि॒श्वे॑ दे॒वाः शृ॒णुते॑मꣳ ह॒वं मे॒ ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ य उप॒ द्यवि॑ष्ठ ।

ये अ॒ग्निजि॑ह्वा उ॒त वा॒ यज॑न्ना आ॒सद्या॑स्मिन् ब॒र्हिषि॑ मा॒दय॑ध्वं ॥

(Appearing in TS 2.4.14.5)

4.1.11.4 – श॒न्नो भ॑वन्तु > ⁷ , वा॒जे वा॒जे > ⁸ ।

मि॒तद्र॑वः स॒हस्र॑सा मे॒धसा॑ता स॒निष्य॑वः ।

म॒हो ये रत्नꣳ स॒मिथे॑षु ज॒भिरे॑ श॒न्नो भ॑वन्तु वा॒जिनो॑ ह॒वेषु॑ ॥

वा॒जे वा॒जे ऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒ धने॑षु वि॒प्रा अ॑मृ॒ता ऋ॑त॒ज्ञाः ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं

TS 4.2.1.1

विष्णोः॑ क्रमो॑ऽस्यभिमातिहा॑ गाय॒त्रं छन्द॑ आ रो॒ह पृथि॒वीमनु॑
वि क्रम॑स्व निर्भ॑क्तः स यं द्विष्मो॑ विष्णोः॑ क्रमो॑ऽस्यभि॒शस्तिहा॑
त्रैष्टु॑भं छन्द॑ आ रो॒हान्त॑रिक्षमनु॑ वि क्रम॑स्व निर्भ॑क्तः स यं द्विष्मो॑
विष्णोः॑ क्रमो॑ऽस्यरा॒तीयतो॑ ह॒न्ता जा॑गतं छन्द॑ आ रो॒ह दि॒वमनु॑
वि क्रम॑स्व निर्भ॑क्तः स यं द्विष्मो॑ विष्णोः॑ – [ ] 1

TS 4.2.1.2

क्रमो॑ऽसि शत्रू॒यतो॑ ह॒न्ता ऽऽनु॑ष्टुभं छन्द॑ आ रो॒ह दि॒शोऽनु॑
वि क्रम॑स्व निर्भ॑क्तः स यं द्विष्मः॑ ॥
अक्र॑न्दद॒ग्निः स्त॒नय॑न्नि॒व द्यौः क्षामा॑ रे॒रिह॑द्-वी॒रुधः॑ स॒मज्ज॑न् ।
सद्यो॑ ज॒ज्ञानो॑ वि ही॒मिद्धो॑ अ॒ख्यदा॑ रो॒दसी॑ भानु॒ना भा॑त्यन्तः ॥

अ॒ग्नेऽभ्याव॑र्ति॒न्नभि॑ न॒ आ॒ वर्त॑स्वाऽऽयु॒षा॒ वर्च॑सा॒ स॒न्या॒ मे॒धया॑
प्र॒जया॑ ध॒नेन॑ ॥

अ॒ग्ने – [ ] 2

TS 4.2.1.3

अ॒ङ्गिरः॑ श॒तं ते॑ स॒न्त्वावृ॑तः स॒हस्रं॑ त उपावृ॑तः ।
ता॒सां पो॑षस्य पो॒षेण॑ पु॒नर्नो॑ नष्ट॒मा कृ॑धि पु॒नर्नो॑ रयि॒मा कृ॑धि ॥
पु॒नरू॒र्जा नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॒ग्न इ॒षाऽऽयु॑षा ।
पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥

स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्वप्ति॑न्या वि॒श्व त॑स्प॒रि ॥

उ॒दु॒त्त॒मं व॑रुण॒ पाश॑-म॒स्मद॑वा॒ध॒मं – [ ] 3

TS 4.2.1.4

ँवि॑ म॒द्ध्य॒मं श्र॑थाय ।

अ॒था व॒यमा॑दित्य॒ व्र॒ते त॒वाना॑ग॒सो अ॑दि॒तये॑ स्याम ॥

आ॒ त्वाऽहार्॑ष-म॒न्तर॑भूर्द्ध्रु॒वस्ति॑ष्ठाऽवि॒चाच॑लिः ।

वि॒शस्त्वा॑ सर्वा॒ वाञ्छ॑न्त्व॒स्मिन् रा॒ष्ट्रम॑धि श्रय ॥

अग्ने॑ बृ॒हन्नु॒षसा॑मूर्द्ध्वो॑ अ॒स्थान्निर्ज॑ग्मि॒वान्-तम॑सो
ज्योति॑षाऽऽ *गात् ।

अ॒ग्निर्भा॒नुना॑ रु॒शता॑ स्व॒ङ्ग आ जा॒तो वि॒श्वा स॒द्भान्य॑प्राः ॥

सीद॑ त्वं मा॒तुर॒स्या - [ ] 4

TS 4.2.1.5

उप॑स्थे वि॒श्वा॒न्यग्ने॑ व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।
मैना॑मर्चि॒षा मा तप॑साऽभि शू॒शुचो॑ऽन्तर॒स्याऽ शु॒क्रज्यो॑तिर्वि॒ भाहि॑ ॥
अ॒न्तर॑ग्ने रु॒चा त्वमु॑खायै स॒दने॑ स्वे ।
तस्या॑स्त्वऽ हर॒सा तप॑ञ्जातवेदः शि॒वो भव॑ ॥
शि॒वो भू॒त्वा म॒ह्यम॑ग्नेऽथो सीद॑ शि॒वस्त्वं ।
शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां यो॒निमि॑हाऽऽ स॒दः ॥
हऽसः॑ शु॒चिष॑ ( ) द्व॒सुर॑न्तरि॒क्ष-स॒द्भोता॑ वेदि॒षदति॑थि दु॒रोण॑सत् ।
नृष॑द्-वर॒स-दृ॒तस॑द् व्यो॒मस॑द् अ॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑ अ॒द्रिजा॑
ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ 5 (दि॒वम॒नु वि क्र॑मस्व नि॒र्भक्तः॑ स यन् द्वि॒ष्मो वि॒ष्णो
- र्द्ध॒नेना॑ग्ने - ऽध॒म - म॒स्याः - शु॒चिष॑थ् - षोड॑श च) (A1)

TS 4.2.2.1

दिव॒स्प॒रि॒ प्र॒थ॒मं॑ ज॒ज्ञे॑ अ॒ग्नि॒र॒स्मद् द्वि॒तीयं॑ प॒रि॒ जा॒त॒वे॒दाः ।

तृ॒तीय॑म॒प्सु नृ॒म॒णा अ॒ज॒स्र॒मि॒न्धा॒न ए॒नं ज॒र॒ते स्वा॒धीः ॥

वि॒द्या ते॑ अ॒ग्ने त्रे॒धा त्र॒याणि॑ **वि॒द्या** ते॑ स॒द्य वि॒भृ॒तं पु॒रु॒त्रा ।

वि॒द्या ते॑ ना॒म प॒र॒मं गु॒हा यद्-**वि॒द्या** त॒मु॒थ्सं य॑त॒ आज॒ग॒न्थ ॥

स॒मु॒द्रे त्वा॑ नृ॒म॒णा अ॒प्स्व॒न्त॒र्नृ॒च॒क्षा ई॒धे दि॒वो अ॒ग्न ऊ॒ध॒न् ।

तृ॒तीये॑ त्वा - [ ] 6

TS 4.2.2.2

र॒ज॒सि त॒स्थि॒वा॒ꣳस-मृ॒त॒स्य॑ यो॒नौ म॒हि॒षा अ॒हि॒न्व॒न् ॥

अ॒क्र॒न्द॒द॒ग्निः स्त॒न॒य॒न्नि॒व द्यौः **क्षामा** रे॒रि॒हद्-वी॒रु॒धः स॒म॒ज्ज॒न् ।

स॒द्यो ज॒ज्ञा॒नो वि॒ ही॒मि॒द्धो अ॒ख्य॒दा रो॒द॒सी भा॒नु॒ना भा॒त्य॒न्तः ॥

उ॒शिक् पा॒व॒को अ॒र॒तिः सु॒मे॒धा म॒र्तेष्व॒ग्नि॒र॒मृ॒तो नि॒धा॒यि ।

इ॒य॒र्ति धू॒म॒म॒रु॒षं भ॒रि॒भ्र॒दु॒च्छु॒क्रेण॑ शो॒चि॒षा द्या॒मि॒नक्ष॑त् ॥

वि॒श्व॒स्य के॒तु॒र्भु॒व॒न॒स्य॑ गर्भ॒ आ - [ ] 7

TS 4.2.2.3

रो॒दसी॑ अ॒पृ॒णाज्जा॑यमानः ।
 वी॒डुं॑ चि॒दद्रि॑-म॒भिन॑त् प॒राय॑न् ज॒ना य॒दग्नि॑मय॒जन्त॑ पञ्च ॥
 श्री॒णामु॑दा॒रो ध॒रुणो॑ रयी॒णां म॒नीषा॑णां प्रा॒र्पणः॑ सोम॒गोपाः॑ ।
 वसोः॑ सू॒नुः स॒हसो॑ अ॒प्सु रा॒जा वि॒ भा॒त्यग्र॑ उ॒षसा॑मि॒धानः॑ ॥
 यस्ते॑ अ॒द्य कृ॒णव॑द्-भ॒द्रशो॑चेऽपू॒पं दे॒व घृ॒तव॑न्त॒मग्ने॑ ।
 प्र तं॑ न॒य प्र॒तरां॑ व॒स्यो अ॒च्छा॒भि द्यु॒म्नं दे॒वभ॑क्तं य॒विष्ठ॑ ॥

आ - [ ] 8

TS 4.2.2.4

तं भ॒ज सौ॒श्रव॑सेष्व॒ग्न उ॒क्थ॑उ॒क्थ आ भ॒ज श॒स्यमा॑ने ।
 प्रि॒यः सू॒र्ये प्रि॒यो अ॒ग्ना भ॒वात्यु॑ज्जा॒तेन॑ भि॒नद॑दु॒ज्जनित्वैः॑ ॥
 त्वा॒मग्ने॑ य॒जमा॑ना अ॒नु द्यू॑न् वि॒श्वा व॒सूनि॑ द॒धिरे॒ वार्या॑णि ।
 त्वया॑ स॒ह द्र॑वि॒णमि॒च्छमा॑ना व्र॒जं गो॑म॒न्तमु॒शिजो॑ वि व॒व्रुः ॥
 दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्या व्य॑द्यौद्-दु॒र्मर्ष॑मायुः श्रि॒ये रु॒चा॒नः ।
 अ॒ग्नि॒रमृ॑तो अ॒भव॑द्-वयो॒भिर्य॑दे- ( ) -नं द्यौ॒रज॑नयथ् सु॒रेताः॑ ॥ 9
 (तृ॒तिर्य॑ त्वा - ग॒र्भ आ - य॑वि॒ष्ठाऽऽ - य - च्य॑त्वा॒रि च॑) (A2)

TS 4.2.3.1

अ॒न्नप॒तेऽन्न॑स्य॒ नो दे॒ह्यन॑मी॒वस्य॑ शु॒ष्मिणः॑ ।
प्र॒ प्र॒दा॒तारं॑ ता॒रिष॑ ऊ॒र्जं नो॑ धे॒हि द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
उ॒दु त्वा वि॒श्वे दे॒वा अ॒ग्ने भ॑रन्तु चि॒त्तिभिः॑ ।
स नो॑ भव॒ शिव॑तमः सु॒प्रती॑को वि॒भाव॑सुः ॥
प्रे॒दग्ने॑ ज्योति॒ष्मान् या॒हि शि॒वेभि॑रर्चि॒भिस्त्वं ।
बृ॒हद्भि॑-र्भा॒नुभि॑-र्भा॒सन् मा हि॑ँसी स्त॒नुवा॑ प्र॒जाः ॥
स॒मिधा॑ऽग्निं दु॒वस्य॑त घृ॒तैर्बो॑धयताति॒थिं ।

आ - [ ] 10

TS 4.2.3.2

ऽस्मिन् ह॒व्या जु॑होतन ॥
प्र॒प्राय॑म॒ग्निर्भ॑रतस्य॒ शृ॒ण्वे वि॒ यथ् सूर्यो॑ न रोच॑ते बृ॒हद् भाः॑ ।
अ॒भि यः पू॒रुं पृ॑तनासु त॒स्थौ दी॒दाय॑ दै॒व्यो अ॑ति॒थिः शि॒वो नः॑ ॥
आपो॑ दे॒वीः प्र॑ति गृ॒ह्णीत॑ भ॒स्मैतथ् स्यो॑ने कृ॒णु॑ध्वँ
सु॒रभा॑वु लो॒के ।

तस्मै॑ नमन्तां॑ जनयः॑ सु॒पत्नी॑र्मा॒तेव॑ पु॒त्रं बि॒भृता॑ स्वेनं ॥

अ॒फ॒स्व॒ग्ने स॒धि॒ष्टव॑- [ ] 11

TS 4.2.3.3

सौष॑धीर॒नु रु॒द्ध्यसे॑ ।

ग॒र्भे स॒ञ्जाय॑से पुनः॑ ॥

ग॒र्भो अ॒स्योष॑धीनां॑ ग॒र्भो व॒नस्प॑तीनां॑ ।

ग॒र्भो वि॒श्वस्य॑ भू॒तस्या॑ग्ने ग॒र्भो अ॒पाम॑सि ॥

प्र॒सद्य॑ भ॒स्मना॑ यो॒निम॑पश्च॑ पृथि॒वीम॑ग्ने ।

स॒ꣳसृ॑ज्य॑ मा॒तृभि॑स्त्वं ज्योति॑ष्मान् पुन॒राꣳसदः॑ ॥

पुन॑-रा॒सद्य॑ स॒दन॑मपश्च॑ पृथि॒वीम॑ग्ने ।

शेषे॑ मा॒तुर्य॑थोप॒स्थे ऽन्त॑रस्याꣳ शि॒वत॑मः ॥

पुन॑रूर्जा - [ ] 12

TS 4.2.3.4

नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॑ग्न इ॒षा ऽꣳयु॑षा ।

पुन॑र्नः पाहि॑ वि॒श्वतः॑ ॥

स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्व॒प्ति॒न्या वि॒श्व॒त॒स्प॒रि ॥

पुन॑स्त्वा ऽऽदि॒त्या रु॒द्रा वस॑वः॒ समि॑न्धतां पुन॑र्ब्रह्मा॒णो वसु॑नीथ य॒ज्ञैः ।

घृ॒तेन॑ त्वं त॒नुवो॑ वर्द्धयस्व स॒त्याः स॒न्तु यज॑मानस्य का॒माः ॥

बोधा॑ नो अ॒स्य वच॑सो यविष्ठ म॒हि॒ष्ठस्य॑ प्रभृ॒तस्य॑ स्वधावः ।

पी॒यति॑ त्वो अनु॑ ( ) त्वो गृणाति व॒न्दारु॑स्ते त॒नुवं व॑न्दे अ॒ग्ने ॥

स बो॑धि सू॒रिर्म॒घवा॑ वसु॒दावा॑ वसु॒पतिः॑ ।

यु॒योद्ध्य॑स्मद् द्वेषा॑सि ॥ 13

(आ - तवो - र्जा - ऽनु - षोड॑श च) (A3)

TS 4.2.4.1

अपे॑त वी॒त वि च॑ सर्प॒तातो॑ येऽत्र स्थ पु॒राणा॑ ये च नू॒तनाः॑ ।

अदा॑दिदं य॒मोऽव॑सानं पृथि॒व्या अ॒क्रन्नि॑मं पि॒तरो॑ लो॒कम॑स्मै ॥

अ॒ग्नेर्भ॑स्मा॒स्यग्नेः॑ पु॒रीष॑मसि सं॒ज्ञान॑मसि का॒मध॑रणं मयि ते

का॒मध॑रणं भूयात् ॥

सं यै॑ वः प्रि॒यास्त॒नुवः॑ सं प्रि॒या हृद॑यानि वः ।

आ॒त्मा वो॑ अस्तु - [ ] 14

TS 4.2.4.2

संप्रि॒यः संप्रि॒यास्तनु॒वो म॒म ॥

अ॒यं सो अ॒ग्निर्यस्मि॒न्थ-सोम॒मिन्द्रः॑ सु॒तं द॒धे ज॒ठरे॑ वाव॒शानः॑ ।

स॒हस्रि॒यं वा॒जम॒त्यं न स॒प्तिं स॒सवा॒न्थ-स॒न्थ-स्तू॒यसे॑ जा॒तवे॒दः ॥

अ॒ग्ने दि॒वो अ॒र्णम॒च्छा जिगा॒स्यच्छा॑ दे॒वा ऊ॒चिषे॑ धि॒ष्णि॒या ये ।

याः प॒रस्ता॑द्-रो॒चने॑ सू॒र्यस्य॑ याश्चा॒वस्ता॑-दु॒पति॑ष्ठन्त॒ आपः॑ ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ दि॒वि वर्चः॑ पृ॒थि॒व्यां य॒दोष॑धी॒ष्व - [ ] 15

TS 4.2.4.3

-ऽप्सु वा यजत्र ।

येना॒न्तरि॑क्ष-मु॒र्वात॑तन्थ॒ त्वेषः॑ स भानु॑र॒र्णवो॑ नृ॒चक्षाः॑ ॥

पु॒री॒ष्यासो॑ अ॒ग्नयः॑ प्रा॒वणे॑भिः स॒जोष॑सः ।

जु॒षन्ता॑ ह॒व्य-माहु॑त-म॒नमी॒वा इ॒षो म॒हीः ॥

इ॒डाम॒ग्ने पु॒रुद॑सं स॒निं गोः॑ श॒श्वत्त॑मं ह॒वमा॑नाय साध ।

स्या॒न्नः सू॒नुस्त॑नयो वि॒जावा॑ऽग्ने सा ते सु॒मति॑र्भू॒त्वस्मे॑ ॥

अ॒यं ते॑ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॑ यतो॒ जातो॑ अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒न - [ ] 16

TS 4.2.4.4

॥ न॒ग्न आ॒ रोहा॑था॒ नो॒ वर्द्ध॑या रयिं ॥
 चि॒द॒सि॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॒वा सी॑द परि॒चि॒द॒सि॒ तया॑
 दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॑द ;
 लो॒कं पृ॑ण छि॒द्रं पृ॑णाथो सी॒द शि॒वा त्वं ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नी त्वा॒ बृ॒हस्प॑तिरस्मिन्. यो॒नाव॑सीषदन् ॥
 ता अ॒स्य सू॒ददो॑हसः सोम॑ श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्नयः॑ ।
 जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒वः ॥ 17

(अ॒स्त्वो - ष॑धीषु - जा॒न - त्र॒ष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A4)

TS 4.2.5.1

समि॒तं स॒ङ्कल्पे॑था॒ संप्रि॑यौ रो॒चिष्णू॑ सु॒मन॑स्यमा॒नौ ।
 इ॒षमूर्ज॑मभि सँव॒सानौ॑ सं वा॒ मना॑सि॒ सं व्र॑ता
 समु॑ चि॒त्तान्याऽऽ *करं॑ ॥ अ॒ग्ने पु॒रीष्या॑धि॒पा भ॒वा त्वं नः॑ ।
 इ॒षमूर्जं॑ य॒जमा॑नाय धेहि ॥
 पु॒रीष्य॑स्त्वम॒ग्ने रयि॑मान् पु॒ष्टिमा॑ अ॒सि ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां॑ यो॒निमि॒हाऽऽ *सदः॑ ॥

भ॒वतं॑ नः॒ सम॑नसौ॒ समो॑कसा - [ ] 18

TS 4.2.5.2

-व॒रेप॑सौ ।

मा य॒ज्ञं हि॑ सि॒ष्टं मा य॒ज्ञप॑तिं जा॒तवे॑दसौ शि॒वौ भ॑वतम॒द्य नः॑ ॥

मा॒तेव॑ पु॒त्रं पृ॑थि॒वी पु॒रीष्य॑म॒ग्निं स्वे॑ यो॒नाव॑भा-रु॒खा ।

तां वि॒श्वैर्दे॒वैर्ऋ॒तुभिः॑ सं॒वि॒दानः॑ प्र॒जाप॑तिर्वि॒श्वक॑र्मा वि मुञ्च॑तु ॥

यद॒स्य पा॒रे रज॑सः शु॒क्रं ज्यो॑ति-रजा॒यत॑ ।

तं नः॑ पर्ष॒दति॑ द्विषो॒ऽग्ने वै॑श्वा॒नर॒ स्वाहा॑ ॥

नमः॑ सु ते नि॒र्ऋ॒ते वि॒श्वरू॑पे - [ ] 19

TS 4.2.5.3

ऽय॒स्मयं॑ वि चृ॒ता ब॒न्धमे॑तं ।

यमे॒न त्वं य॒म्या सं वि॒दानो॑त्त॒मं ना॒कम॑धि रो॒हये॑मं ॥

यत्ते॑ दे॒वी नि॒र्ऋ॒तिरा॑ब॒बन्ध॑ दाम॒ ग्री॒वास्व॑ विच॒र्त्य ।

इ॒दं ते॒ तद् वि॒ ष्या॒म्यायु॑षो न म॒द्ध्य॒दथा॑ जी॒वः पि॒तुम॑द्धि प्र॒मुक्तः॑ ॥

यस्यास्ते अस्याः क्रूर आसञ्जुहोम्येषां बन्धाना-मवसर्जनाय ।

भूमिरिति त्वा जना विदुर्निर्ऋति - [ ] 20

TS 4.2.5.4

-रिति त्वा ऽहं परि वेद विश्वतः ॥

असुन्वन्त-मयजमानमिच्छ स्तेनस्येत्याम् तस्करस्यान्वेषि ।

अन्य-मस्म-दिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥

देवीमहं निर्ऋतिं वन्दमानः पितेव पुत्रं दसये वचोभिः ।

विश्वस्य या जायमानस्य वेद शिरःशिरः प्रति सूरी वि चष्टे ॥

निवेशनः सङ्गमनो वसूनां विश्वा रूपाऽभि चष्टे - [ ] 21

TS 4.2.5.5

शचीभिः ।

देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनां ॥

सं वरत्रा दधातन निराहावान् कृणोतन ।

सिञ्चामहा अवट-मुद्रिणं वयं विश्वाऽहाऽदस्तमक्षितं ॥

निष्कृताहाव-मवट् सुवरत्र् सुषेचनं ।

उद्रिण् सिञ्चे अक्षितं ॥

सी॒रा यु॒ज्जन्ति॑ क॒वयो॑ यु॒गा वि तन्व॑ते पृथक् ।

धी॒रा दे॒वेषु॑ सु॒म्नया ॥

यु॒नक्त॑ सी॒रा वि यु॒गा तनो॑त कृ॒ते यो॒नौ वप॑तेह – [ ] 22

TS 4.2.5.6

बी॒जं ।

गि॒रा च॑ श्रु॒ष्टिः स॒भरा॑ अ॒सन्नो॑ ने॒दीय॑ इ॒थ् सृ॒ण्या प॒क्वमा॑ ऽय॒त् ॥

लाङ्ग॑लं प॒वीरव॑ सु॒शेव॑ सु॒मति॑त्स॒रु ।

उ॒दित् कृ॑षति॒ गाम॑विं प्र॒फव्यं॑ च पी॒वरीं॑ ।

प्र॒स्थाव॑द्-रथ॒वाहनं॑ ॥

शु॒नं नः॑ फा॒ला वि तु॑दन्तु॒ भूमि॑ सु॒नं की॒नाशा॑ अ॒भि य॑न्तु वा॒हान् ।

शु॒नं प॒र्जन्यो॑ म॒धुना॑ प॒योभिः॑ शु॒नासी॑रा शु॒नम॒स्मासु॑ ध॒त्तं ॥

का॒मं का॒मदु॑घे धु॒क्ष्व मि॒त्राय॑ ( ) व॒रुणाय॑ च ।

इ॒न्द्राया॑ग्नये॒ पूष्ण॑ ओष॒धीभ्यः॑ प्र॒जाभ्यः॑ ॥

घृ॒तेन॑ सी॒ता म॒धुना॑ स॒मक्ता॑ वि॒श्वैर्दे॒वैरनु॑म॒ता म॒रुद्भिः॑ ।

ऊ॒र्जस्व॑ती प॒यसा॑ पि॒न्वमा॑नाऽस्मा॒न्त् सी॒ते प॒यसा॑ ऽभ्या॒ववृ॑थस्व ॥ 23

(समो॑कसौ॑-वि॒श्वरूपे॑-वि॒दुर्निर्ऋ॑ति-र॒भि च॑ष्ट-इ॒ह-मि॒त्राय॑-
द्वावि॑ञ्शतिश्च) (A5)

TS 4.2.6.1

या जा॒ता ओष॑धयो दे॒वेभ्य॑स्त्रियु॒गं पु॒रा ।
म॒न्दामि॑ ब॒भ्रूणाम॑ह॒ञ् श॒तं धा॑मानि स॒प्त च॑ ॥
श॒तं वो॑ अ॒ंब धा॑मानि स॒हस्र॑मु॒त वो॑ रु॒हः ।
अथा॑ श॒तक्र॑त्वो यू॒यमि॑मं मे अ॒गदं॑ कृ॒त ॥
पु॒ष्पाव॑तीः प्र॒सूव॑तीः फ॒लिनी॑रफ॒ला उ॒त ।
अश्वा॑ इ॒व स॒जित्व॑री-र्वी॒रुधः॑ पा॒रयि॑ष्णावः ॥
ओष॑धीरि॒ति मा॒तर-स्तद्-वो॑ दे॒वी-रु॒प ब्रु॑वे ।
रपा॑ञ्सि वि॒घ्नती॑रि॒त र॒प - [ ] 24

TS 4.2.6.2

-श्चा॒तय॑मानाः ॥
अ॒श्वत्थे॑ वो नि॒षद॑नं प॒र्णे वो॑ व॒सतिः॑ कृ॒ता ।
गो॒भाज॑ इ॒त् कि॒लास॑थ॒ यथ् स॒नव॑थ॒ पूरु॑षं ॥
यद॒हं वा॒जय॑-न्नि॒मा ओष॑धीर्. ह॒स्त आ॑द॒धे ।

आ॒त्मा य॒क्ष्मस्य॑ नश्यति॒ पुरा जी॒वगृ॑भो यथा ॥

यदोष॑धयः संगच्छ॑न्ते राजा॒नः समि॑ताविव ।

विप्रः॑ स उच्यते॒ भिष॑ग्रक्षोहा ऽमी॒वचा॑तनः ॥

निष्कृ॑ति-र्नाम॒वो मा॒ता **ऽथा** यू॒यञ्स्थ॑ संकृ॑तीः ।

सराः॑ पत॒त्रिणीः॑ – [ ] 25

TS 4.2.6.3

स्थ॒न यदा॑मयति॒ नि ष्कृ॑त ॥

अ॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॑वत्व॒न्याऽन्य॑स्या उपा॒वत ।

ताः सर्वा॑ ओष॑धयः सँवि॒दाना॑ इदं मे॒ **प्राव॑ता** वचः॑ ॥

उच्छु॑ष्मा ओष॑धीनां गा॒वो गो॒ष्ठादि॑वेरते ।

धनञ् स॒निष्य॑न्तीना-मा॒त्मानं॑ तव॒ पूरु॑ष ॥

अति॑ वि॒श्वाः परि॑ष्ठास्तेन॒ इव॑ व्रज॒मक्र॑मुः ।

ओष॑धयः प्राचु॑च्यवु॒र्यत् किं॑ च त॒नुवाञ् र॑पः ॥

या – [ ] 26

TS 4.2.6.4

-स्त आ॒त॒स्थु-रा॒त्मानं॑ या॒ आ॒वि॒वि॒शुः॑ प॒रुः॑प॒रुः॑ ।
 तास्ते॑ य॒क्ष्मं॑ वि॒ बा॒ध॒न्ता॑ मु॒ग्रो म॑द्ध्य॒म॒शी॒रिव॑ ॥
 सा॒कं॑ य॒क्ष्म प्र॑ प॒त इ॒येने॑न॒ कि॒कि॒दी॒विना॑ ॥
 सा॒कं॑ वा॒तस्य॑ ध्रा॒ज्या सा॒कं॑ न॒श्य नि॒हाक॑या ॥
 अ॒श्वा॒वती॑ꣳ सोम॒वती॑-मूर्ज॒यन्ती॑-मु॒दो॒जसं॑ ।
 आ वि॒थि॒सि सर्वा॑ ओष॒धीर॑स्मा अ॒रि॒ष्टता॑तये ॥
 याः फ॒लिनी॒र्या अ॒फ॒ला अ॒पु॒ष्पा याश्च॑ पु॒ष्पिणीः॑ ।
 बृ॒ह॒स्पति॑प्रसू॒ता स्तानो॑ मुञ्च॒न्त्वꣳ ह॑सः ॥

या - [ ] 27

TS 4.2.6.5

ओष॒धयः॑ सोम॒राज्ञीः॑ प्रवि॒ष्टाः पृ॒थि॒वीम॑नु ।
 तासां॑ त्वम॒स्यु॒त्त॒मा प्र॑ णो जी॒वा॒तवे॑ सु॒व ॥
 अ॒व॒प॒त॒न्ती-र॒व॒दन् दि॒व ओष॑द॒यः॑ परि ।
 यं जी॒व-म॒ञ्ज॒वाम॑है न स रि॒ष्याति॑ पू॒रुषः॑ ॥
 याश्चे॒द-मु॒प-शृ॒ण्वन्ति॑ याश्च॑ दू॒रं प॑रा॒गताः॑ ।

इ॒ह स॒ङ्ग॒त्य॒ ताः॑ सर्वा॑ अ॒स्मै सं दत्त॑ भेष॒जं ॥

मा वो॑ रिषत् ख॒निता॑ यस्मै॑ चा॒हं ख॒नामि॑ वः ( ) ।

द्विप॑-च्चतु॒ष्प-द॒स्माक॑ꣳ सर्व॑-मस्त्व॒नातुरं॑ ॥

ओष॑धयः सं व॑दन्ते सोमे॒न सह॑ राजा॑ ॥

यस्मै॑ करो॒ति ब्रा॒ह्मण॒स्तꣳ राज॑न् पा॒रयाम॑सि ॥ 28

(रपः॑ - प॒त॒त्रिणी॑- र्या॑ - अꣳह॒सो याः॑ - ख॒नामि॑ वो॑ -

ऽष्टा॑द॒श च) (A6)

TS 4.2.7.1

मा नो॑ हिꣳसीज्ज॒निता॑ यः पृ॒थि॒व्या यो वा॑ दि॒वꣳ स॒त्यध॑र्मा ज॒जान॑ ।

यश्चा॒पश्च॒न्द्रा बृ॑ह॒तीर्ज॒जान॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥

अ॒भ्याव॑र्तस्व पृ॒थि॒वि य॒ज्ञेन॑ प॒यसा॑ सह ।

वपां॑ ते अ॒ग्निरि॑षितोऽव॑ सर्प॒तु ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ शु॒क्रं य॑च्च॒न्द्रं यत् पू॒तं यद्-य॒ज्ञियं॑ ॥

तद्-दे॒वेभ्यो॑ भ॒राम॑सि ॥

इ॒षमूर्ज॑म॒ह॒मि॒त आ - [ ] 29

TS 4.2.7.2

दद॑ ऋ॒तस्य॑ धाम्नो॑ अमृत॑स्य योनेः॑ ।
 आ नो॑ गो॒षु वि॒शत्वौष॑धीषु॒ जहामि॑ सेदि॒-मनि॑रा-ममी॒वां ॥
 अग्ने॑ तव॒ श्रवो॑ वयो॒ महि॑ भ्राजन्त्यर्चयो॑ विभावसो ।
 बृहद्भानो॑ शवसा॒ वाजमु॑क्थ्यं दधासि दाशुषे॑ कवे ॥
 इ॒रज्य॑न्नग्ने॒ प्रथय॑स्व जन्तु॑भिरस्मे॒ रायो॑ अमर्त्य ।
 स द॒र्श॒तस्य॑ वपु॒षो वि॑ राजसि॒ पृणक्षि॑ सानसि॒र्यं ॥
 ऊ॒र्जो नपा॑ज्जातवेदः सुश॒स्तिभि॑-र्मन्दस्व - [ ] 30

TS 4.2.7.3

धी॒तिभि॑र्हितः ।
 त्वे इ॒षः सं दधु॑-भूरि॑रेतस-श्चि॒त्रोत॑यो वामजा॒ताः ॥
 पाव॑कवर्चाः शु॒क्रव॑र्चा अनू॒नव॑र्चा उदियर्षि॑ भानुना॑ ।
 पु॒त्रः पि॒तरा॑ वि॒चरन्नु॑पावस्यु॒भे पृणक्षि॑ रोदसी ॥
 ऋ॒तावा॑नं म॒हिषं॑ वि॒श्वच॑र्षणिम॒ग्निं सु॒म्नाय॑ दधिरे पु॒रो जनाः॑ ।
 श्रु॒त्कर्णं॑ स॒प्रथ॑स्तमं त्वा गि॒रा दै॒व्यं मा॑नुषा यु॒गा ॥

निष्क॒र्तारि॑-म॒ध्वर॑स्य प्र॒चेत॑सं क्षय॒न्त॑ रा॒धसे॑ म॒हे ।

रा॒तिं भृ॑गूणा॒मुशि॑जं क॒विक्र॑तुं पृ॒णक्षि॑ सा॒नसि॑ - [ ] 31

TS 4.2.7.4

रयिं ॥

चि॒तः स्थ॑ परि॒चित॑ ऊ॒र्ध्वचि॑तः श्रय॒ध्वं तया॑

दे॒वतया॑ऽङ्गिर॒स्वद्-ध्रु॑वाः सी॒दत॑ ॥

आ प्या॑यस्व॒ समे॑तु ते वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यं ।

भवा वा॒जस्य॑ सङ्ग॒थे ॥

सं ते पया॑सि॒ समु॑ यन्तु वा॒जाः सं वृ॑ष्णि॒या-न्य॑भिमा॒तिषा॑हः ।

आप्या॑यमा॒नो अ॒मृता॑य सोम दि॒वि श्रवा॑स्यु॒त्तमा॑नि धिष्व ॥ 32

(आ - म॒न्दस्व - सा॒नसि॑ - मे॒कान्न॑च॒त्वारि॑श॒च्च) (A7)

TS 4.2.8.1

अ॒भ्यस्था॑द्-वि॒श्वाः पृ॑तना अ॒राती॑स्तद॒ग्निरा॑ह तदु॒ सोम॑ आह ।

बृ॒हस्प॑तिः सवि॒ता तन्म॑ आह पू॒षा मा॑ ऽधाथ् सु॒कृत॑स्य लो॒के ॥

यद॒क्रन्दः॑ प्रथ॒मं जा॑यमान उ॒द्यन्थ्॑ स॒मुद्रा॑दु॒त वा॒ पुरी॑षात् ।

श्ये॒नस्य॑ प॒क्षा ह॒रिण॑स्य बा॒हू उप॑स्तु॒तं जनि॑म॒ तत् ते॑ अ॒र्वन् ॥

अपां पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितः पित्वमानं ।

वर्द्धमानं मह – [ ] 33

TS 4.2.8.2

आ च पुष्करं दिवो मात्रया वरिणा प्रथस्व ॥

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् वि सीमतः सुरुचो वेन आवः ।

स बुद्धिनया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

द्रप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु – [ ] 34

TS 4.2.8.3

द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः ।

तृतीयं योनिमनु सञ्चरन्तं द्रप्सं जुहोम्यनु सप्त होत्राः ॥

नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ।

ये अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

येऽदो रोचने दिवो ये वा सूर्यस्य रश्मिषु ।

येषामप्सु सदः कृतं तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

या इषवो यातुधानानां ( ) ँ वा वनस्पतीं ७रनु ।

ये वाऽवटेषु शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ 35

(महो - ऽनु - यातुधानाना - मेकादश च) (A8)

TS 4.2.9.1

ध्रुवाऽसि धरुणाऽस्तृता विश्वकर्मणा सुकृता ।

मा त्वा समुद्र उद्धधीन्मा सुपर्णो ऽव्यथमाना पृथिवीं दृ७ह ॥

प्रजापतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं प्रथोऽसि

पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य

धर्त्री पृथिवीं ँच्छ पृथिवीं दृ७ह पृथिवीं मा हि७सीर्विश्वस्मै

प्राणायानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै - [ ] 36

TS 4.2.9.2

चरित्रायाग्निस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन

तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥

काण्डात्काण्डात् प्ररोहन्ती परुषःपरुषः परि ।

एवा नो दूर्वे प्र तनु सहस्रेण शतेन च ॥

या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।

तस्यास्ते दे॒वी॒ष्टके॑ वि॒धेम॑ ह॒विषा॑ व॒यं ॥

अ॒षाढा॑ऽसि॒ सह॑मा॒ना सह॑स्वारा॒तीः सह॑स्वारा॒तीय॑तः सह॑स्व
पृ॒तनाः॑ सह॑स्व पृ॒तन्य॑तः ।

सह॑स्रवीर्या – [ ] 37

TS 4.2.9.3

–ऽसि॒ सा मा॑ जि॒न्व ॥

मधु॑ वा॒ता ऋ॑ताय॒ते मधु॑ क्षर॒न्ति सि॒न्धवः॑ ।

मा॒द॒ध्वी॑र्नः स॒न्त्वोष॑धीः ॥

मधु॑ न॒क्तमु॑तोष॒सि मधु॑म॒त् पा॒र्थि॒वꣳ र॒जः ।

मधु॑ द्यौ॒रस्तु॑ नः पि॒ता ॥

मधु॑मा॒न् नो॒ वन॑स्प॒ति-र्मधु॑माꣳ अस्तु॑ सूर्यः ।

मा॒द॒ध्वी॑र्गा॒वो भव॑न्तु नः ॥

म॒ही द्यौः॑ पृ॒थि॒वी च॑ न इ॒मं य॒ज्ञं मि॑मिक्षतां ।

पि॒पृ॒तां नो॒ भरी॑मभिः ॥

तद्-वि॒ष्णोः॑ प॒रमं॑ – [ ] 38

TS 4.2.9.4

पद॑ सदा पश्य॑न्ति सूर॑यः ।
दि॒वीव॑ चक्षु॑रात॒तं ॥
ध्रु॒वाऽसि॑ पृथि॒वि सह॑स्व पृ॒तन्य॑तः ।
स्यू॒ता दे॒वेभि॑रमृ॒तेनाऽऽ *गाः ॥
यास्ते॑ अग्ने॒ सूर्ये॑ रुच॑ उ॒द्यतो॑ दि॒वमा॑त॒न्वन्ति॑ र॒श्मिभिः॑ ।
ताभिः॑ सर्वा॒भी रु॒चे जना॑य न स्क्व॒धि ॥
या वो॑ दे॒वाः सूर्ये॑ रु॒चो गो॒ष्वश्वे॑षु या रुचः॑ ।
इन्द्रा॑ग्नी ताभिः॑ सर्वा॒भी रुचं॑ नो ध॒त्त बृ॑हस्प॒ते ॥

विराड् - [ ] 39

TS 4.2.9.5

ज्योति॑रधारय॒त् स॒म्राड् ज्योति॑रधारय॒त् स्व॒राड् ज्योति॑रधारय॒त् ॥
अग्ने॑ यु॒क्ष्वा हि॑ ये तवाश्वा॑सो दे॒व सा॒धवः॑ ।
अ॒रं व॑ह॒न्त्याश॑वः ॥
यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒वहू॑तमा॒ अश्वा॑ अग्ने॒ रथी॑रिव ।
नि होता॑ पू॒र्व्यः सदः॑ ॥

द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द पृ॒थि॒वीम॒नु द्या॒मिमं॑ च॒ योनि॑म॒नु यश्च॑ पूर्॒वः ।

तृ॒तीयं॑ यो॒निम॒नु स॒ञ्चर॑न्तं द्र॒प्सं जु॒हो॒म्यनु॑ स॒प्त - [ ] 40

TS 4.2.9.6

॥
हो॒त्राः ॥

अ॒भू॒दिदं॑ वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य वा॒जिन॑म॒ग्ने-वै॒श्वान॑रस्य च ।

अ॒ग्नि॒ज्योति॑षा ज्योति॑ष्मान् रु॒क्मो वर्च॑सा वर्च॑स्वान् ॥

ऋ॒चे त्वा रु॒चे त्वा स॒मिथ् स्र॑वन्ति स॒रितो॑ न धे॒नाः ॥

अ॒न्तर् ह॒दा म॑नसा पू॒यमा॑नाः ॥

घृ॒तस्य॑ धा॒रा अ॒भि चा॑क॒शीमि॑ ।

हि॒र॒ण्य॒यो वे॒तसो॑ म॒द्ध्य आ॑सां ॥

तस्मि॑न्त्सु॒पर्णो म॑धुकृत् कु॒लायी॑ भज॒न्नास्ते॑ म॒धु दे॒वता॑भ्यः ।

तस्या॑सते ह॒रयः॑ स॒प्त ती॒रे ( ) स्व॒धां दु॒हाना॑ अ॒मृत॑स्य धा॒रां ॥ 41

(प्र॒ति॒ष्ठा॒यै - स॒हस्र॑वी॒र्या - प॒रमं॑ - वि॒राट् - स॒प्त - ती॒रे -

च॒त्वारि॑ च) (A9)

TS 4.2.10.1

आ॒दि॒त्यं॑ गर्भं॑ पय॒सा॒ सम॒ञ्जन्थ्॑ स॒हस्र॑स्य प्र॒ति॒मां॑ वि॒श्वरू॑पं ।
 परि॑ वृ॒ड्धि॒ग्ध॑ हर॒सा॒ मा ऽभि॑ मृ॒क्षः॑ श॒तायु॑षं कृ॒णु॒हि॑ ची॒यमा॑नः ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒॒सीर्द्वि॑पादं प॒शूना॑ सह॒स्राक्ष॑ मे॒ध आ॑ ची॒यमा॑नः ।
 म॒यु-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते॑ दि॒शामि॑ ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 वा॒तस्य॑ ध्रा॒जिं व॑रु॒णस्य॑ ना॒भिम॑श्वं ज॒ज्ञान॑ स॒रिर॑स्य म॒द्ध्ये॑ ।
 शि॒शुं न॒दीना॑ हरि॒-म॒द्रि॒बुद्ध॑-म॒ग्ने मा॑ हि॒॒सीः॑ - [ ] 42

TS 4.2.10.2

पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒॒सीरे॑क॒शफं॑ प॒शूनां॑ क॒निक्र॑दं वा॒जिनं॑ वा॒जिने॑षु ।
 गौ॒र-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते॑ दि॒शामि॑ ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 अ॒जस्र॑-मि॒न्दु-म॒रुषं॑ भु॒र॒ण्युम॑ग्निमी॒डे पू॒र्वचि॑त्तौ नमो॒भिः॑ ।
 स प॑र्व॒भिर्ऋ॒तुशः॑ क॒ल्पमा॑नो गां मा॑ हि॒॒सीर॑दि॒तिं वि॒राजं॑ ॥
 इ॒मं स॒मु॒द्रं श॒त॒धा॒रमु॑त्सं व्य॒च्यमा॑नं भु॒वन॑स्य म॒द्ध्ये॑ ।
 घृ॒तं दु॒हाना॑मदि॒तिं ज॒नाया॑ग्ने मा॑ - [ ] 43

TS 4.2.10.3

हि॒प्सीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 गव॒य-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 वरू॒त्रिं त्वष्टु॑र्वरुणस्य नाभि॒मविं॑ जज्ञा॒ना रज॑सः परस्मात् ।
 मही॑ सा॒हस्री॑मसुरस्य मा॒याम॑ग्ने मा हि॒प्सीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मामू॑र्णायुं वरुणस्य मा॒यां त्वचं॑ पशू॒नां द्वि॒पदां॑ चतु॒ष्पदां॑ ।
 त्वष्टुः॑ प्र॒जानां॑ प्रथ॒मं ज॒नित्र॑मग्ने मा हि॒प्सीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 उष्ट्र॑-मा॒र॒ण्य-म॒नु - [ ] 44

TS 4.2.10.4

ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 यो अ॒ग्नि॒रग्ने॑स्त-प॒सोऽधि॑ जा॒तः शो॑चात् पृथि॒व्या उ॒त वा॑
 दि॒वस्प॑रि ।
 येन॑ प्र॒जा वि॒श्वक॑र्मा व्या॒नट् तम॑ग्ने हे॒डः परि॑ ते वृणक्तु ॥
 अ॒जा ह्यग्ने॑रजनिष्ट गर्भा॒थ् सा वा अप॑श्यज्जनि॒तार॑मग्रे ।
 तया॑ रो॒हमा॑यन्नुप मे॒द्ध्यास॑स्तया दे॒वा दे॒वता॑मग्र आयन् ।
 श॒रभ॑-( )-मा॒र॒ण्यम॒नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥ 45

(अग्ने॑ मा हि॒प्सी – रग्ने॑ मोष्ट्र॒मा – रण्य॑मनु – शर॒भन्
– नव॑ च) (A10)

Special Korvai

(आ॒दि॒त्य मि॒मन्दि॒पादं॑ म॒युं वा॑त॒स्या श्र॑ मि॒म मे॒क॒शफ॑ झौर॒म
ज॒स्र॒ङ्ग॒वयं॑ वरू॒न्नि म॒वि मि॒मामू॒र्णायु॑ मुष्ट्रं॒ यो अ॒ग्निः शर॑भं)

TS 4.2.11.1

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वाजे॑षु भूष॒थः ।
तद् वां॑ चेति॒ प्र वी॒र्यं॑ ॥
श्जथ॑द्-वृ॒त्रमु॒त स॒नोति॑ वा॒जमिन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हु॒री स॒पर्या॑त् ।
इ॒र॒ज्यन्ता॑ व॒सव्य॑स्य भू॒रेः स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वा॒जय॑न्ता ॥
प्र च॑र्ष॒णिभ्यः॑ पृ॒तना॑ ह॒वेषु॑ प्र पृ॒थिव्या॑ रि॒रिचा॑थे दि॒वश्च॑ ।
प्र सि॑न्धु॒भ्यः प्र गि॒रिभ्यो॑ म॒हित्वा॑ प्रेन्द्रा॑ग्नी वि॒श्वा भु॒वना॑ऽत्य॒न्या ॥
म॒रुतो॑ यस्य हि – [ ] 46

TS 4.2.11.2

क्षये॑ पा॒था दि॒वो वि॒मह॑सः ।
स सु॑गो॒पात॑मो॒ जनः॑ ॥

य॒ज्ञैर्वा॑ य॒ज्ञवा॑हसो वि॒प्रस्य॑ वा म॒तीनां॑ ।

मरु॑तः शृ॒णु॒ता ह॒वँ ॥

श्रि॒यसे॑ कं भा॒नुभिः॑ सं मि॒मिक्षि॑रे ते र॒श्मिभि॑स्त ऋ॒क्वभिः॑ सु॒खाद॑यः ।

ते वा॒शीम॑न्त इ॒ष्मिणो॑ अ॒भीर॑वो वि॒द्रे प्रि॒यस्य॑ मा॒रुत॑स्य धा॒म्नः ॥

अ॒व ते॑ हे॒ड > [१], उ॒दुत्त॑मं > [२] ॥

क॒या न॑श्चि॒त्र आ भु॑व॒दूती॑ स॒दावृ॑धः स॒खा ।

क॒या श॑चि॒ष्ठया॑ वृ॒ता ॥ 47

TS 4.2.11.3

को अ॒द्य यु॒ङ्क्ते॑ धु॒रि गा॑ ऋ॒तस्य॑ शि॒मीव॑तो भा॒मिनो॑ दु॒र्ह॒णा॒यून् ।

आ॒सन्नि॑षून् ह॒थ्स्र॑वसो म॒योभू॑न्. य ए॒षां भृ॑त्यामृ॒णध॑थ् स जी॒वात् ॥

अ॒ग्ने न॑याऽऽ > [३], दे॒वाना॑ञ् > [४], श॒न्नो भ॑वन्तु > [५], वा॒जेवा॑जे > [६] ।

अ॒प्स्व॒ग्ने स॑धि॒ष्टव॑ सौष॒धीर॑नु रु॒द्ध्य॑से ।

ग॒र्भे स॑न् जा॒यसे॑ पुनः ॥

वृ॒षा सो॑म द्यु॒माञ् अ॑सि वृ॒षा दे॒व वृ॑ष॒व्रतः॑ ।

वृ॒षा ध॑र्मा॒णि द॑धिषे ॥

इ॒मं मे॑ ( ) वरु॒ण > ⁷ , तत्त्वा॑ या॒मि> ⁸ , त्वं नो॑ अ॒ग्ने> ⁹ ,

स त्वं नो॑ अ॒ग्ने> ¹⁰ ॥ 48

(हि - वृ॒ता - म - ए॒काद॑श च) (A11)

=====

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – दि॒वस्प॑ – र्य॒न्नप॑ते – ऽपे॒त – स॒मि॒तं –
या॒ जा॒ता – मा॒ नो॑ हि॒ऽसी – द॒भ्य॒स्थाद् – ध्रु॒वा – ऽस्या॑दि॒त्यङ्ग॒र्भ
– मि॒न्द्रा॒ग्नी॑ रोच॒ – नै॒का॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(वि॒ष्णो – रस्मि॑न् ह॒व्ये – ति॒ त्वा॒ऽहं – धी॒ति॒भिर् – हो॒त्रा –
अ॒ष्टा॒च॒त्वा॒रि॒ऽश॒त्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 4th Kandam

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – त्व॒न्नो॑ अ॒ग्ने स॒ त्व॒न्नो॑ अ॒ग्ने)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.2.1 Appendix

4.2.11.2 – अव ते हेड > ¹, उदुत्तमं > ²

अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।
क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेनासि शिश्रथः कृतानि ॥

उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाधमं विमध्यमञ् श्रथाय ।
अथा वयमादित्य व्रते तवाऽनागसो अदितये स्याम ॥

(Appearing in TS 1.5.11.3)

4.2.11.3 – अग्ने नया > ³, ऽदेवानाञ् > ⁴

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥

आ देवानामपि पन्थामगन्म यच्छक्नवाम तदनु प्रवोढुं ।
अग्नि विद्वान्त्स यजाथ् सेदु होता सो अध्वरान्त् स ऋतून्
कल्पयाति ॥ (Appearing in TS 1.1.14.3 and 4)

4.2.11.3 – शन्नो॑ भवन्तु॒ > [5], वाजे॑वाजे > [6]

मि॒त॒द्र॒वः॑ स॒ह॒स्र॒सा॑ मे॒ध॒सा॒ता॑ स॒नि॒ष्य॒वः॑ ।

म॒हो॒ ये रत्न॑ꣳ स॒मि॒थेषु॑ ज॒ग्नि॒रे शन्नो॑ भवन्तु॒ वाजि॑नो ह॒वेषु॑ ॥

वाजे॑वाजे॒ ऽव॒त वाजि॑नो नो॒ धने॑षु वि॒प्रा अ॒मृता॑ ऋ॒त॒ज्ञाः॑ ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

4.2.11.3 – इमं॑ मे॒ वरु॑ण > [7], तत्त्वा॑ यामि > [8]

इमं॑ मे॒ वरु॑ण श्रु॒धी ह॒वम॑द्या च॒ मृड॑य । त्वा॒मव॑स्यु॒रा च॑के ॥

तत्त्वा॑ यामि॒ ब्र॒ह्म॒णा व॑न्द॒मान॑स्तदा शा॒स्ते यज॑मानो ह॒विर्भिः॑ ।

अहे॑ड॒मानो॑ वरु॒णेह॑ बो॒ध्युरु॑श॒ꣳस मा॒ न आ॒युः प्र॑मोषीः ॥

(Appearing in TS 2.1.11.6)

4.2.11.3 – त्वं नो अग्ने>⁹, स त्वं नो अग्ने>¹⁰

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नि तमः शोशुचानो विश्वा द्वेषाँसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।
अव यक्ष्व नो वरुणँ रराणो वीहि मृडीकँ सुहवो न एधि ॥

(Appearing in TS- 2.5.12.3 and 4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं

TS 4.3.1.1

अ॒पां त्वे॒म॒न्त् सा॒दया॒म्य॒पां त्वो॒द्म॒न्त् सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ भस्म॒न्त्
सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ ज्यो॒ति॒षि सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ऽय॒ने सा॒दया॒म्य॒र्ण॒वे स॒द॒ने
सी॒द स॒मु॒द्रे स॒द॒ने सी॒द स॒लि॒ले स॒द॒ने सी॒दा॒पां क्ष॒ये सी॒दा॒पा॒ꣳ
स॒धि॒षि सी॒दा॒पां त्वा॒ स॒द॒ने सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ स॒ध॒स्थे सा॒दया॒म्य॒पां
त्वा॒ पु॒री॒षे सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ यो॒नौ ( ) सा॒दया॒म्य॒पां त्वा॒ पा॒थ॒सि
सा॒दया॒मि गा॒य॒त्री छ॒न्द-स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो जग॑ती छ॒न्दोऽनु॒ष्टुप् छ॒न्दः
प॒ङ्क्ति॒श्छ॒न्दः ॥ 1

(यो॒नौ – प॒ञ्च॒द॒श च) (A1)

TS 4.3.2.1

अ॒यं पु॒रो भु॒व॒स्तस्य॑ प्रा॒णो भौ॒वा॒य॒नो व॑स॒न्तः प्रा॒णाय॑नो गा॒य॒त्री
वा॒स॒न्ती गा॒य॒त्रि॒यै गा॒य॒त्रं गा॒य॒त्रा-दु॒पाꣳशु॒रु॒पाꣳशो-स्त्रि॒वृत् त्रि॒वृ॒तो

रथन्तरं॑ रथन्तराद्-वसिष्ठ॑ ऋषिः प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया प्राणं॑
 गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं दक्षिणा विश्वकर्मा॑ तस्य मनो॑ वैश्वकर्मणं॑ ग्रीष्मो
 मानसस्त्रिष्टुग् ग्रीष्मी त्रिष्टुभ॑ ऐडमैडा-दन्तर्यामो॑ ऽन्तर्यामात्
 पञ्चदशः पञ्चदशाद्-बृहद्-बृहतो॑ भरद्वाज॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया मनो॑ - [ ] 2

TS 4.3.2.2

गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं पश्चाद्-विश्वव्यचास्तस्य॑ चक्षुर्वैश्वव्यचसं॑
 वर्षाणि॑ चाक्षुषाणि॑ जगती॑ वार्षी॑ जगत्या॑ ऋक्षम-मृक्षमा-च्छुक्रः॑
 शुक्राथ् सप्तदशः सप्तदशाद्-वैरूपं॑ वैरूपाद्-विश्वामित्र॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया चक्षुर्गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इदमुत्तराथ् सुवस्तस्य॑
 श्रोत्रं॑ सौव॑ शरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्-छारद्वानुष्टुभः॑ स्वार॑ स्वारान्मन्थी
 मन्थिन॑ एकविंश॑ एकविंशाद् वैराजं॑ वैराजाज्जमदग्निर्ऋषिः॑
 प्रजापतिगृहीतया॑ - [ ] 3

TS 4.3.2.3

त्वया॑ श्रोत्रं गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इयमुपरि॑ मतिस्तस्यै॑ वाङ् माती॑ हैमन्तो॑
 वाच्यायनः॑ पङ्क्तिर्ः हैमन्ती॑ पङ्क्ते॑ निधनवन्निधनवत॑ आग्रयण॑

आग्रयणात् त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ त्रिणवत्रयस्त्रिंशाभ्यां शाक्वरैवते
शाक्वरैवताभ्यां विश्वकर्मर्षिः प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि
प्रजाभ्यः ॥ 4

(त्वया मनो-जमदग्निर्ऋषिः प्रजापतिगृहीतया-त्रिंशच्च) (A2)

TS 4.3.3.1

प्राची दिशां वसन्त ऋतूनामग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणं त्रिवृथ् स्तोमः
स उ पञ्चदशवर्तनि-स्त्यविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातः सानग
ऋषिर्दक्षिणा दिशां ग्रीष्म ऋतूनामिन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणं पञ्चदशः
स्तोमः स उ सप्तदशवर्तनि-दित्यवाङ्-वयस्त्रेताऽयानां दक्षिणाद्वातो
वातः सनातन ऋषिः प्रतीची दिशां वर्षा ऋतूनां विश्वे

देवा देवता विङ्-[ ] 5

TS 4.3.3.2

द्रविणं सप्तदश स्तोमः स उ-वेकविंशवर्तनि-स्त्रिवथ्सो
वयो द्वापरोऽयानां पश्चाद्वातो वातोऽहभून् ऋषिरुदीची दिशां
शरद्-ऋतूनां मित्रावरुणौ देवता पुष्टं द्रविणमेकविंशः स्तोमः स
उ त्रिणववर्तनि-स्तुर्यवाङ् वय आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्-वातो वातः

प्र॒त्न ऋ॒षिरू॒र्ध्वा दि॒शा॒ ७ हे॒मन्त॑शि॒शिरा॒व॒तूनां॑ बृ॒ह॒स्पति॑र्दे॒वता॒ वर्चो॑
द्र॒विणं॑ त्रि॒णव॑ स्तोमः॒ स उ॑ त्रयस्त्रि॒ ७ श॒व॒र्तनिः॑ प॒ष्ठवा॒द्वयो॑ ( )

ऽभि॒भूर॑या॒नां वि॒ष्वग्वा॒तो वा॒तः सु॒पर्ण॑ ऋ॒षिः पि॒तरः॑ पि॒ताम॒हाः परे॑ऽव॒रे
ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्त्वस्मिन्॑ ब्र॒ह्म॒न्नस्मिन्॑ क्ष॒त्रेऽस्या॑-मा॒शिष्य॑स्यां
पु॒रो॒धाया॑म॒स्मिन् क॑र्म॒न्नस्यां॑ दे॒वहू॑त्यां ॥ 6

(विट् - प॒ष्ठवाद् वयो॑ - ऽष्टावि॒ ७ शतिश्च॑) (A3)

TS 4.3.4.1

ध्रु॒वक्षि॑ति - ध्रु॒वयो॑नि-ध्रु॒वाऽसि॑ ध्रु॒वां यो॑नि॒मा सी॑द सा॒द्ध्या ।
उ॒ख्यस्य॑ के॒तुं प्र॒थमं॑ पु॒रस्ता॑द॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
स्वे दक्षे॑ दक्ष॒पिते॒ह सी॑द दे॒वत्रा॑ पृ॒थि॒वी बृ॒हती॑ रराणा ।
स्वा॒स॒स्था त॒नुवा॒ सं वि॑शस्व पि॒तेवै॑धि सू॒नव॒ आ
सु॒शेवा॑ ऽश्वि॒ना ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
कु॒ला॒यिनी॑ वसु॒मती॑ वयो॒धा र॒यिं नो॑ वर्द्ध बहु॒ल ७ सु॒वीरं॑ ॥ 7

TS 4.3.4.2

अपा॑मतिं दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑ना रा॒यस्पो॑षे य॒ज्ञप॑तिमा॒भज॑न्ती सु॒वर्द्धे॑हि
यज॑मानाय॒ पोष॑म॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥

अ॒ग्नेः पु॒री॒षम॑सि दे॒वया॑नी तां त्वा वि॒श्वे अ॒भि गृ॑णन्तु दे॒वाः ।
 स्तोम॑पृ॒ष्ठा घृ॑तव॒तीह॑ सीद प्र॒जाव॑दस्मे द्र॒विणाऽऽ य॑जस्वा॒श्विना॑
 ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

दि॒वो मूर्ध्ना॑ऽसि पृथि॒व्या नाभि॑र्विष्टं॒भनी॑ दि॒शाम॑धिप॒त्नी भु॑वनानां । 8

TS 4.3.4.3

ऊ॒र्मिर्द्र॑प्सो अ॒पाम॑सि वि॒श्वक॑र्मा त ऋ॒षिर॑श्विना॒ ऽध्व॑र्यू
 सादयतामिह त्वा ॥

स॒जूर॑. ऋ॒तुभिः॑ स॒जूर्वि॒धाभिः॑ स॒जूर्व॑सुभिः स॒जू रु॒द्रैः स॒जूरा॑दित्यैः
 स॒जूर्वि॒श्वैर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैर्वयो॑नाधैर॒ग्नये॑ त्वा
 वैश्वा॑नराया॒श्विना॑ ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॑नं मे॑ पा॒हि व्या॑नं मे॑ पा॒हि चक्षु॑र्म उ॒र्व्या ( ) वि॒ भा॑हि
 श्रो॒त्रं मे॑ श्लो॒कया॑प-स्पि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व द्वि॒पात् पा॑हि चतु॑ष्पादव दि॒वो
 वृ॒ष्टिमे॑रय ॥ 9

(सु॒वी॒रं - भु॒व॒ना॒ना - मु॒र्व्या - स॒प्तद॑श च) (A4)

TS 4.3.5.1

त्र्य॒वि॒र्वय॑-स्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ दि॒त्यवा॑ङ् वयो॑ वि॒राट् छन्दः॑ पञ्चा॒वि॒र्वयो॑
गाय॒त्री छन्द॑-स्त्रि॒व॒त्सो वय॑ उ॒ष्णिहा॑ छन्द॑ स्तु॒र्यवा॑ङ् वयो॑ऽनु॒ष्टुप्
छन्दः॑ प॒ष्ठवा॑द् वयो॑ बृ॒हती॑ छन्द॑ उ॒क्षा वयः॑ स॒तोबृ॑हती॑ छन्द॑ ऋ॒षभो॑
वयः॑ क॒कुच्छ॑न्दो धे॒नुर्वयो॑ जग॒ती छन्दो॑ऽन॒ड्वान् वयः॑ प॒ङ्क्ति॑ र॒छन्दो॑
ब॒स्तो वयो॑ वि॒वलं छन्दो॑ वृ॒ष्णिर्वयो॑ वि॒शालं॑ छन्दः॑ पु॒रुषो॑ वय- ( )
-स्त॒न्द्रं छन्दो॑ व्या॒घ्रो वयो॑ऽना॒धृष्टं॑ छन्दः॑ सि॒हो वय॑ र॒छदि॑ र॒छन्दो॑
वि॒ष्टंभो॑ वयो॑ऽधि॒पति॑ र॒छन्दः॑ क्ष॒त्रं वयो॑ मय॒न्दं छन्दो॑ वि॒श्वकर्मा॑
वयः॑ पर॒मेष्ठी॑ छन्दो॑ मूर्ध्ना॑ वयः॑ प्र॒जाप॑ति॒ र॒छन्दः॑ ॥ 10

(पु॒रुषो॑ वयः - षड्वि॒ंशति॑श्च) (A5)

TS 4.3.6.1

इन्द्रा॒ग्नी अव्य॑थमा॒ना-मि॑ष्टकां दृ॒ह॒तं यु॒वं ।
पृ॒ष्ठेन॑ द्यावापृ॒थिवी॑ अ॒न्तरि॑क्षं च वि बा॒धतां॑ ॥
वि॒श्वकर्मा॑ त्वा सादय॒त्वन्त॑रि॒क्षस्य॑ पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्रथ॒स्वतीं॑
भा॒स्वती॑ऽसू॒रिम॑ती॒मा या द्यां॑ भा॒स्याऽऽ पृ॑थि॒वीमोर्व॑न्त॒रि॒क्ष-म॑न्त॒रि॒क्षं
य॒च्छा॒न्तरि॑क्षं दृ॒हान्त॑रि॒क्षं मा हि॑ऽसी॒ विश्व॑स्मै प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑

व्या॒नायो॒दानाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्राय॑ वा॒युस्त्वा॒ऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॒स्त्या

छ॒र्दिषा - [ ] 11

TS 4.3.6.2

श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॒वा सी॒द ॥

रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दिग्-वि॒राडसि॑ दक्षि॒णा दि॒ख् स॒म्राडसि॑ प्र॒तीची॑
दि॒ख्-स्व॒राड॒स्युदी॑ची॒ दिगधि॑प॒त्यसि॑ बृ॒हती॑ दि॒गायु॑र्मे पा॒हि प्रा॒णं
मे पा॒ह्यपा॒नं मे पा॒हि व्या॒नं मे पा॒हि चक्षु॑र्मे पा॒हि श्रो॒त्रं मे पा॒हि म॒नो
मे जि॒न्व वा॒चं मे पि॒न्वा ( ) ऽऽत्मा॑नं मे पा॒हि ज्यो॒तिर्मे य॒च्छ ॥ 12

(छ॒र्दिषा - पि॒न्व - षट्च॑) (A6)

TS 4.3.7.1

मा छ॒न्दः प्र॒मा छ॒न्दः प्र॒तिमा॑ छ॒न्दो ऽस्री॑वि र॒छन्दः॑ प॒ङ्क्ति र॒छन्दः॑
उ॒ष्णिहा॑ छ॒न्दो बृ॒हती॑ छ॒न्दोऽनु॒ष्टुप् छ॒न्दो वि॒राट् छ॒न्दो गा॒यत्री॑ छ॒न्द-
स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो जग॑ती छ॒न्दः पृ॒थि॒वी छ॒न्दो ऽन्तरि॑क्षं छ॒न्दो द्यौ र॒छन्दः॑
स॒मा र॒छन्दो॑ नक्ष॒त्राणि॑ छ॒न्दो म॒न र॒छन्दो॑ वाक् छ॒न्दः कृ॒षि र॒छन्दो॑
हि॒रण्यं॑ छ॒न्दो गौ र॒छन्दो॑ ऽजा छ॒न्दो ऽश्व॑ र॒छन्दः॑ ॥

अ॒ग्निर्दे॒वता - [ ] 13

TS 4.3.7.2

वा॒तो दे॒वता॒ सूर्यो॑ दे॒वता॒ चन्द्र॑मा दे॒वता॒ वस॑वो दे॒वता॒ रुद्रा॑ दे॒वता॒
 ऽऽदि॒त्या दे॒वता॒ विश्वे॑ दे॒वा दे॒वता॒ मरु॑तो दे॒वता॒ बृह॑स्पति दे॒वतेन्द्रो॑
 दे॒वता॒ वरु॑णो दे॒वता॒ मूर्ध्ना॑ऽसि रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि ध॒रुणा॑ यन्त्र्य॒सि
 यमि॑त्रीषे त्वोर्जे॑ त्वा कृ॒ष्यै त्वा क्षे॑माय त्वा यन्त्री रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि ध॒रणी
 ध॒र्त्र्यसि॑ धरि॒त्र्यायु॑षे त्वा ( ) वर्च॑से त्वौज॑से त्वा ब॒लाय॑ त्वा ॥ 14

(दे॒वता - ऽऽयु॑षे त्वा - षट् च) (A7)

TS 4.3.8.1

आ॒शुस्त्रि॒वृद्-भा॒न्तः प॒ञ्चद॑शो व्यो॒म सप्त॑दशः प्र॒तूर्ति॑-र॒ष्टाद॑श
 -स्तपो॑ नव॒दशो॑ ऽभि॒वर्तः॑ सवि॒ंशो ध॒रुण॑ एकवि॒ंशो
 वर्चो॑ द्वावि॒ंशः संभ॑रणस्त्रयोवि॒ंशो योनि॑श्चतुर्वि॒ंशो
 गर्भाः॑ पञ्चवि॒ंश ओज॑स्त्रिणवः क्र॒तु-रेक॑त्रि॒ंशः
 प्रति॑ष्ठा त्रयस्त्रि॒ंशो ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टपं॑ चतुस्त्रि॒ंशो
 नाकः॑ षट्त्रि॒ंशो वि॒वर्तो॑ ऽष्टाच॒त्वारि॒ंशो ध॒र्त्रश्च॑तुष्टो॒मः ॥ 15

(आ॒शुः - सप्त॑त्रि॒ंशत्) (A8)

TS 4.3.9.1

अ॒ग्नेर्भा॒गोऽसि॑ दी॒क्षाया॒ आधि॑पत्यं ब्र॒ह्म स्पृ॒तं त्रि॒वृथ् स्तोम॑ इन्द्र॒स्य
भा॒गोऽसि॑ वि॒ष्णोराधि॑पत्यं क्ष॒त्रञ् स्पृ॒तं पञ्च॑दशः स्तोमो नृ॒चक्ष॑सां
भा॒गोऽसि॑ धा॒तुराधि॑पत्यं ज॒नित्रञ् स्पृ॒तञ् सप्त॑दशः स्तोमो
मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसि॑ वरु॒णस्याऽऽधि॑पत्यं दि॒वो वृ॒ष्टिर्वाताः॑ स्पृ॒ता
ए॒कवि॑ञ्शः स्तोमो ऽदि॒त्यै भा॒गोऽसि॑ पू॒ष्ण आधि॑पत्यमोजः
स्पृ॒तं त्रि॒णवः॑ स्तोमो वसू॑नां भा॒गोऽसि॑- [ ] 16

TS 4.3.9.2

रु॒द्राणा॒माधि॑पत्यं चतु॒ष्पाथ् स्पृ॒तं चतु॑र्वि॒ञ्शः॑ स्तोम॑ आदि॒त्यानां॑
भा॒गोऽसि॑ मरु॒तामाधि॑पत्यं गर्भाः॑ स्पृ॒ताः पञ्च॑वि॒ञ्शः॑ स्तोमो दे॒वस्य॑
सवि॒तुर्भा॒गोऽसि॑ बृ॒हस्प॑तेराधि॑पत्यञ् समी॒चीर्दि॑शः स्पृ॒ताश्चतु॑ष्टोमः
स्तोमो या॒वानां॑ भा॒गोऽस्य॑ या॒वाना॒-माधि॑पत्यं प्र॒जाः स्पृ॒ता-
श्चतु॑श्चत्वारि॒ञ्शः॑ स्तोम॑ ऋ॒भूणां॑ भा॒गोऽसि॑ विश्वे॑षां दे॒वाना॒माधि॑पत्यं
भू॒तं नि॒शान्तञ् स्पृ॒तं त्रय॑स्त्रि॒ञ्शः॑ स्तोमः॑ ॥ 17

(वसू॑नां भा॒गोऽसि॑ - षट्च॑त्वारि॒ञ्शच्च॑) (A9)

TS 4.3.10.1

ए॒कया॑ ऽस्तु॒वत॑ प्र॒जा अ॑धी॒यन्त॑ प्र॒जाप॑तिरधिपतिरासीत् तिसृ॑भिरस्तुवत
 ब्र॒ह्मा॑सृ॒ज्यत॑ ब्र॒ह्म॒णस्प॑ति-रधिपतिरासीत् पञ्च॑भिरस्तुवत
 भू॒तान्य॑सृ॒ज्यन्त॑ भू॒तानां॑ पतिरधिपतिरासीत् सप्त॑भिरस्तुवत
 सप्त॑र्षयोऽसृ॒ज्यन्त॑ धा॒ता-ऽधि॑पतिरासी-न्नव॑भिरस्तुवत पि॒तरो-
 ऽसृ॒ज्यन्ता॑ ऽदि॒तिरधि॑पत्यासी-देका॑दशभि-रस्तुवतर्त॒वो ऽसृ॒ज्यन्ता-
 ऽर्त॒वोऽधि॑पति-रासीत् त्रयो॑दशभि-रस्तुवत मा॒सा अ॑सृ॒ज्यन्त॑
 सँव॑त्सरो ऽधि॑पति- [ ] 18

TS 4.3.10.2

-रासीत् पञ्च॑दशभिरस्तुवत क्ष॒त्र-म॑सृ॒ज्यते॒न्द्रो ऽधि॑पतिरासीत्-
 सप्त॑दशभिरस्तुवत प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑ बृ॒हस्प॑ति-रधि॑पति-
 रासी॑न्नवदशभि-रस्तुवत शू॒द्रार्या॑वसृ॒ज्येता॑-महो॑रात्रे अधि॑पती
 आ॒स्तामे॑कवि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वतै॑कश॒फाः प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑
 वरु॑णो ऽधि॑पतिरासीत् त्रयो॑वि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वत॑ क्षु॒द्राः प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 पू॒षा ऽधि॑पतिरासीत् पञ्च॑वि॒ं श॒त्या ऽस्तु॒वता॑*ऽऽ॒रण्याः॑ प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 वा॒यु-रधि॑पतिरासीत् सप्त॑वि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वत॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी व्यै॑-[ ] 19

TS 4.3.10.3

-तां॑ व॒सवो॑ रु॒द्रा आ॑दि॒त्या अनु॑ व्या॒यन् तेषा॑-माधि॑पत्यमासी-
 न्नववि॑श्र॒त्या ऽस्तुव॑त व॒नस्प॑तयो ऽसृ॒ज्यन्त॑ सोमो ऽधि॑पतिरासी-
 देक॑त्रि॒शता॑ ऽस्तुव॑त प्र॒जा अ॑सृ॒ज्यन्त॑ या॒वानां॑ चा॒यावा॑नां
 चाऽऽधि॑पत्यमासीत् त्रय॑स्त्रि॒शता॑ ऽस्तुव॑त भू॒तान्य॑शाम्यन् प्र॒जाप॑तिः
 पर॑मेष्ठ्यधि॑पति-रासीत् ॥ 20

(सँव॑त्सरोऽधि॑पति- वि - पञ्च॑त्रि॒शच्च॑) (A10)

TS 4.3.11.1

इ॒यमे॑व सा या प्र॒थमा॑ व्यौ॒च्छद॑न्तर॒स्यां च॑रति प्रवि॑ष्टा ।
 व॒धूर्ज॑जान नव॒गज्ज॑नि॒त्री त्रय॑ ए॒नां म॑हि॒मानः॑ सच॑न्ते ॥
 छ॒न्दस्व॑ती उ॒षसा॑ पे॒पिशा॑ने स॒मानं॑ यो॒निम॑नु सञ्च॑रन्ती ।
 सूर्य॑प॒त्नी वि॑ च॒रतः॑ प्र॒जान॑ती के॒तुं कृ॑ण्वाने अ॒जरे॑ भूरि॑रेतसा ॥
 ऋ॒तस्य॑ प॒न्था॑मनु॒ तिस्र॑ आ ऽगु॒-स्त्रयो॑ घ॒र्मासो॑ अनु॒
 ज्योति॑षा ऽऽ *गुः ।

प्र॒जामे॑का रक्ष॒त्यूर्ज॑मेका ॥
 -[ ] 21

TS 4.3.11.2

व्रतमेका रक्षति देवयूनां ॥

चतुष्टोमो अभवद् या तुरीया यज्ञस्य पक्षा-वृषयो भवन्ती ।

गायत्रीं त्रिष्टुभं जगतीमनुष्टुभं बृहदर्कं युञ्जानाः सुवरा ऽभरन्निदं ॥

पञ्चभिर्द्धाता वि दधाविदं यत् तासां स्वसृरजनयत् पञ्चपञ्च ।

तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः ॥

त्रिंशत् स्वसार उपयन्ति निष्कृतं समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः । 22

TS 4.3.11.3

ऋतूस्तन्वते कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः परि यन्ति भास्वतीः ॥

ज्योतिष्मती प्रति मुञ्चते नभो रात्री देवी सूर्यस्य व्रतानि ।

वि पश्यन्ति पशवो जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥

एकाष्टका तपसा तप्यमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रं ।

तेन दस्यून् व्यसहन्त देवा हन्ताऽसुराणा-मभवच्छचीभिः ॥

अनानुजा-मनुजां मा-मकर्त सत्यं वदन्त्यन्विच्छ एतत् ।

भूयास -[ ] 23

TS 4.3.11.4

मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
 अ॒भून्मम॑ सु॒मतौ॑ वि॒श्ववे॒दा आ॒ष्ट प्र॒तिष्ठा-म॒विद॒द्धि गा॒धं ।
 भू॒यास॑मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
 पञ्च॑ व्यु॒ष्टीर॒नु पञ्च॑ दो॒हा गां पञ्च॑ना॒म्नीमृ॒तवोऽनु॑ पञ्च॑ ।
 पञ्च॑ दि॒शः पञ्च॑द॒शेन॑ क्लृ॒प्ताः स॒मान॑मूर्द्ध॒न्नी-र॒भि लो॒कमे॒कं ॥ 24

TS 4.3.11.5

ऋ॒तस्य॑ गर्भः॑ प्रथ॒मा व्यू॒ष्यपा॒मेका॑ महि॒मानं॑ बिभर्ति ।
 सूर्य॑स्यै॒का च॑रति निष्कृ॒तेषु॑ घ॒र्मस्यै॒का स॒वितै॒कां नि य॑च्छति ॥
 या प्रथ॒मा व्यौ॒च्छथ् सा॑ धे॒नुर॑भवद् यमे ।
 सा नः॑ प॒यस्व॑ती धु॒क्ष्वोत्त॑रामुत्त॒राञ् समां॑ ॥
 शु॒क्रर्ष॑भा नभ॒सा ज्यो॒तिषा॑ ऽऽ*गा॒द्-वि॒श्वरू॑पा श॒बली॑र॒ग्निके॑तुः ।
 स॒मान॑मर्थञ् स्व॒पस्य॑माना बिभ्र॒ती ज॒राम॑जर उष आ॒गाः ॥
 ऋ॒तूनां॑ पत्नी॑ ( ) प्रथ॒मेय॑मा ऽगा॒दह्नां॑ ने॒त्री ज॒नित्री॑ प्र॒जानां॑ ।
 ए॒का स॒ती बहु॑धोषो व्यु॒च्छस्य॑जीर्णा॒ त्वं ज॑रयसि सर्व॒मन्य॑त् ॥ 25

(ऊ॒र्जमे॒का – प्र॒तिमु॒ञ्चमा॒ना – भू॒या॒स – मे॒कं – प॒त्न्ये का॒न्न
वि॒ंश॒तिश्च॑) (A11)

TS 4.3.12.1

अ॒ग्ने जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्र॒त्यजा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अ॒स्मे दी॒दिहि॑ सु॒मना॒ अहे॒डन् तव॑ स्या॒ञ् शर्म॑न् त्रि॒वरू॒थ उ॒द्भित् ॥
सह॑सा जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्र॒त्यजा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अधि॑ नो ब्रू॒हि सु॒मन॒स्यमा॑नो व॒यञ् स्या॑म प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् ॥
चतु॑श्च॒त्वारि॒ंशः स्तो॒मो वर्चो॑ द्र॒विणञ् षोड॑शः स्तो॒म
ओजो॑ द्र॒विणं पृ॒थिव्याः पु॒रीष॑म॒स्य– [ ] 26

TS 4.3.12.2

–फ॒सो नाम॑ ।
ए॒व ण्छ॑न्दो व॒रिव॑ ण्छ॑न्दः शं॒भू ण्छ॑न्दः प॒रिभू॑ ण्छ॑न्द
आ॒च्छ॒च्छ॑न्दो म॒न ण्छ॑न्दो व॒यच॑ ण्छ॑न्दः सि॒न्धु ण्छ॑न्दः स॒मु॒द्रं छ॑न्दः
स॒लि॒लं छ॑न्दः स॒यँछ॑न्दो वि॒यछ॑न्दो बृ॒ह॒च्छ॑न्दो रथ॑न्तरं छ॑न्दो
नि॒का॒य ण्छ॑न्दो वि॒वध॑ ण्छ॑न्दो गि॒र ण्छ॑न्दो भ्र॒ज ण्छ॑न्दः स॒ष्टुप् छ॑न्दो

ऽनु॒ष्टुप् छन्दः॑ क॒कु॒च्छन्द॑ स्त्रि॒क॒कु॒च्छन्दः॑ का॒व्यं छन्दो॑

–ऽङ्कु॑पं छन्दः – [ ] 27

TS 4.3.12.3

प॒दप॒ङ्क्ति॑ र॒छन्दो॑ ऽक्ष॑रप॒ङ्क्ति॑ र॒छन्दो॑ वि॒ष्टार॑प॒ङ्क्ति॑ र॒छन्दः॑
क्षु॒रो भृ॒ज्वा॒ञ्छन्दः॑ प्र॒च्छ॒च्छन्दः॑ प॒क्ष र॒छन्द॑ ए॒व र॒छन्दो॑
व॒रिव॑ र॒छन्दो॑ व॒य र॒छन्दो॑ व॒यस्कृ॑च्छन्दो॑ वि॒शालं॑ छन्दो॑
वि॒ष्वर्द्धा॑ र॒छन्द॑ र॒छदि॑ र॒छन्दो॑ दू॒रोह॑णं छन्दस्तन्द्रं॑
छन्दो॑ ऽङ्काङ्कं॑ छन्दः॑ ॥ 28

(अ॒स्य – इ॒कु॒प॒ञ्छन्द॑ – स्त्रय॑स्त्रि॒ञ्शच्च॑) (A12)

TS 4.3.13.1

अ॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ जङ्घ॑नद् द्रवि॒णस्यु॑र्वि॒पन्य॑या ।
स॒मिद्धः॑ शु॒क्र आ॒हुतः॑ ॥
त्वञ् सो॒मासि॑ स॒त्पति॑-स्त्वञ् रा॒जोत॑ वृ॒त्रहा॑ ।
त्वं भ॒द्रो अ॒सि क्र॑तुः ॥
भ॒द्रा ते॑ अ॒ग्ने स्व॑नीक स॒न्दृग् घो॒रस्य॑ स॒तो वि॑षु॒णस्य॑ चा॒रुः ।

न यत् ते शोचि स्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तनुवि रेप आ धुः ॥

भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीक-मुपाक आ रोचते सूर्यस्य । 29

TS 4.3.13.2

रुशद्-दृशो ददृशो नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नं ॥

सैना ऽनीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाँ आयजिष्ठः स्वस्ति ।

अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवद् दिदीहि ॥

स्वस्ति नो दिवो अग्ने पृथिव्या विश्वायुर्द्धेहि यजथाय देव ।

यथ् सीमहि दिविजात प्रशस्तं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ॥

यथा होतर्मनुषो - [ ] 30

TS 4.3.13.3

देवताता यज्ञेभिः सूनो सहसो यजासि ।

एवा नो अद्य समना समाना-नुश-न्नग्न उशतो यक्षि देवान् ॥

अग्निमीडे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं ।

होतारं रत्नधातमं ॥

वृषा सोम द्युमाँ असि वृषा देव वृषव्रतः ।

वृषा धर्माणि दधिषे ॥

सान्तप॒ना इ॒दं ह॒वि॒र्म॒रु॒त-स्त॒ज्जु॒जु॒ष्ट॒न ।

यु॒ष्मा॒को॒ती रि॒शा॒द॒सः ॥

यो नो॒ म॒र्तो॒ व॒स॒वो दु॒र्ह॒णा॒यु-स्ति॒रः स॒त्या॒नि म॒रु॒तो - [ ] 31

TS 4.3.13.4

जि॒घा॒ंसा॒त् ।

द्रु॒हः पा॒शं प्र॒ति स मु॒ची॒ष्ट त॒पि॒ष्ठे॒न त॒प॒सा ह॒न्त॒ना तं ॥

सँ॒व॒थ्स॒री॒णा म॒रु॒तः स्व॒र्का उ॒रु॒क्ष॒याः स॒ग॒णा मा॒नु॒षे॒षु ।

ते॒ऽस्म॒त् पा॒शा॒न् प्र मु॒ञ्च॒न्त्व॒ह॒सः सा॒न्त॒प॒ना म॒दि॒रा मा॒द॒यि॒ष्ण॒वः ॥

पि॒प्री॒हि दे॒वा उ॒श॒तो य॒वि॒ष्ठ वि॒द्वा ऋ॒तू॒र् ऋ॒तु॒प॒ते य॒जे॒ह ।

ये दै॒व्या ऋ॒त्वि॒ज-स्ते॒भि॒र॒ग्ने त्व॒ हो॒तृ॒णा-म॒स्या॒य॒जि॒ष्ठः ॥

अ॒ग्ने य॒द॒द्य वि॒शो अ॒ध्व॒र॒स्य हो॒तः पा॒व॒क - [ ] 32

TS 4.3.13.5

शो॒चे वे॒ष्ट्व॒ हि य॒ज्वा ॥

ऋ॒ता य॒जा॒सि म॒हि॒ना वि य॒द्भू॒र् ह॒व्या व॒ह य॒वि॒ष्ठ या ते अ॒द्य ॥

अ॒ग्नि॒ना र॒यि-म॒श्न॒व॒त् पो॒ष॒मे॒व दि॒वे॒दि॒वे ।

य॒श॒सं वी॒र॒व॒त्त॒मं ॥

ग॒य॒स्फा॒नो अ॒मी॒व॒हा व॒सु॒वित् पु॒ष्टि॒वर्द्ध॑नः ।

सु॒मि॒त्रः सो॒म नो॑ भव ॥

गृ॒हमे॒धास॒ आ ग॒त म॒रुतो॑ मा ऽप॒ भू॒तन॑ ।

प्र॒मु॒ञ्च॒न्तो नो॑ अ॒ह॒सः ॥

पू॒र्वी॒भिर्. हि द॒दाशि॒म श॒रद्धि॑र्मरुतो व॒यं ।

म॒हो॒भि- [ ] 33

TS 4.3.13.6

-श्च॒र्ष॒णी॒नां ॥

प्र बु॒द्धि॒नया॑** ई॒रते॑ वो म॒हा॒सि॒ प्र णा॑मानि प्र॒यज्य॑व-स्ति॒रद्ध्वं॑ ।

स॒ह॒स्रि॒यं द॒म्यं भा॒गमे॒तं गृ॒हमे॒धी॒यं म॒रुतो॑ जुषद्ध्वं ॥

उ॒प य-मे॒ति यु॒वतिः॑ सु॒दक्षं॑ दो॒षा व॒स्तोर्. ह॒विष्म॑ती घृ॒ताची॑ ॥

उ॒प स्वै॒न-म॒रम॑तिर्वसू॒युः ॥

इ॒मो अ॒ग्ने वी॒तत॑मानि ह॒व्या ऽज॑स्रो व॒क्षि दे॒वता॑तिमच्छ ।

प्र॒ति न ई॒र् सुर॑भी॒णि वि॒यन्तु॑ ॥

क्री॒डं वः॑ श॒र्द्धो म॒रुत॑-म॒न॒र्वाण॑ रथे॒शुभं॑ ॥ 34

TS 4.3.13.7

कण्वा॑ अ॒भि प्र॑ गा॒यत॑ ॥

अ॒त्या॒सो न॑ ये म॒रुतः॑ स्व॒ञ्चो॑ यक्ष॒दृशो॑ न शु॒भय॑न्त म॒र्याः॑ ।

ते ह॒र्म्ये॒ष्ठाः शि॒शवो॑ न शु॒भ्रा व॒थ्सा॒सो न प्र॑क्री॒डिनः॑ पयो॒धाः ॥

प्रैषा॑-म॒ज्मेषु॑ वि॒धुरे॑व रेज॒ते भू॒मिर्या॑मेषु यद्ध यु॒ञ्जते॑ शु॒भे ।

ते क्री॒डयो॑ धु॒नयो॑ भ्राज॒दृष्टयः॑ स्व॒यं म॒हित्वं॑ प॒नय॑न्त धू॒तयः॑ ॥

उ॒प॒ह्वरे॑षु यद॒चिद्ध्वं॑ य॒यिं वय॑ इ॒व म॒रुतः॑ के॒न - [ ] 35

TS 4.3.13.8

चि॒त् प॒था ।

श्रो॒तन्ति॑ को॒शा उप॑ वो रथे॒ष्वा घृ॒त-मु॒क्षता॑ मधु॒वर्ण-म॑र्च॒ते ॥

अ॒ग्निम॑ग्निं ह॒वीम॑भिः सदा ह॒वन्त॑ वि॒श॒पतिं॑ ।

ह॒व्यवा॑हं पु॒रुप्रि॑यं ॥

तं हि श॑श्वन्त ई॒डते॑ सु॒चा दे॒वं घृ॒तश्रु॑ता ।

अ॒ग्निं ह॒व्याय॑ वोढ॒वे ॥

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒जथ॑द् वृ॒त्र > [2],

मि॒न्द्रं वो॑ वि॒श्वत॑स्परी > [3], न्द्रं नरो॑ > [4],

वि॒श्वक॑र्मन्. ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > [5],

वि॒श्वक॑र्मन्. ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑ > [6] ॥ 36

(सूर्य॑स्य - मनु॑षो - मरु॒तः - पाव॑क - महो॑भी - रथे॒शुभ -
ङ्गे॒न - षड्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A13)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(अ॒पान्त्वे॑म॒ - त्र॒यं पु॒रो भु॒वः - प्रा॒ची॑ - ध्रु॒वक्षि॑ति - स्त्र्य॒वि -
रि॒न्द्रा॒ग्नी॑ - मा छ॒न्द - आ॒शुस्त्रि॑वृ - द॒ग्नेर्भा॒गो॑ - ऽस्ये॒क -
ये॒यमे॒व सा या - ऽग्ने॑ जा॒ता - न॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑ - त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒पान्त्वे॑ - न्द्रा॒ग्नी॑ - इ॒यमे॒व - दे॒वता॑ता - षट्त्रि॑ंशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kanda 4 :-

(अ॒पान्त्वे॑मन् - ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.3.1 Appendix

4.3.13.8—इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्र > [2],

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वा॒जेषु॑ भूष॒थः । तद्वा॑ं चेति॒ प्र॒वीर्यं॑ ॥

इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्रमु॑त॒ स॒नोति॑ वा॒जमि॒न्द्रा यो अ॒ग्नी स॒हुरी॑ स॒पर्यात् ।

इ॒र॒ज्यन्ता॑ व॒स॒व्यस्य॑ भू॒रेः स॒ह॒स्त॒मा स॒ह॒सा वा॒जय॑न्ता ॥

(Appearing in TS 4.2.11.1)

4.3.13.8 मि॒न्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी > [3], न्द्रं॑ न॒रो > [4],

इ॒न्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी ह॒वाम॑हे ज॒नैभ्यः॑ । अ॒स्माक॑मस्तु॒ के॒वलः॑ ॥

इ॒न्द्रं॑ न॒रो ने॒म॒धि॒ता ह॒वन्ते॑ य॒त्पा॒र्या यु॒न॒ज॒ते धि॒य॒स्ताः ।

शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒व॒सश्च॑का॒न आ गो॑म॒ति व्र॒जे भ॒जा त्व॑न्नः ॥

(Appearing in TS 1.6.12.1)

4.3.13.8 विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > 5,

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ > 6

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्वयं॑ य॒जस्व॑ त॒नुवं॑ जुषा॒णः ।

मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्माकं॑ म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र॒मकृ॑णो॒रव॑ध्यं ।

तस्मै॑ वि॒शः स॒मन॑मन्त॒ पूर्वी॑र॒यमु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथा॒सत् ॥

(Appearing in TS 4.6.2.6)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

रश्मि॑रसि॒ क्षया॑य त्वा क्षयं॑ जिन्व॒ प्रेति॑रसि॒ धर्मा॑य त्वा धर्मं॑
जिन्वा॑न्विति-रसि॒ दिवे॑ त्वा दिवं॑ जिन्व॒ सन्धि॑-रस्यन्तरि॑क्षाय त्वा
ऽन्तरि॑क्षं जिन्व॒ प्रति॑धिरसि॒ पृथि॑व्यै त्वा पृथि॒वीं जिन्व॑ विष्टं॒ भोऽसि॑
वृष्ट्यै॑ त्वा वृष्टिं॑ जिन्व॒ प्रवा॑ ऽस्यहे॒ त्वा ऽहर्जि॑न्वानु॒ वाऽसि॑ रात्रि॒यै
त्वा रात्रिं॑ जिन्वो॒ शिग॑सि – [ ] 1

TS 4.4.1.2

वसु॑भ्यस्त्वा वसू॑ज्जिन्व॒ प्रके॑तोऽसि॒ रुद्रे॑भ्यस्त्वा रुद्रा॑ज्जिन्व
सुदी॑तिरस्यादित्ये॒भ्यस्त्वा ऽऽदित्या॑ज्जिन्वौजोऽसि॒ पित॑रभ्यस्त्वा
पित॑रज्जिन्व॒ तन्तु॑रसि॒ प्रजा॑भ्यस्त्वा प्रजा॑ जिन्व॒ पृत॑नाषाडसि॒
पशु॑भ्यस्त्वा पशू॑ज्जिन्व॒ रेवद॑स्योषधी॒भ्य-स्त्वौष॑धी-जिन्वाभि॒जिद॑सि
युक्त॑ग्रावेन्द्रा॒य त्वेन्द्रं॑ जिन्वाधि॒पति॑-रसि॒ प्राणा॑य – [ ] 2

TS 4.4.1.3

त्वा प्राणं जिन्व यन्ता ऽस्यपानाय त्वा ऽपानं जिन्व स॒ऽसर्पो॑ऽसि
चक्षु॑षे त्वा चक्षु॑र्जिन्व वयो॑धा असि श्रोत्रा॑य त्वा श्रोत्रं॑ जिन्व
त्रिवृ॑दसि प्रवृ॑दसि स॒वृ॑दसि विवृ॑दसि स॒ऽरोहो॑ऽसि नीरो॑होऽसि
प्ररो॑होऽस्यनुरो॑होऽसि वसु॑कोऽसि वेष॑श्चिरसि वस्य॑ष्टिरसि ॥ 3

(उशि॑गसि - प्रा॒णाय - त्रिच॑त्वारि॒ऽशच्च) (A1)

TS 4.4.2.1

राज्य॑सि प्राची॑ दिग्-वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयोऽग्निर्हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता
त्रिवृ॑त् त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒ श्रय॑त्वाज्य-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु
रथन्त॑र॒ साम॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ वि॒राड॑सि दक्षि॒णा दिग् रु॒द्रास्ते॑ दे॒वा
अधि॑पतय इन्द्रो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता पञ्च॑दशस्त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒
श्रय॑तु प्र॒उग॑-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु बृ॒हथ् साम॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑
सम्रा॑डसि प्र॒तीची॑ दि- [ ] 4

TS 4.4.2.2

-गादि॒त्यास्ते॑ दे॒वा अधि॑पतयः सोमो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता सप्त॑दशस्त्वा
स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒ श्रय॑तु मरु॒त्वती॑य-मु॒क्थमव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु

वै॒रूप॑ꣳ सा॒म प्र॒तिष्ठि॑त्यै स्व॒राड॑स्यु॒दीची॑ दि॒ग्विश्वे॑ ते दे॒वा
 अधि॑पतयो वरु॒णो हे॒तीनां॑ प्र॒तिध॑र्तैकवि॒ंश॑-स्त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्याꣳ
 श्रय॑तु निष्के॒वल्य॑-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑ वैराज॑ꣳ सा॒म
 प्र॒तिष्ठि॑त्या अधि॑पत्यसि बृ॒हती॑ दिङ् मरु॑तस्ते दे॒वा
 अधि॑पतयो - [ ] 5

TS 4.4.2.3

बृ॒हस्प॑तिर्.हे॒तीनां॑ प्र॒तिध॑र्ता त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ंशौ॑ त्वा स्तोमौ॑
 पृथि॒व्याꣳ श्रय॑तां वै॒श्वदे॑वाग्निमा॒रुते॑ उक्थे अ॒व्यथ॑यन्ती स्त॒भ्नीताꣳ
 शा॒क्वरै॑वते सा॒मनी॑ प्र॒तिष्ठि॑त्या अ॒न्तरि॑क्षा॒यर्ष॑यस्त्वा प्रथ॒मजा॑
 दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ वरि॒णा प्र॑थन्तु वि॒धर्ता॑ चा॒य-मधि॑पतिश्च
 ते त्वा॒ सर्वे॑ सँवि॒दाना॑ नाक॒स्य पृ॒ष्ठे सु॒वर्गे॑ लो॒के
 यज॑मानं च सादयन्तु ॥ 6

(प्र॒तीची॑ दिङ् - मरु॑तस्ते दे॒वा अधि॑पतय - श्र॒त्वारि॑ꣳश॒च्च) (A2)

TS 4.4.3.1

अ॒यं पु॒रो हरि॑केशः सूर्य॑रश्मिस्तस्य॑ रथ॒गृथ्स॑श्च रथौ॒जाश्च
 से॒नानि॑ग्राम॒ण्यौ पु॒ञ्जि॒कस्थ॑ला च कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ या॒तुधा॑ना

हे॒ती र॒क्षा॒सि॒ प्र॒हेति॒रयं॑ दक्षि॒णा वि॒श्वकर्मा॑ तस्य॒ रथ॒स्वनश्च॑
रथे॑चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ मे॒नका च॑ स॒हज॒न्या चा॑प्सरसौ
द॒ङ्क्ष॒णवः॑ प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रुषे॒यो व॒धः प्र॒हेति॒रयं॑ प॒श्चाद् वि॒श्वव्य॑चा
स्तस्य॒ रथ॒प्रोत॑श्चा॒सम॒रथश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ
प्र॒म्लोच॑न्ती चा - [ ] 7

TS 4.4.3.2

नु॒म्लोच॑न्ती चा॒प्सरसौ॑ सर्पा॒ हेति॑ व्याघ्राः प्र॒हेति॑-रय-मु॒त्तरा॒थ्
संयँ॑द्वसु-स्तस्य॒ से॒नजि॑च्च सु॒षेणश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ वि॒श्वाची॑
च घृ॒ताची॑ चा॒प्सरसा॑ वापो॒ हेति॑ वा॒तः प्र॒हेति॑ रयमु॒पर्य॑ वा॒ग्व-
सु॒स्तस्य॑ ता॒क्ष्य-श्चा॒रि॒ष्टने॑मिश्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यावु॒र्वशी॑ च
पूर्व॑चित्तिश्चा-प्सरसौ वि॒द्युद्धे॒ति-र॒वस्फूर्ज॑न् प्र॒हेति॑-स्ते॒भ्यो
नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं - [ ] 8

TS 4.4.3.3

द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं वो॒ जंभे॑ द॒धाम्या॒यो-स्त्वा स॒दने॑ सा॒दया॒म्यव॑त
इ॒च्छाया॒यां नमः॑ स॒मुद्रा॒य नमः॑ स॒मुद्र॒स्य च॑क्ष॒से प॒रमे॒ष्ठी त्वा सा॒दय॑तु
दि॒वः पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्र॒थस्व॑तीं वि॒भूम॑तीं प्र॒भूम॑तीं प॒रिभू॑मतीं दि॒वं

यच्छ दि॒वं दृ॒ह दि॒वं मा हि॒ंसी॒र्वि॒श्व॒स्मै प्रा॒णाया॒पाना॒य
व्या॒नायो॒दाना॒य प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्रा॒य सूर्य॑स्त्वाऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॒स्त्या
( ) छ॒र्दिषा॑ श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॒द ॥
प्रो॒थद॒श्चो न॑ यव॒से अ॒विष्यन्॑. य॒दा म॒हः सँव॑रणाद् व्य॒स्थात् ॥
आ॒दस्य॑ वा॒तो अनु॑ वा॒ति शो॒चिर॒ध स्म ते॒ व्रज॑नं कृ॒ष्णम॑स्ति ॥ 9

(प्र॒म्लोच॑न्ती च - य॒ - स्व॒स्त्या - ऽष्टा॒वि॒ंशति॑श्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अ॒ग्नि॒र्मूर्ध्ना॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ं रेता॑ंसि जि॒न्वति॑ ॥
त्वा॒मग्ने॑ पु॒ष्करा॑द॒ध्यथ॑र्वा नि-र॒मन्थ॑त ।
मूर्ध॑न्ो वि॒श्वस्य॑ वा॒घतः॑ ॥
अ॒यम॒ग्निः स॒हस्रि॑णो वा॒जस्य॑ श॒तिन॒स्पतिः॑ ।
मूर्ध्ना॑ क॒वी र॒यीणां॑ ॥
भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ र॒जसश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नियु॑द्धिः स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ ।

दिवि॑ मूर्ध्नि॑ दधि॑षे सुव॒र्षां जि॒ह्वा॒ग्ने च॒कृ॒षे ह॒व्य॒वा॒हं ॥

अ॒बो॒द्ध्य॒ग्निः स॒मि॒धा ज॒नानां॑ – [ ] 10

TS 4.4.4.2

प्रति॑ धे॒नु-मि॒वा॒य॒ती-मु॒षासं॑ ।

य॒ह्वा इ॒व प्र॒ व॒या मु॒ज्जि॒हानाः॑ प्र॒ भान॑वः सि॒स्र॒ते ना॒कम॒च्छ ॥

अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्य॒ाय व॒चो व॒न्दारु॑ वृष॒भाय॑ वृ॒ष्णे ।

ग॒वि॒ष्टि॒रो न॒मसा॑ स्तो॒मम॒ग्नौ दि॒वीव॑ रु॒क्म-मु॒र्व्यञ्च॑-म॒श्रेत् ॥

ज॒नस्य॑ गो॒पा अ॒जनि॑ष्ट जा॒गृ॒विर॒ग्निः सु॒दक्षः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्यसे॑ ।

घृ॒तप्र॑ती॒को बृ॒हता॑ दि॒विस्पृ॑शा द्यु॒मद् वि॑ भा॒ति भ॒रते॑भ्यः शु॒चिः ॥

त्वा॒ग्ने अ॒ङ्गिर॑सो – [ ] 11

TS 4.4.4.3

गु॒हा हि॒त-म॑न्व॒विन्द॑-ञ्छि॒श्रिया॑णं व॒ने॒वने॑ ।

स जा॒यसे॑ म॒थ्यमा॑नः स॒हो म॒हत् त्वा॒माहुः॑ स॒हस॑स्पु॒त्रम॒ङ्गिरः॑ ॥

य॒ज्ञस्य॑ के॒तुं प्र॒थमं॑ पु॒रोहि॑तम॒ग्निं न॑र॒स्त्रिष॑ध॒स्थे स-मि॑न्धते ।

इ॒न्द्रेण॑ दे॒वैः स॒रथ॑ꣳ स ब॒र्हिषि॑ सीद॒न्नि हो॒ता य॒जथा॑य सु॒क्रतुः॑ ॥

त्वां चि॒त्रश्र॑वस्त॒म ह॑वन्ते वि॒क्षु ज॒न्तवः॑ ।

शो॒चि॒ष्के॒शं॑ पु॒रु॒प्रि॒या॒ग्ने॒ ह॒व्या॒य॒ वो॒ढ॒वे ॥

स॒खा॒यः॑ सं॒ वः॑ स॒म्य॒ञ्च॒-मि॒ष॒ - [ ] 12

TS 4.4.4.4

स्तो॒मं॑ चा॒ग्नये॑ ।

व॒र्षि॒ष्ठाय॑ क्षि॒ती॒ना-मू॒र्जो॑ न॒प्त्रे॒ सह॑स्व॒ते ॥

स॒स॒मिद् यु॒वसे॑ वृष॒न्न॒ग्ने॒ विश्वा॑न्य॒र्य आ ।

इ॒ड॒स्प॒दे॒ समि॑द्ध्य॒से स॒ नो॒ वसू॑न्याऽऽ भ॒र ॥

ए॒ना वो॑ अ॒ग्निं॑ न॒मसो॑र्जो॒ नपा॑त॒मा हु॑वे ।

प्रि॒यं चेति॑ष्ठ-म॒रति॑ स्व॒द्ध्व॒रं वि॑श्वस्य दू॒तम॑मृ॒तं ॥

स यो॑ज॒ते अ॒रुषो॑ वि॒श्वभो॑ज॒सा स॒ दु॒द्र॒व॒थ् स्वा॑हु॒तः ।

सु॒ब्र॒ह्मा य॒ज्ञः सु॒शमी॑ - [ ] 13

TS 4.4.4.5

वसू॑नां दे॒व॒ रा॒धो ज॒नानां॑ ॥

उ॒दस्य॑ शो॒चि-र॒स्था॒दा-जु॒ह्वा॒नस्य॑ मी॒ढुषः॑ ।

उ॒द्-धू॒मा॒सो अ॒रुषा॑सो दि॒वि॒स्पृ॒शः स-म॒ग्नि-मि॑न्ध॒ते न॑रः ॥

अ॒ग्ने वा॒जस्य॑ गो॒मत॑ ई॒शानः॑ स॒हसो॑ य॒हो ।

अ॒स्मे धे॑हि जा॒तवे॒दो म॒हि श्र॒वः ॥
स इ॑धा॒नो वसु॑ष्क॒वि-र॒ग्निरी॒डेन्यो॑ गि॒रा ।
रे॒वद॒स्मभ्यं॑ पु॒र्वणी॑क दी॒दिहि ॥
क्ष॒पो रा॑ज॒न्नुत॑ त्मना॒ग्ने वस्तो॑-रु॒तोष॑सः ।
स ति॑ग्मजं॒भ - [ ] 14

TS 4.4.4.6

रक्ष॑सो द॒ह प्र॑ति ॥
आ ते॑ अ॒ग्न इ॒धीम॑हि द्यु॒मन्तं॑ दे॒वाज॑रं ।
यद्ध॑ स्या ते॒ पनी॑यसी॒ समिद्-दी॑दयति॒ द्यवी॑षः स्तो॒तृभ्य॑ आ भ॑र ॥
आ ते॑ अ॒ग्न ऋ॒चा ह॒विः शु॒क्रस्य॑ ज्योतिष-स्पते ।
सु॒श्चन्द्र॑ द॒स्म वि॒श्वप॑ते ह॒व्यवा॒ट् तुभ्य॑ हूयत॒ इषः॑ स्तो॒तृभ्य॑
आ भ॑र ॥
उ॒भे सु॑श्चन्द्र॒ सर्पि॑षो द॒र्वी श्री॑णीष आ॒सनि॑ ।
उ॒तो न॒ उत् पु॑पूर्या- [ ] 15

TS 4.4.4.7

उक्थेषु॑ शव॑सस्पत॒ इष॑ꣳ स्तोतृ॒भ्य आ॑ भर॒ ॥
 अग्ने॑ तम॒द्याश्वं॑ न स्तोमैः॒ क्रतुं॑ न भद्र॑ꣳ ह॒दिस्पृ॑शं॒ ॥
 ऋ॒द्ध्यामा॑ त ओ॒हैः॑ ॥

अथा॑ ह्यग्ने॑ क्रतो॒र्भद्र॑स्य दक्ष॑स्य सा॒धोः॑ ।

रथी॑र्ऋत॑स्य बृ॒हतो॑ ब॒भूथ॑ ॥

आभि॑ष्टे अद्य॒ गीर्भिर्गृ॑णन्तोऽग्ने॒ दाशे॑म ।

प्र ते॑ दि॒वो न॑ स्तनयन्ति शु॒ष्माः॑ ॥

एभि॑र्नो अ॒र्कैर्भ॑वा॒ नो अ॒र्वाङ्ख् - [ ] 16

TS 4.4.4.8

सुव॑र्न ज्योतिः॑ ।

अग्ने॑ विश्वे॑भिः सु॒मना॑ अनी॒कैः॑ ॥

अ॒ग्निꣳ हो॑तारं म॒न्ये दा॑स्वन्तं॒ वसोः॑ सू॒नुꣳ स॑हसो जा॒तवे॑दसं ।

विप्रं॑ न जा॒तवे॑दसं ।

य ऊ॒र्द्ध॒ध्वया॑ स्व॒द्ध्वरो॑ दे॒वो दे॒वाच्या॑ कृ॒पा ।

घृ॒तस्य॑ वि॒भ्राष्टि॑मनु शु॒क्रशो॑चिष आ॒जुह्वा॑नस्य स॒र्पिषः॑ ॥

अग्ने॒ त्वं नो॒ अन्त॑मः ।

उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॑व व॒रूथ्यः॑ ॥

तं त्वा॑ शोचिष्ठ दीदिवः ।

सु॒म्नाय॑ नू॒न-मी॑महे स॒खिभ्यः॑ ॥

व॒सु॒र॒ग्निर्व॑सु॒श्रवाः॑ ( ) ।

अच्छा॑ नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो र॒यिं दाः॑ ॥ 17

(ज॒ना॒ना - म॒ङ्गि॒र॒स - इ॒ष॒ - सु॒श॒मी - ति॒ग्मज॑भ - पु॒पू॒र्या -

अ॒र्वाङ् - व॒सु॒श्रवाः॑ - प॒ञ्च च) (A4)

TS 4.4.5.1

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्या॑घा॒राभ्यां॑ तेज॒सा

व॒र्च॒सो॒क्थेभिः॑ स्तो॒मेभि॑ इ॒च्छन्द्वा॑भी र॒य्यै पो॑षाय स॒जा॒तानां॑

म॒द्ध्य॒म॒स्थेया॑य मया॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॒नज्म्यं॑बा दु॒ला नि॒त॒न्नि-

र॒भ्रय॑न्ती मे॒घय॑न्ती व॒र्ष॒यन्ती॑ चु॒पु॒णीका॑ ना॒मा॒सि प्र॒जा॒प॒तिना॑ त्वा

वि॒श्वा॒भिर्द्वा॑भि-रु॒प द॑धामि पृ॒थि॒व्यु॒द॒पुर-म॒न्त्रे॒न वि॒ष्टा म॑नु॒ष्या॒स्ते

गो॒प्ता॒रो ऽग्नि॑र्वि॒य॒त्तो॒ऽस्यां॑ ता॒म॒हं प्र॑ प॒द्ये सा॑ - [ ] 18

TS 4.4.5.2

मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चा॒स्त्वधि॑द्यौ-रन्तरि॑क्षं ब्र॒ह्मणा॑ वि॒ष्टा म॒रुत॑स्ते
गो॒प्तारो॑ वा॒युर्विय॑त्तोऽस्यां॒ ताम॑हं प्र॒ पद्ये॑ सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु
द्यौ-र॑पराजिता॒ऽमृते॑न वि॒ष्टाऽऽदि॒त्यास्ते॑ गो॒प्तारः॒ सूर्यो॑ विय॑त्तो ऽस्यां
ताम॑हं प्र॒ पद्ये॑ सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु ॥ 19

(सा - ऽष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A5)

TS 4.4.6.1

बृ॒हस्प॑तिस्त्वा सादयतु पृ॒थिव्याः॑ पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑
प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छा॒ग्निस्ते॑ ऽधि॒पति॑ वि॒श्वकर्मा॑ त्वा
सादय॑त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं
ज्योति॑र्यच्छ वा॒युस्ते॑ऽधि॒पतिः॑ प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु दि॒वः पृ॒ष्ठे
ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छ परमे॒ष्ठी
तेऽधि॑पतिः पु॒रोवा॑त॒सनि॑-रस्यभ्र॒सनि॑-रसि वि॒द्यु थ्सनि॑ - [ ] 20

TS 4.4.6.2

-रसि॑ स्तनयि॒त्नुस॑निरसि वृ॒ष्टिस॑निरस्य-ग्ने॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वाना॑-
मग्ने॒र्या॒न्यसि॑ वा॒यो॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वानांँ॑ वा॒यो॒र्या॒न्यस्य॑न्तरि॑क्षस्य॒र्या॒न्यसि॑

दे॒वाना॑-मन्तरि॑क्षयान्यस्य॒-न्तरि॑क्ष-मस्य॒न्तरि॑क्षाय त्वा स॒लिला॑य त्वा
स॒र्णीका॑य त्वा स॒तीका॑य त्वा के॒ताय॑ त्वा प्र॒चेत॑से त्वा वि॒वस्व॑ते त्वा
दि॒वस्त्वा॒ ज्योति॑ष आ॒दित्ये॑भ्यस्त्वर्चे॒ त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा ( ) भा॒से
त्वा ज्योति॑षे त्वा य॒शोदां॑ त्वा य॒शसि॑ तेजो॒दां त्वा तेज॑सि प॒योदां॑ त्वा
प॒यसि॑ वर्चो॒दां त्वा वर्च॑सि द्र॒विणो॑दां त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयामि॑
तेन॑र्षि॒णा तेन॑ ब्र॒ह्मणा॑ तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गिर॒स्वद् ध्रु॒वा सी॑द ॥ 21

(वि॒द्युत्स॑नि - द्यु॒ते त्वै - कान्न॑त्रि॒शच्च॑) (A6)

TS 4.4.7.1

भू॒यस्कृ॑दसि वरि॒वस्कृ॑दसि प्रा॒च्यस्यूर्ध्वा॑ऽस्य-न्तरि॑क्षसद॒स्य-
न्तरि॑क्षे सी॒दा-फ॒सुष॑दसि श्ये॒नस॑दसि गृ॒द्धस॑दसि सु॒पर्ण॑सदसि
ना॒कस॑दसि पृथि॒व्यास्त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयाम्य॑-न्तरि॑क्षस्य त्वा द्र॒विणे॑
सा॒दयामि॑ दि॒वस्त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयामि॑ दि॒शां त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयामि॑
द्र॒विणो॑दां त्वा द्र॒विणे॑ सा॒दयामि॑ प्रा॒णं मे पा॒ह्यपा॑नं मे पा॒हि
व्या॒नं मे - [ ] 22

TS 4.4.7.2

पा॒ह्यायु॑र्मे पा॒हि वि॒श्वायु॑र्मे पा॒हि सर्वा॑युर्मे पा॒ह्यग्ने॑ यत् ते पर॑
ह॒न्नाम॑ तावेहि स॑ र॒भाव॑है पाञ्च॑ ज॒न्येष्व॑-प्ये॒द्ध्यग्ने॑ यावा
अया॑वा ए॒वा ऊ॒माः स॒ब्दः स॒गरः सु॒मेकः॑ ॥ 23

(व्या॒नं मे॒-द्वात्रि॑ंशच्च) (A7)

TS 4.4.8.1

अ॒ग्निना॑ वि॒श्वाषाट्॑ सू॒र्येण॑ स्वर॒ाट् कृ॒त्वा श॒चीप॑तिर्. ऋ॒षभे॑ण त्वष्टा
य॒ज्ञेन॑ म॒घवान् दक्षि॑णया सु॒वर्गो म॒न्युना॑ वृ॒त्रहा॑ सौहा॒र्द्येन॑ तनू॒धा अ॒न्नेन॑
ग॒यः पृ॒थिव्या॑ऽस॒नो दृ॒ग्भि-र॒न्नादो॑ वषट्कारेण॒र्द्धः साम्ना॑ तनू॒पा वि॒राजा॑
ज्योति॑ष्मान् ब्र॒ह्मणा॑ सोम॒पा गो॒भिर्य॑ज्ञं दा॒धार क्ष॒त्रेण॑
मनु॑ष्या-नश्चे॒न च रथे॑न च व॒ज्र्य॑तुभिः प्र॒भुः सँव॑त्सरेण॑ परि॒भू
स्तप॑साऽनाधृष्टः॑ सू॒र्यः सन् तनू॑भिः ॥ 24

(अ॒ग्नि - नैका॑न्नपञ्चाशत्) (A8)

TS 4.4.9.1

प्र॒जाप॑तिर्म॒नसा॑ ऽन्धोऽच्छे॑तो धा॒ता दी॒क्षाया॑ स॒विता॑ भृ॒त्यां पू॒षा
सोम॑क्रय॒ण्यां व॑रुण॒ उप॑न॒द्धो ऽसु॑रः क्री॒यमा॑णो मि॒त्रः क्री॒तः

शि॒पिवि॒ष्ट आ॒सादि॒तो न॒रन्धि॒षः प्रो॒ह्यमा॒णो ऽधि॒पति॒रागतः॑ प्र॒जाप॒तिः
 प्र॒णीय॒मानो॑ ऽग्नि॒राग्नी॑द्धे बृ॒हस्प॒तिराग्नी॑द्धात् प्र॒णीय॒मान इन्द्रो॑
 हवि॒र्द्धाने॑ ऽदि॒तिरा॒सादि॒तो वि॒ष्णुरु॒पाव॒ह्रिय॒माणो॑ ऽथ॒र्वोपौ॑त्तो
 यमो॑ऽभि॒षुतो॑ ऽपू॒तपा॑ आ॒धूय॒मानो वा॒युः पू॒यमा॒नो मि॒त्रः क्षी॒रश्री॑र्मन्थी
 स॒क्तुश्री॑र्वै॒श्वदे॒व उ॒न्नीतो॑ रु॒द्र ( ) आ॒हुतो॑ वा॒युरा॒वृत्तो॑ नृ॒चक्षाः
 प्र॒तिख्या॑तो भ॒क्ष आ॒गतः॑ पि॒तृणां॑ ना॒राश॑ऽसो ऽसु॒रात्तः॑ सि॒न्धु-
 रव॒भृथ-म॑व॒प्रय॒न्थ् स॒मुद्रो॑ ऽव॒गतः॑ स॒लिलः॑ प्र॒प्लुतः॑
 सु॒वरु॒द्रचं॑ ग॒तः ॥ 25

(रु॒द्र - एक॑विं॒शति॑श्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृ॒त्तिका॑ नक्ष॒त्र-म॒ग्निर्दे॒वता॑ऽग्ने रुचः॑ स्थ प्र॒जाप॒तेर्द्वा॒तुः
 सो॒मस्य॑र्चे त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा भा॒से त्वा ज्यो॒तिषे॑ त्वा रोहि॒णी
 नक्ष॒त्रं प्र॒जाप॒तिर्दे॒वता॑ मृ॒गशी॒र्षं नक्ष॒त्रं सो॒मो दे॒वता॑ ऽर्द्रा नक्ष॒त्रं
 रु॒द्रो दे॒वता॑ पु॒नर्व॒सू नक्ष॒त्रम॒दि॒तिर्दे॒वता॑-ति॒ष्यो नक्ष॒त्रं बृ॒हस्प॒तिर्दे॒वता॑

ऽऽश्रेषा नक्षत्रं सर्पा देवता मघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी

नक्षत्र - [ ] 26

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्रं सविता
देवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे
नक्षत्रमिन्द्राग्नी देवता ऽनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी
नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता ऽषाढा नक्षत्रमापो
देवता ऽषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता
श्रविष्ठा नक्षत्रं वसवो - [ ] 27

TS 4.4.10.3

देवता शतभिषङ् नक्षत्रमिन्द्रो देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमज एकपाद्
देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहिर्बुद्धिनयो देवता रेवती नक्षत्रं पूषा देवता
ऽश्वयुजौ नक्षत्रमश्विनौ देवता ऽपभरणीर्नक्षत्रं यमो देवता,

पूर्णा पश्चाद्¹, यत् ते देवा अदधुः² ॥ 28

(फल्गुनी नक्षत्रं - वसव - स्त्रयस्त्रिंशच्च) (A10)

TS 4.4.11.1

मधु॑श्च माध॑वश्च वास॑न्तिकावृ॒तू शुक्र॑श्च शुचि॑श्च ग्रैष्मा॑वृ॒तू
 नभ॑श्च नभ॒स्यश्च॑ वार्.षिका॑वृ॒तू इष॑श्चोर्ज॑श्च शार॒दावृ॒तू
 सह॑श्च सह॒स्यश्च॑ हैम॑न्तिकावृ॒तू तप॑श्च तप॒स्यश्च॑ शैशि॒रावृ॒तू
 अग्ने॑-रन्तः॒श्लेषो॑ऽसि कल्पे॑तां द्यावा॑पृथि॒वी कल्प॑न्तामाप ओष॑धीः
 कल्प॑न्तामग्नयः पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ठ्या॑य सव्र॑ता- [ ] 29

TS 4.4.11.2

ये॑ ऽग्नयः॒ सम॑नसो ऽन्तरा॑ द्यावा॑पृथि॒वी शैशि॒रावृ॒तू अभि॑ कल्प॑माना
 इन्द्र॑मिव दे॒वा अभि॑ सं वि॑शन्तु सँय॑च्च प्रचे॑ताश्चाग्नेः सोम॑स्य
 सूर्य॑स्यो-ग्रा च भी॒मा च॑ पित॑रूणां यम॑स्येन्द्र॒स्य ध्रु॒वा च॑ पृथि॒वी च॑
 देव॑स्य सवि॒तुर्म॒रुतां॑ वरु॑णस्य ध॒र्त्री च॑ धरि॑त्री च मि॒त्रावरु॑णयो
 मि॒त्रस्य॑ धा॒तुः प्रा॒ची च॑ प्र॒तीची॑ च वसू॑नां रु॒द्राणा॑ - [ ] 30

TS 4.4.11.3

-मादि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑पतयस्तेभ्यो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे दधामि सह॑स्रस्य प्र॒मा असि॑ सह॒स्रस्य॑
 प्रति॑मा असि॒ सह॒स्रस्य॑ वि॒मा असि॑ सह॒स्रस्यो॒न्मा असि॑ साह॒स्रोऽसि॑

स॒हस्रा॒य त्वे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्त्वे॒का च॒ श॒तं च॒ स॒हस्रं॑
चा॒युतं॑ च – [ ] 31

TS 4.4.11.4

नि॒युतं॑ च प्र॒युतं॑ चा॒र्बुदं॑ च न्य॒र्बुदं॑ च स॒मुद्रश्च॑ म॒द्ध्यं चान्त॑श्च
परा॒र्द्धश्चे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्तु ष॒ष्टिः स॒हस्र॑म॒युत-
मक्षी॑यमाणा ऋ॒तस्थाः॑ स्थ॒र्तावृ॑धो घृ॒तश्चु॑तो म॒धुश्चु॑त ऊ॒र्जस्व॑तीः
स्व॒धावि॑नीस्ता मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॒ धे॒नवः॑ स॒न्तु वि॒राजो॑ नाम
का॒मदु॑घा अ॒मुत्रा॑मु॒ष्मिन् लो॑के ॥ 32

(स॒व्रता - रु॒द्राणा - म॒युतञ्च - पञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A11)

TS 4.4.12.1

स॒मिद्-दि॒शामा॑शया॒ नः सु॒वर्वि॑न्म॒धो-र॒तो मा॑ध॒वः पा॒त्वस्मा॑न् ।
अ॒ग्निर्दे॒वो दु॒ष्टरी॑तु-र॒दाभ्य॑ इ॒दं क्ष॒त्रञ् रक्ष॑तु पा॒त्वस्मा॑न् ॥
रथ॑न्तरञ् साम॒भिः पा॒त्वस्मा॑न् गा॒यत्री छ॑न्द॒सां वि॒श्वरू॑पा ।
त्रि॒वृन्त्रो॑ वि॒ष्टया॒ स्तोमो॑ अ॒ह्नाञ् स॒मुद्रो॑ वा॒त इ॒दमो॑जः पि॒पर्तु॑ ॥
उ॒ग्रा दि॒शा-म॒भिभू॑तिर्वयो॒धाः शु॒चिः शु॒क्रे अ॒हन्यो॑ज॒सीना॑ ॥
इ॒न्द्राधि॑पतिः पि॒पृता॑दतो॒ नो म॑हि – [ ] 33

TS 4.4.12.2

क्ष॒त्रं वि॒श्वतो॑ धा॒रये॒दं ॥

बृ॒हत् सा॒म क्ष॒त्रभृ॑द्-वृ॒द्धवृ॑ष्णि॒यं त्रि॒ष्टुभौ॑जः शु॒भित॑-मु॒ग्रवी॑रं ।

इन्द्र॑ स्तोमे॒न पञ्च॑द॒शेन॑ म॒द्ध्यमि॑दं वा॒तेन॑ स॒गरे॑ण रक्ष ॥

प्रा॒ची दि॒शाऽस॒हय॑शा य॒शस्व॑ती वि॒श्वे दे॒वाः प्रा॒वृषा॑ ऽह्नाऽ॒
सु॒वर्व॑ती ।

इ॒दं क्ष॒त्रं दु॒ष्टर॑-म॒स्त्वो॒जो ऽना॑धृष्टः स॒हस्रि॑यः स॒हस्व॑त् ॥

वै॒रूपे॑ सा॒मन्नि॒ह तच्छ॑के॒म जग॑त्यैनं वि॒क्ष्वाऽऽ वे॑श॒यामः॑ ।

वि॒श्वे दे॒वाः सप्त॑द॒शेन॑ - [ ] 34

TS 4.4.12.3

वर्च॑ इ॒दं क्ष॒त्रऽस॒लिल॑वा॒त-मु॒ग्रं ॥

ध॒र्त्री दि॒शां क्ष॒त्रमि॑दं दा॒धारो॑प॒स्थाऽऽशा॑नां मि॒त्रव॑दस्त्वो॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणा श॒रदा॑ऽह्नां चि॒किलू॑ अ॒स्मै रा॒ष्ट्राय॑ म॒हि श॒र्म यच्छ॑तं ॥

वै॒राजे॑ सा॒मन्ना॑धि मे म॒नीषा॑ऽनु॒ष्टुभा॑ संभृ॒तं वि॒र्यः॑ स॒हः ।

इ॒दं क्ष॒त्रं मि॒त्रव॑दा॒र्द्रदा॑नु मि॒त्राव॑रुणा रक्ष॒त-मा॑धि॒पत्यैः॑ ॥

स॒म्राड् दि॒शाँ॑ स॒हसाम्नी॑ स॒हस्व॒त्यृ॒तुर् हे॒म॒न्तो वि॒ष्टया॑ नः पि॒प॒र्तु ।

अ॒व॒स्यु॒वा॒ता – [ ] 35

TS 4.4.12.4

बृ॒ह॒ती॒र्नु श॒क्व॒री॒रि॒मं यँ॑ज॒म॒व॒न्तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ॥

सु॒व॒र्व॒ती सु॒दु॒घा नः॑ प॒य॒स्व॒ती दि॒शां दे॒व्य॑व॒तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ।

त्वं गो॒पाः पु॒र॒ए॒तो॒त प॒श्चाद् बृ॒ह॒स्प॒ते या॒म्यां यँ॑डि॒ग्धि॒ वाचं॑ ॥

ऊ॒र्ध्वा दि॒शाँ॑ र॒न्ति॒रा॒शौष॑धी॒नाँ सँ॑व॒त्स॒रेण॑ स॒वि॒ता नो॑ अ॒ह्नां॑ ।

रे॒व॒थ् सा॒मा॒ति॒च्छ॒न्दा उ॒ छ॒न्दो ऽजा॑त॒श॒त्रुः स्यो॒ना नो॑ अ॒स्तु ॥

स्तो॒म॒त्रय॑स्त्रि॒ंशे॑ भु॒व॒न॒स्य प॒त्नि वि॒व॒स्व॒द्वा॒ते अ॒भि नो॑ – [ ] 36

TS 4.4.12.5

गृ॒णा॒हि ।

घृ॒त॒व॒ती स॒वि॒त-रा॑धि॒प॒त्यैः प॒य॒स्व॒ती र॒न्ति-रा॑शा नो अ॒स्तु ॥

ध्रु॒वा दि॒शां वि॑ष्णु॒प॒त्य॒घो॒रा ऽस्ये॑शा॒ना स॒ह॒सो या॒ मनो॑ता ।

बृ॒ह॒स्प॒ति मा॑त॒रि॒श्चो॒त वा॒युः स॒न्धु॒वा॒ना वा॒ता अ॒भि नो॑ गृणन्तु ॥

वि॒ष्टं॒भो दि॒वो ध॒रु॒णः पृ॒थि॒व्या अ॒स्ये॑शा॒ना ज॒ग॒तो वि॑ष्णु॒प॒त्नी ।

वि॒श्व॒व्य॒चा इ॒ष॒य॒न्ती सु॒भू॒तिः शि॒वा नो॑ अ॒स्त्व॒दि॒तिरु॒प॒स्थे॑ ॥

वै॒श्वान॑रो न॒ ऊ॒त्या>[3], पृ॒ष्ठो दि॒व्य>[4],

नु॒ नो॒ ( ) ऽद्या॑नु॒मति॑>[5], र॒न्वि॑दनु॒मते॒ त्वं >[6],

क॒या न॑श्चि॒त्र आ॒ भु॒वत्>[7], को॒ अ॒द्य यु॑ङ्क्ते >[8] ॥ 37

(महि॑ - स॒प्त॒द॒शे॒ना - ऽव॑स्यु॒वा॒ता - अ॒भि नो॑ - ऽनु॑ न -
श्च॑तु॒र्द॒श च) (A12)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(रश्मि॑रसि॒ - रा॒ज्यस्य॑ - यं पु॒रो ह॑रि॒केशो॑ - ऽग्नि॑मू॒द्धे -
न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ - बृ॒हस्प॑ति - भू॒यस्कृ॑द - स्य॒ग्निना॑ वि॒श्वाषा॑ट् -
प्र॒जाप॑ति॒र्मन॑सा - कृ॒त्तिका॑ - मधु॑श्च - स॒मिदि॑शां - द्वा॒दश॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(रश्मि॑रसि॒ - प्र॒ति धे॒नु- म॑सि स्तनयि॒नुस॑निर - स्या॒दित्या॑ना॒ -
स॒प्तत्रिं॑शत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(रश्मि॑रसि॒ - को अ॒द्य यु॑ङ्गे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.4.1 Appendix

4.4.10.3 – पूर्णा पश्चाद् > ¹ यत् ते देवा अदधुः > ²

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यान् देवा अधि सँवसन्त उत्तमे नाक इह मादयन्तां ॥

यत्ते देवा अदधु भर्गधेयममावास्ये सँवसन्तो महित्वा ।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥

(Appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 – वैश्वानरो न ऊत्या > ³, पृष्टो दिव्य > ⁴

वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥

पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश ।
वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1)

4.4.12.5 – नु॑ नो॑ द्यानु॑मति॑ > 5, रन्वि॑दनु॑मते॑ त्वं > 6

अनु॑ नो॑ऽद्याऽनु॑मति॑र्यज्ञं॑ दे॒वेषु॑ मन्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो॒ भवतां॑ दा॒शुषे॑ मयः॑ ॥

अन्वि॑दनु॑मते॑ त्वं॑ म॒न्यासै॑ शञ्च॑नः कृ॒धि ।

ऋ॒त्वे द॑क्षाय नो हि॒नु प्र॑ण आ॒यूँषि॑ तारिषः॑ ॥

(Appearing in TS 3.3.11.4)

4.4.12.5 – कया॑ नश्चि॒त्र आ॑भुवत् > 7, को॑ अद्य॑ यु॒ङ्क्ते > 8

कया॑ नश्चि॒त्र आ॑भुवदू॒ती स॒दा वृ॒धः स॒खा । कया॑ श॒चिष्ठ॑या वृ॒ता ॥

को॑ अद्य॑ यु॒ङ्क्ते धु॒रि गा॑ ऋ॒तस्य॑ शिमी॒वतो॑ भा॒मिनो॑ दुर्ह॒णा॒यून् ।

आ॒सन्नि॑षून् ह॒थस्व॑सो म॒योभू॑न् य ए॒षां भृ॒त्यामृ॑णध॒त् स जी॑वात् ॥

(Appearing in TS 4.2.11.3)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं

TS 4.5.1.1

नमस्ते रु॒द्र म॒न्य॒व उ॒तो त इ॒ष॒वे नमः॑ ।
नमस्ते अस्तु॑ ध॒न्व॒ने बा॒हु॒भ्यामु॒त ते नमः॑ ॥
या त इ॒षुः शि॒वत॒मा शि॒वं ब॒भूव॑ ते ध॒नुः ।
शि॒वा श॒र॒व्या या तव॑ तया॒ नो रु॒द्र मृ॒डय॑ ॥
या ते रु॒द्र शि॒वा त॒नूर॒घोरा॑ ऽपा॒पका॑शिनी ।
तया॑ नस्त॒नुवा॒ शन्त॑मया॒ गिरि॑श॒न्ताभि॑ चा॒कशी॑हि ॥
यामि॑षुं गिरि॒शन्त॑ ह॒स्ते – [ ] 1

TS 4.5.1.2

बि॒भर्ष्य॑स्त॒वे ।
शि॒वां गिरि॑त्र तां कु॒रु मा हि॒॑सीः पु॒रुषं॑ जगत् ॥
शि॒वेन॑ वच॒सा त्वा गिरि॑शा॒च्छा॑ वदामसि ।

यथा नः सर्वमि-ज्जगदयक्ष्मञ् सुमना असत् ॥
 अद्ध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
 अहीञ्च सर्वान् जंभयन्थ् सर्वाश्च यातुधान्यः ॥
 असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
 ये चेमाञ् रुद्रा अभितो दिक्षु - [ ] 2

TS 4.5.1.3

श्रिताः सहस्रशो ऽवैषाञ् हेड ईमहे ॥
 असौ यो ऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
 उतैनं गोपा अदृशन्-नदृशन्-नुदहार्यः ।
 उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥
 नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
 अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्यो ऽकरन्नमः ॥
 प्र मुञ्च धन्वनस्त्व-मुभयो-रर्त्तियोज्या ।
 याश्च ते हस्त इषवः - [ ] 3

TS 4.5.1.4

परा॒ ता॒ भ॒गवो॑ वप ॥

अ॒व॒त॒त्य॒ ध॒नु॒स्त्व॑ꣳ स॒ह॒स्राक्ष॑ श॒तेषु॑धे ।

नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑ मु॒खा शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव ॥

वि॒ज्यं ध॒नुः क॒प॒र्दि॒नो वि॒श॒ल्यो बा॒णवा॑ꣳ उ॒त ।

अ॒ने॒श॒न्न॒स्ये॒षव॑ आ॒भुर॑स्य नि॒षङ्ग॑थिः ॥

या ते॑ हे॒ति-मी॑दुष्ट॒म ह॒स्ते ब॒भूव॑ ते॒ धनुः॑ ।

तया॑ऽस्मान् वि॒श्वत॑ स्त्व॒मय॑क्ष्मया॒ परि॑ब्भुज ॥

नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒याना॑त॒ताय॑ धृ॒ष्णवे॑ ॥

उ॒भाभ्या॑ ( ) मु॒त ते॒ नमो॑ बा॒हुभ्यां॑ तव॒ धन्व॑ने ॥

परि॑ ते॒ धन्व॑नो हे॒तिर॒स्मान् वृ॑णक्तु वि॒श्वतः॑ ।

अथो॒ य इ॒षुधि॑स्त॒वारे॑ अ॒स्मन्नि॑ धेहि॒ तं ॥ 4

(ह॒स्ते - दि॒क्ष्वि - ष॒व - उ॒भाभ्यां॑ - द्वावि॑ꣳशतिश्च) (A1)

TS 4.5.2.1

नमो॑ हि॒रण्य॑बा॒हवे॑ से॒नान्ये॑ दि॒शां च॒ पत॑ये॒ नमो॑

नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ हरि॒केशे॑भ्यः प॒शूनां॑ पत॑ये॒ नमो॑

नमः स॒स्पि॒ञ्ज॒राय॒ त्वि॒षी॒मते॒ प॒थी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ ब॒भ्लु॒शाय॑ वि॒व्या॒धिने॒-ऽन्ना॑नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ ह॒रि॒केशा॑यो-प॒वी॒तिने॑ पु॒ष्टा॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै ज॒गतां॑ प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ रु॒द्राया॑-त॒ता॒विने॑ क्षे॒त्रा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ सू॒ताया॑-ह॒न्त्याय॑ व॒ना॒नां प॒तये॒ नमो॒ नमो॒ - [ ] 5

TS 4.5.2.2

रोहि॑ताय॒ स्थ॒पतये॑ वृ॒क्षा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ म॒न्त्रि॒णे वा॒णि॒जाय॑ क॒क्षा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ भुव॒न्तये॑ वा॒रि॒व॒स्कृ॒ता-यौष॑धी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षाया क्र॒न्दय॑ते प॒त्ती॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ कृ॒त्स्न॒वी॒ताय॑ धा॒वते॒ स॒त्व॒नां प॒तये॒ नमः॑ ॥ 6

(व॒ना॒नां प॒तये॑ नमो॒ नम॑ - ए॒कान्न॒त्रि॒श॒च्च॑) (A2)

TS 4.5.3.1

नमः॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ नि॒व्या॒धि॒न आ॒व्या॒धि॒नी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ क॒कु॒भाय॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे स्ते॒ना॒नां प॒तये॒ नमो॒

नमो॑ नि॒षङ्गि॑ण इ॒षु॒धि॒मते॑ तस्कराणां पतये नमो॑
 नमो॑ वञ्चते॑ परि॒वञ्चते॑ स्तायूनां पतये नमो॑
 नमो॑ नि॒चे॒रवे॑ परि॒चरा॑यारण्यानां पतये नमो॑
 नमः॑ सृ॒का॒वि॒भ्यो जि॒घा॒ँस॒द्भ्यो मु॒ष्णा॒तां पतये॑ नमो॑
 नमो॑ ऽसि॒म॒द्भ्यो न॒क्तं च॑रद्भ्यः प्रकृ॒न्तानां॑ पतये नमो॑
 नम॑ उ॒ष्णी॒षिणे॑ गि॒रि॒च॒राय॑ कु॒लु॒ञ्चानां॑ पतये नमो॑ नम॑ – [ ] 7

TS 4.5.3.2

इ॒षु॒म॒द्भ्यो ध॒न्वा॒वि॒भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नम॑ आ॒त॒न्वा॒ने॒भ्यः प्र॒ति॒द॒धाने॑भ्यश्च वो नमो॑
 नम॑ आ॒य॒च्छ॒द्भ्यो वि॒सृ॒ज॒द्भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नमो॑ ऽस्य॒द्भ्यो वि॒द्ध्य॒द्भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नम॑ आ॒सी॒ने॒भ्यः श॒या॒ने॒भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नमः॑ स्व॒प॒द्भ्यो जा॒ग्र॒द्भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नम॑ स्ति॒ष्ठ॒द्भ्यो धा॒व॒द्भ्यश्च॑ वो नमो॑

नमः स॒भाभ्यः स॒भाप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो अ॒श्वेभ्यो ऽश्व॑पतिभ्य ( ) श्च वो नमः ॥ 8

(कु॒लुञ्चा॑नां प॒तये॑ नमो नमो – ऽश्व॑पतिभ्य – स्त्री॑णि च) (A3)

TS 4.5.4.1

नम आ॒व्याधि॑नीभ्यो वि॒विद्ध्य॑न्तीभ्यश्च वो नमो

नम उ॒गणा॑भ्य-स्तृ॒हती॑भ्यश्च वो नमो

नमो गृ॒थ्सेभ्यो॑ गृ॒थ्सप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो ब्रा॒तैभ्यो॑ ब्रा॒तप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो ग॒णेभ्यो॑ ग॒णप॑तिभ्यश्च वो नमो

नमो वि॒रूपे॑भ्यो वि॒श्वरूपे॑भ्यश्च वो नमो

नमो म॒हद्भ्यः॑ क्षु॒ल्लके॑भ्यश्च वो नमो

नमो र॒थिभ्यो॑-ऽर॒थेभ्यश्च॑ वो नमो

नमो र॒थैभ्यो॑ – [ ] 9

TS 4.5.4.2

रथ॑पतिभ्यश्च वो नमो

नमः से॒नाभ्यः॑ से॒नानि॑भ्यश्च वो नमो

नमः क्षत्त॑भ्यः संग्र॑हीत॑भ्यश्च वो॒ नमो॑

नमस्तक्ष॑भ्यो रथ॑कारेभ्यश्च वो॒ नमो॑

नमः कु॑लालेभ्यः कम॑रिभ्यश्च वो॒ नमो॑

नमः पु॒ञ्जिष्टे॑भ्यो निषा॑देभ्यश्च वो॒ नमो॑

नम इषु॑कृद्भ्यो धन्व॑कृद्भ्यश्च वो॒ नमो॑

नमो मृ॑गयुभ्यः श्वनि॑भ्यश्च वो॒ नमो॑

नमः श्व॑भ्यः श्वप॑तिभ्यश्च ( ) वो॒ नमः॑ ॥ 10

(रथे॑भ्यः - श्वप॑तिभ्यश्च - द्वे च॑) (A4)

TS 4.5.5.1

नमो भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च नमः श॒र्वाय॑ च पशु॑पतये च

नमो नी॒लग्री॑वाय च शि॒तिक॑ण्ठाय च नमः क॒पर्दि॑ने च व्यु॒प्तके॑शाय च

नमः स॒हस्रा॑क्षाय च श॒तध॑न्वने च नमो गि॒रिशा॑य च शि॒पिवि॑ष्टाय च

नमो मी॒ढुष्ट॑माय चेषु॑मते च नमो ह्र॒स्वाय॑ च वा॒मना॑य च

नमो बृ॒हते॑ च वर्॒षीय॑से च नमो वृ॒द्धाय॑ च सँवृ॑द्ध्वने च-[ ] 11

TS 4.5.5.2

नमो अ॒ग्निर्या॑य च प्रथ॒माय॑ च नम आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च
नमः शी॒घ्निर्या॑य च शी॒भ्याय॑ च नम ऊ॒र्म्याय॑ चावस्व॒न्याय॑ च
नमः स्रो॒तस्या॑य च द्वी॒प्याय॑ च ॥ 12

(सँवृद्ध्वने च – पञ्चविंशतिश्च) (A5)

TS 4.5.6.1

नमो ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च नमः पूर्॒वजा॑य चाप॒रजा॑य च
नमो म॒द्ध्यमा॑य चाप॒गल्भा॑य च नमो जघ॒न्याय॑ च बु॒द्धि॒न्याय॑ च
नमः सो॒भ्याय॑ च प्र॒तिस॑र्याय च नमो या॒म्याय॑ च क्षे॒म्याय॑ च
नम उ॒र्वर्या॑य च ख॒ल्याय॑ च नमः श्लो॒क्याय॑ चावसा॒न्याय॑ च
नमो व॒न्याय॑ च कक्ष्या॑य च नमः श्र॒वाय॑ च प्र॒तिश्र॑वाय च-[ ] 13

TS 4.5.6.2

नम आ॒शुषे॑णाय चा॒शुर॒थाय॑ च नमः शू॒राय॑ चावभि॒न्दते॑ च
नमो व॒र्मिणे॑ च व॒रूथि॑ने च नमो बि॒ल्मि॑ने च क॒वचि॑ने च
नमः श्रु॒ताय॑ च श्रु॒तसे॑नाय च ॥ 14

(प्रतिश्रवाय च – पञ्चविंशतिश्च) (A6)

TS 4.5.7.1

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑ चा॒हन॒न्याय॑ च॒ नमो॑ धृ॒ष्णावे॑ च प्र॒मृ॒शाय॑ च
 नमो॑ दू॒ताय॑ च प्र॒हि॒ताय॑ च॒ नमो॑ नि॒षङ्गि॑णे॒ चेषु॑धि॒मते॑ च
 नम॑ स्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒यु॒धिने॑ च॒ नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑ च सु॒धन्व॑ने च॒
 नमः॑ सु॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ का॒त्याय॑ च नी॒प्याय॑ च॒
 नमः॑ सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च॒ नमो॑ ना॒द्याय॑ च वै॒श॒न्ताय॑ च -[ ] 15

TS 4.5.7.2

नमः॑ कू॒प्याय॑ चा॒व॒त्याय॑ च॒ नमो॑ वर्ष्पा॒य चा॒व॒र्ष्याय॑ च॒
 नमो॑ मे॒घ्याय॑ च वि॒द्यु॒त्याय॑ च॒ नम॑ ई॒र्दि॒ध्रया॑य चा॒त॒प्याय॑ च॒
 नमो॑ वा॒त्याय॑ च रे॒ष्मिया॑य च॒ नमो॑ वा॒स्त॒व्याय॑ च वा॒स्तु॒पाय॑ च ॥ 16

(वै॒श॒न्ताय॑ च - त्रि॒श॒च्च) (A7)

TS 4.5.8.1

नमः॑ सो॒माय॑ च रु॒द्राय॑ च॒ नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च॒
 नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च प॒शु॒प॒तये॑ च॒ नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च॒
 नमो॑ अ॒ग्रे॒व॒धाय॑ च दू॒रे॒व॒धाय॑ च॒ नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च ह॒नी॒य॒से च॒
 नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ ह॒रि॒के॒शे॒भ्यो॑ नम॑स्ता॒राय॑

नमः शंभवे च मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च
नमः शिवाय च शिवतराय च – [ ] 17

TS 4.5.8.2

नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च
नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नमः आतार्याय चालाद्याय च
नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ 18

(शिवतराय च – त्रिंशच्च) (A8)

TS 4.5.9.1

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः किंशिलाय च क्षयणाय च
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च
नमो हृदय्याय च निवेष्याय च नमः पांसव्याय च रजस्याय च
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च – [ ] 19

TS 4.5.9.2

नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नमः आक्खिदते च प्रक्खिदते च

नमो॑ वः॒ किरि॒केभ्यो॑ दे॒वाना॒ञ् हृद॒येभ्यो॑

नमो॑ वि॒क्षी॒णके॒भ्यो

नमो॑ वि॒चिन्व॒त्केभ्यो॑

नम॑ आ॒निर् ह॒तेभ्यो॑

नम॑ आ॒मीव॒त्केभ्यः॑ ॥ 20

(उ॒ल॒प्या॒य च॒ – त्र॒यस्त्रि॒ञ्शच्च॑) (A9)

TS 4.5.10.1

द्रा॒पे अ॒न्धस॒स्पते॑ द॒रिद्र॒न्नील॑लो॒हित ।

ए॒षां पु॒रुषा॑णामे॒षां प॒शूनां॑ मा भे॒ र्मा॒जरो॒ मो ए॒षां किञ्च॑नाम॒मत् ॥

या ते॑ रु॒द्र शि॒वा त॒नूः शि॒वा वि॒श्वाह॑भेष॒जी ।

शि॒वा रु॒द्रस्य॑ भेष॒जी तया॑ नो मृ॒ड जी॒वसे॑ ॥

इ॒माञ् रु॒द्राय॑ तव॒से क॒प॒र्दिने॑ क्षय॒द्वीरा॑य प्र भ॒राम॑हे म॒तिं ।

यथा॑ नः॒ शम॑सद् द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ वि॒श्वं पु॒ष्टं ग्रा॒मे अ॒स्मि – [ ] 21

TS 4.5.10.2

न्न॒नातु॑रं ॥

मृ॒डा नो॑ रु॒द्रो त॒नो म॑यस्कृ॒धि क्षय॒द्वीरा॑य नम॒सा वि॑धेम ते ।

यच्छं च योश्च म॒नुरा॒यजे पि॒ता तद॒श्याम॒ तव रु॒द्र प्र॒णीतौ ॥
 मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑ अ॒र्भकं॑ मा न उ॒क्षन्त॑मु॒त मा न उ॒क्षितं॑ ।
 मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ – [ ] 22

TS 4.5.10.3

रु॒द्र री॒रिषः॑ ॥
 मा न॑स्तो॒के तन॑ये मा न आयु॑षि मा नो गो॑षु मा नो अ॒श्वेषु॑ री॒रिषः॑ ।
 वी॒रान् मा नो॑ रु॒द्र भा॒मितो॑ व॒धीर् ह॒विष्म॑न्तो नम॒सा वि॒धेम॑ ते ॥
 आ॒रा॒त्ते गो॒घ्न उ॒त पू॒रुष॑घ्ने क्ष॒यद्वी॑राय सु॒म्नम॑स्मे ते अस्तु ।
 र॒क्षा च॑ नो अ॒धि च॑ दे॒व ब्रू॒ह॒था च॑ नः शर्म॑ यच्छ द्वि॒बर्हाः॑ ॥

स्तु॒हि – [ ] 23

TS 4.5.10.4

श्रु॒तं ग॒र्त्तस॑दं यु॒वानं॑ मृ॒गं न भी॒म-मु॑प॒ह॒न्तु-मु॒ग्रं ।
 मृ॒डा ज॒रि॒त्रे रु॒द्र स्त॒वानो॑ अ॒न्यन्ते॑ अ॒स्मन्नि॑व॒पन्तु॑ से॒नाः ॥
 परि॑ णो रु॒द्रस्य॑ हे॒ति वृ॑णक्तु परि त्वे॒षस्य॑ दु॒र्मति॑र॒घायोः॑ ।
 अव॑ स्थि॒रा म॒घव॑द्भ्य-स्त॒नुष्व मी॑द्वस्तो॒काय॑ तनयाय मृ॒डय॑ ॥

मी॒दुष्ट॑म॒ शिव॑तम॒ शिवो॑ नः सु॒मना॑ भव ।

पर॑मे वृ॒क्ष आ॑यु॒धं नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं व॑सान॒ आ च॑र पि॒नाकं॑ – [ ] 24

TS 4.5.10.5

बिभ्र॑दागहि ॥

विकि॑रिद॒ विलो॑हित॒ नम॑स्ते अस्तु॒ भगवः॑ ।

यास्ते॑ सह॒स्रं हे॒तयो॑ऽन्य-म॒स्मन्नि॑ वप॒न्तु ताः॑ ॥

सह॑स्राणि सह॒स्रधा॑ बा॒हुवो॑स्तव हे॒तयः॑ ।

तासा॑मी॒शानो॑ भगवः॒ परा॑ची॒ना मु॒खा कृ॑धि ॥ 25

(अ॒स्मि-स्त॒नुवः-स्तु॒हि-पि॒नाक-मे॒कान्न॒त्रि-श॒च्च) (A10)

TS 4.5.11.1

सह॑स्राणि सह॒स्रशो॑ ये रु॒द्रा अधि॑ भू॒म्यां ॥

तेषां॑ सह॒स्रयो॑जने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

अ॒स्मिन् मह॑त्य॒र्णवे॑-ऽन्त॒रिक्षे॑ भ॒वा अधि॑ ॥

नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठाः॑ श॒र्वा अधः॑ क्ष॒माच॑राः ॥

नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठा॑ दि॒व रु॒द्रा उप॑श्रिताः ॥

ये वृ॒क्षेषु॑ स॒स्पिज्ज॑रा नील॑ग्री॒वा विलो॑हिताः ॥

ये भू॒ताना॑-मधि॒पत॑यो वि॒शिखा॑सः क॒पर्दि॑नः ॥

ये अ॒न्नेषु॑ वि॒विद्ध्य॑न्ति पा॒त्रेषु॑ पि॒बतो॑ ज॒नान् ॥

ये प॒थां प॑थि॒रक्ष॑य ऐ॒लबृ॑दा य॒व्युधः॑ ॥

ये ती॒र्थानि॑ - [ ] 26

TS 4.5.11.2

प्र॒चर॑न्ति सृ॒काव॑न्तो निष॒ङ्गि॑णः ॥

य ए॒ताव॑न्तश्च भू॒याँस॑श्च दि॒शो रु॒द्रा वि॑त॒स्थिरे॑ ॥

तेषाँ॑ स॒हस्र॑योजने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

नमो॑ रु॒द्रेभ्यो॑ ये पृ॒थिव्यां॑ यै॒ऽन्तरि॑क्षे ये दि॒वि येषा॑म॒न्नं

ँवातो॑ व॒र्षमि॑ष॒वस्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॒चीर्द॑श दक्षि॒णा द॑श प्र॒तीची॑

र्द॒शोदी॑ची॒र्द॒शोर्द्ध्वा-स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते यं

द्वि॒ष्मो यश्च॑ ( ) नो॒ द्वेष्टि॑ तं ँ॒वो ज॑भै दधामि ॥ 27

(ती॒र्थानि॑ - यश्च॑ - षट् च॑) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ हि॒र॒ण्य॒बा॒हवे॑ – नमः॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ – नम॑
आ॒व्या॒धिनी॑भ्यो – नमो॑ भ॒वाय॑ – नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ – नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑
– नमः॑ सो॒माय॑ – नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ – द्रा॒पे – स॒ह॒स्रा – ण्ये॒का॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ भ॒वाय॑ – द्रा॒पे – स॒प्त॒विं॒शतिः॑)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 4:-

(नम॑स्ते रु॒द्र – तं॑ वो॒ जं॒भे द॒धामि॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं

TS 4.6.1.1

अ॒श्मन्नू॒र्जं प॑र्व॒ते शि॒श्रिया॒णां वा॑र्ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।

अ॒द्भ्य ओष॑धी॒भ्यो व॒नस्प॑ति॒भ्योऽधि॑ संभृ॒तां तां न॑ इ॒षमू॒र्जं

ध॒त्त म॑रुतः स॒ञ्जरा॑णाः ॥

अ॒श्मञ्स्ते॑ क्षु॒दमुं॑ ते शु॒गृच्छ॑तु यं द्वि॒ष्मः ॥

स॒मुद्र॑स्य॒ त्वाऽवा॑क॒या ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

हि॒मस्य॑ त्वा ज॒रायु॑णा ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

उप – [ ] 1

TS 4.6.1.2

–ज्म॒न्नुप॑ वे॒तसे॑ऽव॒त्तरं॑ न॒दीष्वा॑ ।

अ॒ग्ने पि॒त्तम॑पा॒मसि॑ ॥

मण्डू॒कि॒ ताभि॒रा ग॒हि॒ से॒मं नो॒ य॒ज्ञं ।
 पा॒व॒क॒व॒र्णं॑ शि॒वं कृ॒धि ॥
 पा॒व॒क आ चि॒तय॒न्त्या कृ॒पा ।
 क्षा॒मन् रु॒रुच॒ उ॒षसो॒ न भा॒नुना॑ ॥
 तूर्व॒न् न या॒मन्ने॒त॒शस्य॒ नू रण॒ आ यो घृ॒णे ।
 न त॒तृषा॒णो अ॒जरः॑ ॥
 अ॒ग्ने पा॒व॒क रो॒चिषा॑ म॒न्द्रया॑ दे॒व जिह्वा॑ ॥

आ दे॒वान्. – [ ] 2

TS 4.6.1.3

व॒क्षि॒ यक्षि॑ च ॥
 स नः॑ पा॒व॒क दी॒दिवो॑ ऽग्ने॒ दे॒वां॑ इ॒हाऽऽ वह॑ ।
 उ॒प य॒ज्ञं॑ ह॒विश्च॑ नः ॥
 अ॒पा॒मि॒दं न्य॒यनं॑ स॒मु॒द्रस्य॑ नि॒वेश॑नं ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् त॑प॒न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो भ॑व ॥
 नम॒स्ते ह॒रसे॑ शो॒चिषे॑ नम॒स्ते अ॒स्त्वर्चि॑षे ॥

अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥

नृ॒षदे॑ वड - [ ] 3

TS 4.6.1.4

-फ॒सु॒षदे॑ वड् वन॑सदे वड् बर्हि॑षदे वट्थ् सु॒वर्वि॑दे वट् ॥
 ये दे॒वा दे॒वानां॑ य॒ज्ञिया॑ य॒ज्ञिया॑नाꣳ सँव॑त् स॒रीण॑मुप भा॒गमा॑सते ।
 अ॒हु॒तादो॑ ह॒विषो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्त् स्व॒यं जु॑हु॒ध्वं म॑धु॒नो घृ॑तस्य ॥
 ये दे॒वा दे॒वेष्व॑धि दे॒वत्व॑मायन् ये ब्र॒ह्म॑णः पु॒र ए॒तारो॑ अ॒स्य ।
 येभ्यो॑ न॒र्ते प॑वते धाम किं च॒न न ते॑ दि॒वो न पृ॑थि॒व्या अ॒धि स्नु॑षु ॥

प्रा॒णदा॑ - [ ] 4

TS 4.6.1.5

अ॒पा॒न॒दा व्या॑न॒दाश्च॑क्षु॒र्दा व॑र्चो॒दा व॑रि॒वो॒दाः ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥
 अ॒ग्नि॒स्तिग्मे॑न शो॒चिषा॑ यꣳस॒द्वि॒श्वं न्य॑त्रि॒णं ।
 अ॒ग्नि॒र्नो वꣳस॑ते र॒यिं ॥
 सै॒ना ऽनी॑केन सु॒वि॒दत्रो॑ अ॒स्मे य॑ष्टा दे॒वाꣳ आ॑य॒जिष्ठः॑ स्व॒स्ति ।
 अ॒द॒ब्धो गो॑पा उ॒त नः॑ प॒र॒स्या अ॒ग्ने द्यु॑म॒दुत॑ रे॒वद्-दि॑दीहि ॥ 5

(उप-देवान्-वट्-प्राणदा-श्चतुश्चत्वारिंशच्च) (A1)

TS 4.6.2.1

य इ॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ जु॒ह्वदृ॒षिर्.होता॑ नि॒षसा॒दा पि॒ता नः॑ ।
 स आ॒शिषा॑ द्र॒विणमि॑च्छ॒मानः॑ पर॒मच्छ॒दो वर॑ आ वि॒वेश ॥
 वि॒श्वकर्मा॑ मन॒सा यद्वि॑हाया धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मोत॑ स॒न्दृक् ।
 तेषा॑मि॒ष्टानि॑ समि॒षा मद॑न्ति यत्र स॒प्तर्षीन्॑ पर॒ एक॑माहुः ॥
 यो नः॑ पि॒ता जनि॑ता यो वि॒धाता॑ यो नः॑ स॒तो अ॒भ्या सज्ज॑जान । 6

TS 4.6.2.2

यो दे॒वानां॑ नाम॒धा एक॑ ए॒व तं॑ संप्र॒श्नं भु॒वना॑ यन्त्य॒न्या ॥
 त आ॒ ऽय॑जन्त द्र॒विणं॑ स-म॒स्मा ऋ॒षयः॑ पूर्वे॑ ज॒रितारो॑ न भू॒ना ।
 अ॒सूर्ता॑ सू॒र्ता रज॑सो वि॒माने॑ ये भू॒तानि॑ स॒मकृ॑ण्वन्नि॒मानि॑ ॥
 न तं॑ वि॒दाथ॑ य इ॒दं ज॒जाना॑न्यद् युष्मा॒कम॑न्तरं भ॒वाति॑ ।
 नी॒हारे॑ण प्रावृ॒ता जल्प्या॑ चासु॒तृप॑ उक्थ॒शास-॑श्चरन्ति ॥
 परो॑ दि॒वा पर॑ ए॒ना - [ ] 7

TS 4.6.2.3

पृ॒थि॒व्या प॒रो दे॒वेभि॒-र॒सुरै॒र्गुहा॒ यत् ।
 क॒७ स्वि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध आ॒पो यत्र॑ दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त॒ विश्वे॑ ॥
 तमि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध आ॒पो यत्र॑ दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त॒ विश्वे॑ ।
 अ॒जस्य॑ नाभा॒वद्ध्ये॒क-म॒र्पितं॑ यस्मिन्नि॒दं वि॒श्वं भुव॑नमधि श्रि॒तं ॥
 वि॒श्वक॑र्मा ह्यज॒निष्ट॑ दे॒व आदि॑द्-गन्ध॒र्वो अ॒भवद् द्वि॒तीयः॑ ।
 तृ॒तीयः॑ पि॒ता ज॒नितौ॑षधीना - [ ] 8

TS 4.6.2.4

-म॒पां ग॒र्भं व्य॑दधात् पु॒रुत्रा॑ ॥
 चक्षु॑षः पि॒ता म॒नसा॒ हि धी॒रो घृ॒तमे॑ने अ॒जन॑न्नन्न॒माने॑ ।
 यदे॒दन्ता॒ अद॑द् ह॒न्त पूर्॒व आदि॑द् द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒प्रथे॑तां ॥
 वि॒श्वत॑श्चक्षु॒-रु॒त वि॒श्वतो॑मुखो वि॒श्वतो॑हस्त॒ उत॑ वि॒श्वत॑स्पात् ।
 सं बा॒हुभ्यां॑ नम॒ति सं प॑तत्रै॒ द्या॒वापृ॑थि॒वी ज॒नय॑न् दे॒व एकः॑ ॥
 कि॒७ स्वि॒दासी॑-दधि॒ष्ठान॑-मा॒रंभ॑णं क॒तम॑थ् स्वि॒त् किमा॑सीत् ।
 यदी॒ भूमिं॑ ज॒नय॑न् - [ ] 9

TS 4.6.2.5

वि॒श्व॒कर्मा॑ वि॒ द्यामौ॑र्णो॒न् म॒हिना॑ वि॒श्वच॑क्षाः ॥

कि॒ञ्च॑ स्वि॒द्-व॒नं क॒ उ स॒ वृक्ष॑ आसी॒द्-यतो॑ द्यावा॒पृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ।

मनी॑षिणो॒ मन॑सा पृ॒च्छते॒दु तद्य॑द॒द्ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धा॒रय॑न् ॥

या ते॒ धामा॑नि प॒रमा॑णि या ऽव॒मा या म॑द्ध्य॒मा वि॒श्वक॑र्मन्नु॒तेमा॑ ।

शिक्षा स॒खिभ्यो॑ ह॒विषि॑ स्वधा॒वः स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ॥

वाच॑स्पतिं वि॒श्वकर्मा॑णमू॒तये॑ - [ ] 10

TS 4.6.2.6

मनो॑युजं वा॒जे **अद्या** हु॒वेम॑ ।

स नो॑ नेदि॒ष्टा ह॒वनानि॑ जोष॒ते वि॒श्वशं॑भू-र॒वसे॑ सा॒धुक॑र्मा ॥

वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ।

मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्मा॑कं म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥

वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र-म॒कृणो॑रव॒द्ध्यं ।

तस्मै॑ वि॒शः स॑म॒नम॑न्त पू॒र्वीर॑यमु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथा ऽस॑त् ॥

स॒मुद्रा॑य व॒युना॑य सि॒न्धूनां॑ प॒तये॑ नमः ( ) ।

नदीनां सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे

विश्वा ऽहा ऽमर्त्यं हविः ॥ 11

(जजानै - नौ - षधीनां - भूमिं जनय - न्रूतये - नमो - नव

च) (A2)

TS 4.6.3.1

उदेनमुत्तरां नयाग्ने घृतेनाऽऽहुत ।

रायस्पोषेण सꣳ सृज प्रजया च धनेन च ॥

इन्द्रेमं प्रतरां कृधि सजाताना-मसद्-वशी ।

समेनं वर्चसा सृज देवेभ्यो भागधा असत् ॥

यस्य कुर्मो हविर्गृहे तमग्ने वर्द्धया त्वं ।

तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः ॥

उदु त्वा विश्वे देवा - [ ] 12

TS 4.6.3.2

अग्ने भरन्तु चित्तिभिः ।

स नो भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः ॥

पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः ।

रा॒य॒स्पो॒षे॒ य॒ज्ञ॒प॒ति॒-मा॒भ॒ज॒न्तीः॑ ॥

रा॒य॒स्पो॒षे॒ अ॒धि॒ य॒ज्ञो॑ अ॒स्था॒त् स॒मि॒द्धे॑ अ॒ग्ना॒व॒धि॑ मा॒म॒हा॒नः॑ ।

उ॒क्थ॒प॒त्र ई॒ड्यो॑ गृ॒भी॒त॒स्त॒प्तं॑ घ॒र्मं॑ प॒रि॒गृ॒ह्या॒य॒ज॒न्त॑ ॥

ऊ॒र्जा॑ यद्-य॒ज्ञ॒म॒श॒म॒न्त॑ दे॒वा दै॒व्या॒य॒ ध॒र्त्रे॑ जो॒ष्ट्रे॑ ।

दे॒व॒श्रीः॑ श्री॒म॒णाः॑ श॒त॒प॒याः॑ - [ ] 13

TS 4.6.3.3

प॒रि॒गृ॒ह्य दे॒वा य॒ज्ञ॒मा॒य॒न् ॥

सू॒र्य॒र॒श्मि॒र्-ह॒रि॒केशः॑ पु॒र॒स्ता॒त् स॒वि॒ता ज्यो॒ति॒रु॒द॒या अ॒ज॒स्रं॑ ।

तस्य॑ पू॒षा प्र॒स॒वं चा॑ति दे॒वः संप॑श्यन् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि गो॒पाः॑ ॥

दे॒वा दे॒वे॒भ्यो॑ अ॒ध्व॒र्य॒न्तो॑ अ॒स्थु॒र्वी॒त श॑मि॒त्रे श॑मि॒ता य॒ज॒द्ध्यै॑ ।

तु॒री॒यो य॒ज्ञो य॒त्र ह॒व्य॒मे॒ति॒ ततः॑ पा॒व॒का आ॒शि॒षो नो॑ जुषन्तां ॥

वि॒मान॑ ए॒ष दि॒वो म॒द्ध्य॑ आ॒स्त आप॑प्रि॒वान् रो॒द॒सी अ॒न्त॒रि॒क्षं॑ ।

स वि॒श्वा॒ची॒र॒भि - [ ] 14

TS 4.6.3.4

च॒ष्टे घृ॒ता॒ची॒र॒न्त॒रा पू॒र्व॒म॒प॒रं॑ च के॒तुं॑ ॥

उ॒क्षा स॒मु॒द्रो अ॒रु॒णः॑ सु॒पर्णः॑ पू॒र्व॒स्य॑ यो॒निं पि॒तु॒रा वि॒वेश॑ ।

म॒ध्ये दि॒वो नि॒हि॒तः पृ॒श्नि॒र॒श्मा वि च॒क्रमे रज॒सः पा॒त्यन्तौ ॥

इन्द्रं॑ वि॒श्वा अ॒वीवृ॒धन्त्स॑ समु॒द्रव्य॑च॒सं गिरः॑ ।

रथी॑तम॒ रथी॑नां वा॒जाना॑ स॒त्पतिं॑ पतिं॑ ॥

सु॒म्न॒हूर्य॒ज्ञो दे॒वा आ च॑ वक्षद्-यक्ष॒दग्नि॑र्दे॒वो दे॒वा आ च॑ वक्षत् ॥

वा॒जस्य॑ ( ) मा प्र॒सवे॒नोद्ग्रा॑भे॒णो-द॒ग्रभी॑त् ।

अथा॑ स॒पत्ना॑ इन्द्रो॑ मे नि॒ग्राभे॑णा॒धरा॑ अ॒कः ॥

उ॒द्ग्रा॒भं च॑ नि॒ग्रा॒भं च॑ ब्र॒ह्म दे॒वा अ॒वीवृ॒धन् ।

अथा॑ स॒पत्ना॑नि॒न्द्राग्नी॑ मे वि॒षूची॑नान् व्य॒स्यतां॑ ॥ 15

(दे॒वाः - श॒तप॑या - अ॒भि - वा॒जस्य॑ - षड्वि॑ंशतिश्च) (A3)

TS 4.6.4.1

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न यु॒द्ध्मो घ॒नाघ॑नः क्षो॒भण-श्च॑र्षणी॒नां ।

संक्र॑न्दनोऽनि॒मिष॑ ए॒कवी॒रः श॒त से॒ना अ॒जय॑त् सा॒कमि॑न्द्रः ॥

संक्र॑न्दने॒नानि॑मिषे॒ण जि॒ष्णुना॑ यु॒त्कारे॑ण दु॒श्च्यव॑नेन धृ॒ष्णुना॑ ।

तदि॑न्द्रेण जय॒त तथ् सह॑द्ध्वं यु॒धो न॒र इ॒षुह॑स्तेन वृ॒ष्णा ॥

स इ॒षुह॑स्तैः स नि॒षंगि॑भिर्व॒शी स॒स्र॑ष्टा स यु॒ध इन्द्रो॑ ग॒णेन॑ ।

स॒ꣳसृष्ट॑जि॒त् सोम॑पा बाहु॒शर्द्ध्यूर्द्ध॑ध्वधन्वा॒ प्रति॑हि॒ताभि॑रस्ता ॥

बृ॒हस्प॑ते परि॒ दीया॑- [ ] 16

TS 4.6.4.2

रथे॑न रक्षो॒हा ऽमि॑त्राꣳ अप॒बाध॑मानः ।

प्र॒भञ्ज॑न्थ॒ सेनाः॑ प्र॒मृणो॑ यु॒धा जय॑न्न॒स्माक॑-मे॒द्ध्यवि॑ता रथानां ॥

गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं जय॑न्त॒मज्म॑ प्र॒मृण॑न्त-मोज॒सा ।

इम॑ꣳ सजा॒ता अनु॑-वी॒रय॑द्ध्व-मिन्द्र॑ꣳ सखा॒यो ऽनु॑ सꣳ र॒भद्ध्वं॑ ॥

बल॑वि॒ज्ञायः॑-स्थ॒विरः॑ प्र॒वीरः॑ सह॒स्वान् वा॒जी सह॑मान उ॒ग्रः ।

अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा स॒होजा॑ जै॒त्रमि॑न्द्र रथ॒मा तिष्ठ॑ गो॒वित् ॥

अ॒भि गो॒त्राणि॑ सह॒सा गा॑ह॒मानो ऽदा॑यो- [ ] 17

TS 4.6.4.3

वी॒रः श॑त॒मन्यु॑रिन्द्रः ।

दु॒श्च्य॑वनः पृ॒तना॑षाड्यु॒द्ध्यो-स्मा॑कꣳ से॒ना अव॑तु प्र यु॒थ्सु ॥

इन्द्र॑ आ॒सां-ने॒ता बृ॒हस्प॑ति॒ र्दक्षि॑णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सोमः॑ ।

दे॒वसे॑नानां-म॒भिभ॑ज्जती॒नां जय॑न्ती॒नां मरु॑तो य॒न्त्वग्रे॑ ॥

इन्द्र॑स्य वृ॒ष्णो वरु॑णस्य रा॒ज्ञ आ॒दित्या॑नां मरु॒ताꣳ शर्द्ध॑ उ॒ग्रं ।

म॒हाम॒नसां॑ भु॒वन॒च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ ज॒यता॑ मु॒दस्थात् ॥

अ॒स्माक॒-मि॒न्द्रः स॒मृतेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑व॒स्ता ज॒यन्तु ॥ 18

TS 4.6.4.4

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भव॒न्त्वस्मा॑नु दे॒वा अव॑ता ह॒वेषु ॥

उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॒न्ना-यु॒धान्यु॒त्स॒त्वेनां॑ मा॒मका॑नां म॒हासि॑ ।

उ॒द्ध॒त्रह॑न् वा॒जिनां॑ वा॒जिना॒न्युद्-र॒थानां॑ ज॒यता॑मेतु॒ घोषः॑ ॥

उप॒ प्रेत॒ जय॑ता नरःस्थि॒रा वः स॑न्तु बा॒हवः॑ ।

इ॒न्द्रो वः॑ श॒र्म य॒च्छ॒त्वेना॑धृष्या यथा ऽस॒थ ॥

अ॒वसृ॑ष्टा॒ परा॑ प॒त श॒रव्ये॑ ब्र॒ह्मसं॑शिता ।

गच्छा॒मित्रा॑न् प्र- [ ] 19

TS 4.6.4.5

वि॒श मै॒षां कञ्च॑नोच्छिषः ॥

म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भि॒ रृछा॑दयामि सोम॒स्त्वा रा॒जा ऽमृ॑ते॒नाभि॑ व॒स्तां ।

उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अस्तु॒ जय॑न्तं त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ॥

यत्र॑ बा॒णाः संप॑तन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इव ।

इ॒न्द्रो न॒स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म य॒च्छतु॑ ॥ 20

(दी॒या – दा॒यो – ज॒यन्त्व – मि॒त्रान् प्र – च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A4)

TS 4.6.5.1

प्रा॒ची॒मनु॑ प्र॒दिशं॑ प्रेहि॑ वि॒द्वान॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रोअ॑ग्नि॒र्भवे॑ह ।
 वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि भा॒ह्वूर्जं॑ नो धेहि॑ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
 क्र॒मद्ध्व॑म॒ग्निना॑ ना॒कमु॒ख्यञ् ह॒स्तेषु॑ बिभ्र॑तः ।
 दि॒वः पृ॒ष्ठञ् सु॒वर्ग॒त्वा मि॒श्रा दे॒वेभि॑राद्ध्वं ॥
 पृ॒थि॒व्या अ॒हमु॒दन्तरि॑क्ष-माऽरु॑ह-मन्त॒रिक्षा॑द् दि॒वमाऽरु॑हं ।
 दि॒वो ना॒कस्य॑ पृ॒ष्ठाथ् सु॒वर्ज्यो॑ति॒रगा- [ ] 21

TS 4.6.5.2

म॒हं ॥
 सु॒व॒र्यन्तो॑ नापै॒क्षन्त॑ आ द्याञ् रो॒हन्ति॑ रो॒दसी॑ ।
 य॒ज्ञं ँ॒ ये वि॒श्वतो॑धा॒रञ् सु॒वि॒द्वाञ्सो॑ वि॒तेनि॑रे ॥
 अ॒ग्ने प्रेहि॑ प्रथ॒मो दे॒वय॒तां चक्षु॑र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्यानां॑ ।
 इ॒यक्ष॑माणा भृ॒गुभिः॑ स॒जोषाः॑ सु॒व॒र्यन्तु॑ यज॒मानाः॑ स्व॒स्ति ॥
 न॒क्तोषा॑सा स॒मन॑सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कञ् स॒मीची॑ ।

द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॒ भाति॑ दे॒वा अ॒ग्निं धा॒रयन्॑ द्र॒विणो॒दाः ॥

अ॒ग्ने स॒हस्राक्ष॑ - [ ] 22

TS 4.6.5.3

श॒तमूर्ध्व॑ञ्छ॒तं ते॑ प्रा॒णाः स॒हस्र॑म॒पानाः॑ ।

त्व॒ञ् सा॒हस्र॑स्य रा॒य ई॒शिषे॑ तस्मै॒ ते वि॒धेम॑ वा॒जाय॑ स्वाहा ॥

सु॒प॒र्णोऽसि॑ ग॒रुत्मा॑न् पृ॒थिव्या॑ञ् सी॒द पृ॒ष्ठे पृ॒थिव्याः॑

सी॒द भा॒साऽन्तरि॑क्ष॒मा पृ॒ण ज्योति॑षा दि॒वमु॑त्त॒भान॑ तेज॒सा दि॒श

उ॒द् दृ॒ह ॥

आ॒जु॒ह्वानः॑ सु॒प्रती॑कः पु॒रस्ता॑द॒ग्ने स्वां॑ यो॒निमा॑ सी॒द सा॒द्ध्य॑ ।

अ॒स्मिन्थ्-स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्तर॑स्मिन् वि॒श्वे दे॒वा - [ ] 23

TS 4.6.5.4

य॒ज॒मा॒नश्च॑ सी॒दत॑ ॥

प्रे॒द्धो अ॒ग्ने दी॑दि॒हि पु॒रो नो॑ ऽज॒स्रया॑ सू॒र्म्या य॒विष्ठ॑ ।

त्वा॒ञ् श॒श्वन्त॑ उप॒ यन्ति॑ वा॒जाः ॥

वि॒धेम॑ ते प॒रमे॑ ज॒न्म॒न्न॒ग्ने वि॒धेम॑ स्तो॒मैर॒वरे॑ स॒धस्थे॑ ।

यस्मा॑द्-यो॒ने-रु॒दा॒रि॒था य॒जे तं॑ प्र त्वे ह॒वी॒षि जु॒हुरे॑ स॒मिद्धे॑ ॥

ता॒ ऽ स॒वि॒तुर्व॑रेण्यस्य चि॒त्रा॒मा॒ऽहं वृ॑णे सु॒म॒तिं वि॒श्वज॑न्यां ।

या॒मस्य॑ क॒ण्वो अ॒दु॒ह॒त् प्र॒पी॒ना॒ ऽ स॒हस्र॑धा॒रां – [ ] 24

TS 4.6.5.5

प॒यसा॑ म॒हीं गां ॥

स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धः स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्तर॑ष॒यः स॒प्त धा॑म प्रि॒याणि॑ ।

स॒प्त हो॒त्राः स॒प्त॒धा त्वा॑ यज॒न्ति स॒प्त यो॒नीरा॑ **पृ॒ण॒स्वा** घृ॒तेन॑ ॥

ई॒दृङ् चा॒न्यादृङ् चै॒तादृङ् च॑ प्र॒ति॒दृङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मि॒तश्च॑ स॒भराः॑ ॥

शु॒क्रज्यो॑तिश्च चि॒त्रज्यो॑तिश्च स॒त्यज्यो॑तिश्च ज्यो॒तिष्मा॑ ऽश्च

स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॑त्य॒हाः ॥ 25

TS 4.6.5.6

ऋ॒तजि॑च्च स॒त्यजि॑च्च से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्चा॒न्त्यमि॑त्रश्च

दू॒रेअ॑मि॒त्रश्च॑ ग॒णः ॥

ऋ॒तश्च॑ स॒त्यश्च॑ ध्रु॒वश्च॑ ध॒रुण॑श्च ध॒र्ता च॑ वि॒धर्ता॑ च वि॒धा॒रयः॑ ॥

ई॒दृक्षा॑स ए॒तादृक्षा॑स **ऊ** षु णः स॒दृक्षा॑सः प्र॒ति॒स॒दृक्षा॑स ए॒तन॑ ।

मि॒तास॑श्च सं॒मि॒तास॑श्च न ऊ॒तये॑ स॒भर॑सो म॒रुतो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्नि॒न्द्रं

दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनु॒व॒र्त्मानो॑ ( ) यथे॒न्द्रं दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनु॒व॒र्त्मान॑

ए॒वमि॒मं य॑ज॒मानं॑ दै॒वीश्च॑ वि॒शो मा॑नु॒षीश्चानु॑व॒र्त्मानो॑ भवन्तु ॥ 26

(अगा॑ - सह॒स्राक्ष॑ - दे॒वाः - सह॑स्र॒धारा॑ - म॒त्य॑हा -
अ॒नुव॑र्त्मानः - षोड॑श च) (A5)

TS 4.6.6.1

जी॒मू॒तस्ये॒व भ॑वति प्र॒तीकं॑ य॒द्-व॒र्मी या॑ति स॒मदा॑मु॒पस्थे॑ ।
अ॒नावि॑द्धया त॒नुवा॑ जय॒ त्व॑ स त्वा॒ वर्म॑णो म॒हिमा॑ पि॒पर्तु॑ ॥
ध॒न्व॒ना गा॑ ध॒न्व॒ना ऽऽजिं॑ जये॒म ध॒न्व॒ना ती॒व्राः स॒मदो॑ जये॒म ।
ध॒नुः श॒त्रो॒रप॑का॒मं कृ॑णोति ध॒न्व॒ना सर्वाः॑ प्र॒दिशो॑ जये॒म ॥
व॒क्ष्य॒न्ती॒वेदा॑ ग॒नीग॑न्ति॒ कर्णं॑ प्रि॒य॑ स॒खायं॑ परि॒षस्व॑जा॒ना ।
योषे॑व शि॒ङ्गे वि॒त॒ता ऽधि॑ ध॒न्व॒न् - [ ] 27

TS 4.6.6.2

ज्या॑ इ॒य॑ स॒मने॑ पा॒रय॑न्ती ॥
ते आ॒चर॑न्ती स॒मने॒व योषा॑ मा॒ते॒व पु॒त्रं बि॑भृ॒तामु॒पस्थे॑ ।
अ॒प श॒त्रून् वि॑द्ध्यता॑ सँवि॒दाने॑ आ॒र्त्नी इ॒मे वि॑ष्फु॒रन्ती॑ अ॒मित्रा॑न् ॥
ब॒ह्वी॒नां पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्रश्चि॑श्वा कृ॑णोति स॒मना॑ ऽव॒गत्य॑ ।
इ॒षुधिः॑ स॒ङ्काः॑ पृ॒त॒नाश्च॑ सर्वाः॑ पृ॒ष्ठे नि॒नद्धो॑ जयति प्र॒सूतः॑ ॥

रथे तिष्ठन् नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः ।

अभीशूनां महिमानं – [ ] 28

TS 4.6.6.3

पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रश्मयः ॥

तीव्रान् घोषान् कृण्वते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः ।

अवक्रामन्तः प्रपदैरमित्रान् क्षिणन्ति शत्रून्-रनपव्ययन्तः ॥

रथवाहनं हविरस्य नाम यत्राऽऽयुधं निहितमस्य वर्म ।

तत्रा रथमुप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥

स्वादुषंसदः पितरो वयोधाः कृच्छेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः ।

चित्रसेना इषुबला अमृद्धाः सतोवीरा उरवो व्रातसाहाः ॥

ब्राह्मणासः – [ ] 29

TS 4.6.6.4

पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ।

पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो **रक्षा** माकिर्नो अघशंस ईशत ॥

सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता ।

यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यंसन् ॥

ऋ॒जी॒ते॒ परि॑ वृ॒ड्धि॒न्ध॒ नो॑ ऽ॒श्मा॒ भव॑तु नस्त॒नूः ।

सो॒मो॒ अधि॑ ब्रवी॒तु नो॑ ऽदि॒तिः – [ ] 30

TS 4.6.6.5

श॒र्म॒ यच्छ॑तु ॥

आ॒ ज॒ङ्घ॑न्ति सान्वे॒षां ज॒घना॑ ५ उप॒ जिघ्न॑ते ।

अश्वा॑जनि॒ प्रचे॑त॒सो ऽश्वा॑न्थ् स॒मथ्सु॑ चोदय ॥

अहि॑रिव भो॒गैः पर्ये॑ति बा॒हुं ज्या॑या हे॒तिं परि॑बाध॒मानः॑ ।

ह॒स्त॒घ्नो वि॒श्वा व॒युना॑नि वि॒द्वान् पु॒मान् पु॒मा ५ सं॒ परि॑ पातु वि॒श्वतः॑ ॥

व॒नस्प॑ते वी॒ड्वङ्गो॑ हि भू॒या अ॒स्मथ्स॑खा प्र॒तर॑णः सु॒वीरः॑ ।

गो॒भिः सन्न॑द्धो अ॒सि वी॒डय॑स्वाऽऽस्था॒ता ते ज॑यतु जे॒त्वानि॑ ॥

दि॒वः पृ॒थि॒व्याः पर्यो॑ – [ ] 31

TS 4.6.6.6

–ज॒ उद्भृ॑तं व॒नस्प॑तिभ्यः पर्या॒भृत॑ ५ स॒हः ।

अ॒पा॒मो॒ज्मानं॑ परि॒ गो॒भि॒रावृ॑तमिन्द्र॒स्य वज्र॑ ५ ह॒विषा॒ रथं॑ य॒ज ॥

इन्द्र॑स्य वज्रो म॒रुता॑मनी॒कं मि॒त्रस्य॑ गर्भो वरु॒णस्य॑ नाभिः ।

से॒मां नो॑ ह॒व्यदा॑तिं जुषा॒णो दे॒व रथ॑ प्रति ह॒व्या गृ॑भाय ॥

उप॑ श्वा॒सय॑ पृ॒थि॒वीमु॒त द्यां॑ पु॒रु॒त्रा ते॑ म॒नुतां॑ वि॒ष्टितं॑ जगत् ।

स दु॒न्दु॒भे स॒जूरि॒न्द्रेण॑ दे॒वैर्दू॒रा- [ ] 32

TS 4.6.6.7

द्वी॒यो अप॑ से॒ध श॒त्रून् ॥

आ क्र॒न्दय॑ ब॒लमो॒जो न॒ आ धा॑ नि॒ष्टनि॒हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः ।

अप॑ प्रोथ दु॒न्दु॒भे दु॒च्छु॒नाꣳ इ॒त इ॒न्द्रस्य॑ मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व ॥

आ ऽमू॒रज॑ प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॒तुम॑द् दु॒न्दु॒भिर्वा॑वदीति ।

सम॑श्च॒पर्णा॑श्चरन्ति नो नरोऽस्मा॑कमिन्द्र रथि॒नो ज॑यन्तु ॥ 33

(ध॒न्वन् - म॒हि॒मानं॑ - ब्रा॒ह्म॒णा॒सो - ऽदि॑तिः - पृ॒थि॒व्याः परि॑ -

दू॒रा - दे॒कच॑त्वारिꣳश॒च्च) (A6)

TS 4.6.7.1

यद॑क्र॒न्दः प्र॒थमं॑ जा॒यमा॑न उ॒द्यन्त्स॑मु॒द्रादु॑त वा पु॒रीषा॑त् ।

श्ये॑नस्य प॒क्षा ह॑रि॒णस्य॑ बा॒हू उप॑स्तुत्यं म॒हि जा॑तं ते अ॒र्वन् ॥

यमे॑न द॒त्तं त्रि॑त ए॒नमा॑यु॒नगि॒न्द्र ए॒णं प्र॒थमो॑ अ॒द्ध्यति॑ष्ठत् ।

ग॒न्ध॒र्वो अ॑स्य र॒शना॑म-गृ॒भ्णाथ् सू॒राद॑श्च व॒सवो॑ नि॒रत॑ष्ठ ॥

अ॒सि॒ य॒मो अ॒स्यादि॒त्यो अ॒र्व॒न्न॒सि त्रि॒तो गु॒ह्येन॒ व्र॒तेन॒ ।

अ॒सि॒ सो॒मै॒न स॒मया॒ वि॒पृ॒क्त - [ ] 34

TS 4.6.7.2

आ॒हु॒स्ते त्री॒णि दि॒वि ब॒न्ध॒नानि॑ ॥

त्री॒णि त आ॒हु॒र्दिवि॑ ब॒न्ध॒नानि॑ त्री॒ण्यप्सु॑ त्री॒ण्यन्तः॑ स॒मु॒द्रे ।

उ॒ते॒व मे॒ वरु॑ण इ॒च्छन्थ॑ स्य॒र्वन् य॒त्रा त आ॒हुः प॒रमं॑ ज॒नि॒त्रं ॥

इ॒मा ते॑ वा॒जि॒न्न॒व॒मार्ज॑नानी॒मा श॒फा॒नाः स॒नि॒तु॒र्नि॒धाना॑ ।

अ॒त्रा ते॑ भ॒द्रा र॒श॒ना अ॒पश्य॑मृ॒तस्य॑ या अ॒भिर॑क्ष॒न्ति गो॒पाः ॥

आ॒त्मानं॑ ते॒ मन॑सा ऽऽ॒रा॒द॒जा॒ना-म॒वो दि॒वा - [ ] 35

TS 4.6.7.3

प॒तय॑न्तं प॒तङ्गं॑ ।

शि॒रो अ॒पश्यं॑ प॒थिभिः॑ सु॒गेभि॑-र॒रेणु॑भिर्जे॒ह॒मानं॑ प॒त॒त्रि ॥

अ॒त्रा ते॑ रू॒पमु॑त्त॒मम॑पश्यं॒ जिगी॑षमा॒ण-मि॒ष आ प॒दे गोः॑ ।

य॒दा ते॑ म॒र्तो अ॒नु भो॑ग॒मा॒न॒डादि॑द् ग्र॒सि॒ष्ठ ओष॑धी॒रजी॑गः ॥

अ॒नु त्वा र॒थो अ॒नु म॒र्यो अ॒र्व॒न्न॒नु गा॒वोऽनु॑ भ॒गः क॒नी॒नां ॥

अ॒नु ब्रा॒ता॒स॒स्तव॑ स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मि॒रे वी॒र्यं॑ - [ ] 36

TS 4.6.7.4

ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।
 देवा इदस्य हविरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् ॥
 ईर्मान्तासः सिलिकमद्ध्यमासः सञ् शूरणासो दिव्यासो अत्याः ॥
 हञ्सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्य-मज्ममश्वाः ॥
 तव शरीरं पतयिष्वर्वन् तव चित्तं वात इव ध्रुजीमान् ।
 तव शृङ्गाणि विष्टिता पुरुत्राऽरण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप - [ ] 37

TS 4.6.7.5

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीद्ध्यानः ।
 अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात् कवयो यन्ति रेभाः ॥
 उप प्रागात् परमं यथ् सधस्थमर्वाञ् अच्छा पितरं मातरं च ।
 अद्या देवान् जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ 38
 (विपृक्तो - दिवा - वीर्य - मुपै - कान्नचत्वारिञ्शच्च) (A7)

TS 4.6.8.1

मा नो मि॒त्रो वरु॑णो अ॒र्य॒मा ऽऽयु॑रिन्द्र ऋ॒भु॒क्षा मरु॑तः परि॒ ख्यन् ।
यद्-वा॒जिनो॑ दे॒वजा॑तस्य स॒प्तैः प्र॒वक्ष्या॑मो वि॒दथे॑ वी॒र्या॑णि ॥
यन्नि॒र्णिजा॑ रे॒क्णसा॑ प्रावृ॒तस्य॑ रा॒तिं गृ॒भीतां॑ मु॒खतो॑ नयन्ति ।
सु॒प्राङ॒जो मे॒म्यद् वि॒श्वरूप॑ इन्द्रा॒पू॒ष्णोः प्रि॒यम॒प्येति॑ पा॒थः ॥
ए॒ष च्छा॑गः पु॒रो अ॒श्वेन॑ वा॒जिना॑ पू॒ष्णो भा॒गो नी॑यते वि॒श्वदै॒व्यः ।
अ॒भिप्रि॒यं य॑त् पु॒रोडा॑शमर्वता त्वष्टे - [ ] 39

TS 4.6.8.2

-दे॒नꣳ सौ॑श्रवसाय जि॒न्वति॑ ॥
यद्ध॒विष्य॑मृ॒तुशो॑ दे॒वयानं॑ त्रि॒र्मानु॑षाः पर्य॒श्वं नय॑न्ति ।
अ॒त्रा पू॒ष्णः प्र॒थमो॑ भा॒ग ए॒ति य॒ज्ञं दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॒दय॑न्न॒जः ॥
हो॒ता ऽध्व॑र्युरावया अ॒ग्निमि॒न्धो ग्रा॑वग्रा॒भ उ॒त शꣳस्ता॑ सु॒विप्रः॑ ।
तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं॒कृतेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑ आ पृ॒णध्वं॑ ॥
यू॒पव्र॑स्का उ॒त ये यू॒पवा॑हाश्च॒षालं॑ ये अ॒श्वयू॒पाय॑ तक्षति ।
ये चा॒र्वते॑ प॒चनꣳ सं॒भर॑न्त्यु॒तो - [ ] 40

TS 4.6.8.3

तेषा॑-म॒भि॒गू॒र्ति॒र्न॑ इ॒न्वतु॑ ॥
 उप॑ प्रा॒गा॒थ् सु॒मन्मे॑ ऽधा॒यि॒ मन्म॑ दे॒वाना॑मा॒शा उप॑ वी॒तपृ॑ष्ठः ।
 अ॒न्वे॒नं॑ वि॒प्रा ऋ॑षयो म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑ पु॒ष्टे च॑कृ॒मा सु॒बन्धुं॑ ॥
 यद्-वा॒जिनो॑ दा॒म स॒न्दा॒नम॑र्वतो॒ या शी॑र्ष॒ण्या र॑श॒ना र॒ज्जुर॑स्य ।
 यद्-वा॒ घा॒स्य प्र॑भृ॒तमा॒स्ये तृ॒णं सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यद॑श्च॒स्य क्र॒विषो॑ - [ ] 41

TS 4.6.8.4

म॒क्षिका॑ ऽऽश॒ यद्-वा॒ स्वरौ॑ स्व॒धितौ॑ रि॒प्तम॑स्ति ।
 यद्ध॑स्तयोः श॒मितु॑र्य॒न्नखे॑षु सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यदू॒वद्ध्यमु॑दरस्याप॒वाति॑ य आ॒मस्य॑ क्र॒विषो॑ ग॒न्धो अ॑स्ति ।
 सु॒कृ॒ता तच्छ॑मि॒तारः॑ कृ॒ण्वन्तू॑त मे॒धं शृ॑तपा॒कं प॑चन्तु ॥
 यत् ते॒ गा॒त्राद॑ग्नि॒ना प॑च्यमा॒नाद॑भि शू॒लं नि॑हतस्याव॒धाव॑ति ।
 मा तद्-भू॒म्या॒मा श्रि॒ष ( )-न्मा॑ तृ॒णेषु॑ दे॒वेभ्य॑स्तदु॒शद्भ्यो॑
 रा॒तम॑स्तु ॥ 42

(इ - दुतो - क्रविषः - श्रिषथ् - सप्त च) (A8)

TS 4.6.9.1

ये वा॒जिनं॑ परि॒पश्य॑न्ति प॒क्वं यँ॑ ई॒माहुः॑ सु॒रभि॑र्निर्ह॒रेति॑ ।
 ये चा॒र्वतो॑ मा॒स॒भि॒क्षामु॑पा॒सत॑ उ॒तो ते॒षाम॑भि॒गूर्ति॑र्न इ॒न्वतु॑ ॥
 यन्नी॑क्ष॒णं मा॒स्य॑च॒न्या उ॒खाया॑ या पा॒त्राणि॑ यू॒ष्ण आ॒सेच॑नानि ।
 ऊ॒ष्म॒ण्याऽपि॑धा॒ना च॒रूणा॑म॒ङ्गाः सू॒नाः परि॑ भू॒षन्त्य॑श्चं ॥
 नि॒क्रम॑णं नि॒षद॑नं वि॒वर्त॑नं य॒च्च प॒ङ्बी॑शम॒र्वतः॑ ।
 यच्च॑ प॒पौ यच्च॑ घा॒सिं -[ ] 43

TS 4.6.9.2

ज॒घास॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 मा त्वा॒ ऽग्नि॑र्ध्व॒नयि॑द्-धू॒मग॑न्धि॒र्मोखा॑ भ्राज॒न्त्यभि॑ वि॒क्त ज॒घ्निः॑ ।
 इष्टं॑ वी॒तम॑भि॒गूर्तं॑ व॒षट्कृ॑तं तं दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॑भ्णन्त्य॑श्चं ॥
 यद॑श्वा॒य वा॒स उप॑स्तृणन्त्य॒धीवा॑सं या॒ हिर॑ण्यान्य॒स्मै ।
 स॒न्दा॒नम॑र्वन्तं प॒ङ्बी॑शं प्रि॒या दे॒वेष्व॑ या॒मय॑न्ति ॥
 यत् ते॒ सा॒दे म॑ह॒सा शू॑कृ॒तस्य॑ पा॒र्षिया॑ वा क॒शया॑ - [ ] 44

TS 4.6.9.3

वा तुतोद ।

सु॒चे॒व ता॒ ह॒वि॒षो॑ अ॒ध्व॒रेषु॑ सर्वा॒ ता ते॒ ब्र॒ह्म॒णा॑ सू॒दया॑मि ॥

चतु॑स्त्रि॒ंशद्-वा॒जिनो॑ दे॒वब॑न्धो-र्व॒ङ्क्री-र॒श्वस्य॑ स्व॒धि॒तिः॑ स॒मेति॑ ।

अ॒च्छि॒द्रा गा॒त्रा व॒युना॑ कृ॒णोत॑ प॒रुष्य॑रु-**रनु॒घुष्या॑** वि श॑स्त ॥

ए॒क॒स्त्वष्टु॑**रश्व॑स्या** वि॒श॒स्ता द्वा य॒न्तारा॑ भ॒वत॑स्तथ॒र्तुः ।

या ते॒ गा॒त्राणा॑मृ॒तुथा॑ कृ॒णोमि॑ ता॒ता पि॒ण्डा॒नां प्र जु॑हो॒म्यग्नौ॑ ॥

मा त्वा तपत् - [ ] 45

TS 4.6.9.4

प्रि॒य आ॒त्माऽपि॑यन्तं॒ मा स्व॑धि॒तिस्त॒नुव॑ आ ति॒ष्ठिप॑त् ते ।

मा ते॒ गृ॒ध्नु-र॒वि॒श॒स्ता ऽति॑हाय॒ छि॒द्रा गा॒त्राण्य॑सि॒ना मि॒थू कः॑ ॥

न वा उ॒-वे॒तन्मि॑यसे॒ न रि॑ष्यसि दे॒वा इ॒देषि॑ प॒थिभिः॑ सु॒गेभिः॑ ।

हरी॑ ते यु॒ञ्जा पृ॑षती अ॒भूता॑मु॒पास्था॑द्-वा॒जी धु॒रि रा॑स॒भस्य॑ ॥

सु॒गव्यं॑ नो वा॒जी स्व॑श्चि॒यं पु॒ंसः पु॒त्रा उ॒त वि॑श्वा॒पुष॑ र॒यिं ( ) ।

अ॒ना॒गास्त्वं नो॒ अदि॑तिः कृ॒णोतु॑ क्ष॒त्रं नो॒ अश्वो॑ व॒नता॑

ह॒विष्मा॑न् ॥ 46 (घा॒सिं-क॑श॒या - तप॑द् - र॒यिं - न॒व च॑) (A9)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अ॒श्मन् - य इ॒मो - दे॒न - मा॒शुः - प्रा॒चीं - जी॒मू॒तस्य॑ -
यद॒क्र॒न्दो - मा नो॑ मि॒त्रो - ये वा॒जिनं॑ - नव॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒श्मन् - मनो॑यु॒जं - प्रा॒चीम॒नु - श॒र्म यच्छ॑तु - तेषा॑म॒भिगू॒र्तिः॑
- षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अ॒श्मन् - ह॒विष्मा॑न्)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने , श्री महागणपतये नमः ,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट

संस्काराभिधानं

TS 4.7.1.1

अ॒ग्नावि॑ष्णू स॒जोष॑से॒मा व॑र्द्धन्तु वां गिरः ।

द्यु॒म्नैर्वा॑जेभि॒-रा ग॑तं ॥

वा॒जश्च॑ मे प्र॒सव॑श्च मे प्र॒यति॑श्च मे प्र॒सिति॑श्च मे
धी॒तिश्च॑ मे क्र॒तुश्च॑ मे स्वर॑श्च मे श्लो॒कश्च॑ मे
श्राव॑श्च मे श्रु॒तिश्च॑ मे ज्यो॒तिश्च॑ मे सु॒वश्च॑ मे
प्रा॒णश्च॑ मे ऽपान॑ – [ ] 1

TS 4.7.1.2

-श्च॑ मे व्या॒नश्च॑ मे ऽसु॑श्च मे चि॒त्तं च॑ म आ॒धीतं॑ च मे वाक्च॑ मे
मन॑श्च मे चक्षु॑श्च मे श्रो॒त्रं च॑ मे दक्ष॑श्च मे बलं॑ च म
ओज॑श्च मे सह॑श्च म आयु॑श्च मे ज॒रा च॑ म आ॒त्मा च॑ मे

त॒नूश्च॑ मे॒ ( ) श॒र्म च॑ मे॒ वर्म॑ च॒ मे ऽङ्गानि॑ च॒ मे ऽस्थानि॑ च॒ मे
परू॑षि च॒ मे शरी॑राणि च॒ मे ॥ 2

(अ॒पान॑ - स्त॒नूश्च॑ मे॒ - ऽष्टा॑दश च) (A1)

TS 4.7.2.1

ज्यै॑ष्ठ्यं च॒ म आ॑धिपत्यं च॒ मे म॒न्युश्च॑ मे॒ भाम॑श्च॒ मे
ऽम॑श्च॒ मे ऽम्भ॑श्च॒ मे जे॒मा च॑ मे॒ महि॑मा च॒ मे वरि॑मा च॒ मे
प्र॒थिमा॑ च॒ मे व॒र्ष्मा च॑ मे॒ द्राघु॑या च॒ मे वृ॒द्धं च॑ मे॒
वृ॒द्धिश्च॑ मे॒ स॒त्यं च॑ मे॒ श्र॒द्धा च॑ मे॒ जग॑च्च - [ ] 3

TS 4.7.2.2

-मे॒ धनं॑ च॒ मे व॒शश्च॑ मे॒ त्विषि॑श्च॒ मे क्री॒डा च॑ मे॒
मोद॑श्च॒ मे जा॒तं च॑ मे॒ जनि॑ष्यमाणं च॒ मे सू॒क्तं च॑ मे॒
सु॒कृतं॑ च॒ मे वि॒त्तं च॑ मे॒ वेद्यं॑ च॒ मे भू॒तं च॑ मे॒ भवि॑ष्यच्च॒ मे
सु॒गं च॑ मे॒ सु॒पथं॑ च॒ म ऋ॒द्धं च॑ म॒ ऋ॒द्धि ( ) च॑ मे॒ क्लृ॒प्तं च॑ मे॒
क्लृ॒प्तिश्च॑ मे॒ म॒तिश्च॑ मे॒ सु॒मति॑श्च॒ मे ॥ 4

(जग॑च्च - ऋ॒द्धि - श्र॒तुर्दश॑ च) (A2)

TS 4.7.3.1

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मे ऽनुकामश्च मे कामश्च मे
 सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे
 यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता च मे धर्ता च मे
 क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च - [ ] 5

TS 4.7.3.2

मे महश्च मे सँविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे
 सीरं च मे लयश्च म ऋतं च मे ऽमृतं च मे ऽयक्ष्मं च मे
 ऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मे ऽनमित्रं च मे
 ऽभयं च मे सुगं च मे शयनं ( ) च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥ 6

(विश्वं च - शयन - मष्टौ च) (A3)

TS 4.7.4.1

ऊर्क्च मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतं च मे मधु च मे
 सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च म औद्भिद्यं
 च मे रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे विभु च - [ ] 7

TS 4.7.4.2

मे प्र॒भु च॑ मे बहु॑ च॑ मे भू॒यश्च॑ मे पू॒र्ण च॑ मे पू॒र्णत॑रं च॑ मे
 ऽक्षि॑तिश्च॑ मे कू॒यवा॑श्च॑ मेऽन्नं॑ च॑ मे ऽक्षु॑च्च मे व्री॒हय॑श्च॑ मे
 ॥ यवा॑श्च॑ मे मा॒षाश्च॑ मे ति॒लाश्च॑ मे मु॒द्गाश्च॑ मे ख॒ल्वाश्च॑ मे
 ॥ गो॒धूमा॑श्च॑ मे म॒सुरा॑- ( ) -श्च॑ मे प्रि॒यंग॑वश्च॑ मे ऽण॑वश्च॑ मे
 ॥ श्या॒माका॑श्च॑ मे नी॒वारा॑श्च॑ मे ॥ 8

(वि॒भु च॑ - म॒सुरा॑ - श्व॒तुर्द॑श च॑) (A4)

TS 4.7.5.1

अ॒श्मा च॑ मे मृ॒त्तिका॑ च॑ मे गि॒रय॑श्च॑ मे प॒र्वता॑श्च॑ मे सि॒कता॑श्च॑ मे
 वन॑स्पतयश्च॑ मे हि॒रण्यं॑ च॑ मे ऽय॑श्च॑ मे सी॒सं च॑ मे त्र॒पुश्च॑ मे
 श्या॒मं च॑ मे लो॒हं च॑ मेऽग्नि॑श्च॑ म आप॑श्च॑ मे वी॒रुध॑श्च॑ म
 ओष॑धयश्च॑ मे कृ॒ष्टप॑च्यं च॑ - [ ] 9

TS 4.7.5.2

मे ऽकृ॑ष्टपच्यं च॑ मे ग्रा॒म्याश्च॑ मे प॒शव॑ आ॒रण्या॑श्च॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पन्तां
 ॥ वि॒त्तं च॑ मे वि॒त्तिश्च॑ मे भू॒तं च॑ मे भू॒तिश्च॑ मे वसु॑ च॑ मे वस॒तिश्च॑ मे
 क॒र्म च॑ मे श॒क्तिश्च॑ मेऽर्थ॑श्च॑ म ए॒मश्च॑ म इति॑श्च॑ मे गति॑श्च॑ मे ॥ 10

(कृष्टपच्यं चा - षाचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 4.7.6.1

अ॒ग्निश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सोम॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
सवि॑ता च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सर॑स्वती च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
पू॒षा च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ बृह॑स्पतिश्च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मि॒त्रश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ वरु॑णश्च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ त्वष्टा॑ च - [ ] 11

TS 4.7.6.2

म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ धा॒ता च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
विष्णु॑श्च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ऽश्वि॑नौ च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
म॒रुत॑श्च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ विश्वे॑ च॒ मे दे॒वा इन्द्र॑श्च मे॒
पृ॒थि॒वी च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ऽन्तरि॑क्षं च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
द्यौश्च॑ म॒ ( ) इन्द्र॑श्च मे॒ दि॒शश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मूर्ध्ना॑ च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ प्र॒जाप॑तिश्च॒ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ॥ 12

(त्वष्टा॑ च - द्यौश्च॑ म - एक॑विंशतिश्च) (A6)

TS 4.7.7.1

अ॒॒शु॒श्च॑ मे॒ र॒श्मि॒श्च॑ मे॒ ऽदा॒भ्य॒श्च॑ मे॒ऽधि॑पतिश्च॒ म
उपा॒॒शु॒श्च॑ मे॒ ऽन्तर्या॑मश्च॒ म ऐ॒न्द्र॒वाय॑वश्च॒ मे
मै॒त्राव॑रुणश्च॒ म आ॒श्विन॑श्च॒ मे प्र॒तिप्र॑स्थानश्च॒ मे शु॒क्रश्च॑ मे
म॒न्थी च॑ म आ॒ग्रय॑णश्च॒ मे वै॒श्वदे॑वश्च॒ मे ध्रु॒वश्च॑ मे
वै॒श्वान॑रश्च॒ म ऋ॒तुग्र॑हाश्च- [ ] 13

TS 4.7.7.2

मे॒ ऽति॒ग्रा॒ह्या॒श्च॑ म ऐ॒न्द्रा॒ग्नश्च॑ मे॒ वै॒श्वदे॑वश्च॒ मे
म॒रु॒त्वती॑याश्च॒ मे मा॒हेन्द्र॑श्च॒ म आ॒दि॒त्यश्च॑ मे॒ सा॒वि॒त्रश्च॑ मे
सा॒र॒स्व॒तश्च॑ मे॒ पौ॒ष्णश्च॑ मे॒ पा॒त्नी॒व॒तश्च॑ मे॒ हा॒रि॒यो॒ज॒नश्च॑ मे ॥ 14

(ऋ॒तुग्र॑हाश्च - च॒तु॒स्त्रि॒ंश॒च्च॑) (A7)

TS 4.7.8.1

इ॒ध्मश्च॑ मे॒ ब॒र्हि॒श्च॑ मे॒ वे॒दि॒श्च॑ मे॒ धि॒ष्णि॒याश्च॑ मे॒
सु॒चश्च॑ मे॒ च॒म॒साश्च॑ मे॒ ग्रा॒वा॒णश्च॑ मे॒ स्वर॑वश्च॒ म
उ॒पर॑वाश्च॒ मे ऽधि॑षवणे च॒ मे द्रो॑णकल॒शश्च॑ मे॒
वा॒य॒व्या॒नि च॑ मे॒ पू॒त॒भृ॒च्च॑ म आ॒ध॒व॒नी॒यश्च॑ म आ॒ग्नी॑द्भं च॒ मे

हवि॒र्द्धानं॑ च॒ मे गृ॒हाश्च॑ ( ) मे॒ सद॒श्च मे॒ पुरो॒डाशा॑श्च॒ मे
प॒च॒ताश्च॑ मे॒ऽव॒भृथ॑श्च॒ मे स्व॒गाका॒रश्च॑ मे ॥ 15

(गृ॒हाश्च॑ – षोड॒श च॑) (A8)

TS 4.7.9.1

अ॒ग्निश्च॑ मे॒ घ॒र्मश्च॑ मे॒ऽर्क॑श्च॒ मे सूर्य॑श्च॒ मे
प्रा॒णश्च॑ मे॒ ऽश्व॑मे॒धश्च॑ मे॒ पृथि॒वी च॒ मे ऽदि॒तिश्च॑ मे॒
दि॒तिश्च॑ मे॒ द्यौश्च॑ मे॒ श॒क्वरी॑रङ्गु॒लयो दि॒शश्च॑ मे॒
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पन्ता॒- मृ॒क्च मे॒ साम॑ च॒ मे स्तो॒मश्च॑ मे॒
य॒जुश्च॑ मे॒ दी॒क्षा ( ) च॒ मे त॒पश्च॑ म॒ ऋ॒तुश्च॑ मे॒ व्र॒तं च॒ मे
ऽहो॒रात्र॑यो॒ वृ॒ष्ट्या बृ॒हद्र॑थन्त॒रे च॒ मे य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पेतां॑ ॥ 16

(दी॒क्षा – ऽष्टा॒दश च॑) (A9)

TS 4.7.10.1

ग॒र्भाश्च॑ मे॒ व॒थ्साश्च॑ मे॒ त्र्य॒विश्च॑ मे॒ त्र्य॒वी च॒ मे दि॒त्यवाट् च॒ मे दि॒त्यौ
ही च॒ मे प॒ञ्चा॒विश्च॑ मे॒ प॒ञ्चा॒वी च॒ मे त्रि॒व॒थ्सश्च॑ मे॒ त्रि॒व॒थ्सा च॒ मे
तु॒र्यवाट् च॒ मे तु॒र्यो॒ही च॒ मे प॒ष्ठवाच् च॒ मे प॒ष्ठौही च॒ म उ॒क्षा च॒ मे
व॒शा च॒ म ऋ॒षभ॑श्च॒ - [ ] 17

TS 4.7.10.2

मे वे॒ह॒च्च॑ मे ऽन॒ड्वान् च॑ मे धे॒नुश्च॑ म॒ आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पतां प्रा॒णो
य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मपा॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
चक्षु॑-र्य॒ज्ञेन॑ कल्पता॒ञ् श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
वाग् य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मा॒त्मा य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां ॥ 18

(ऋषभश्च – चत्वारिंशच्च) (A10)

TS 4.7.11.1

एका॑ च मे तिस्रश्च॑ मे पञ्च॑ च मे सप्त॑ च मे
नव॑ च म॒ एका॑दश च मे त्रयो॑दश च मे पञ्च॑दश च मे
सप्त॑दश च मे नव॑दश च म॒ एक॑विंशतिश्च मे
त्रयो॑विंशतिश्च मे पञ्च॑विंशतिश्च मे सप्त॑विंशतिश्च मे
नव॑विंशतिश्च म॒ एक॑त्रिंशच्च मे त्रय॑स्त्रिंशच्च- [ ] 19

TS 4.7.11.2

मे चत॑स्रश्च मे ऽष्टौ॑ च मे द्वाद॑श च मे
षोड॑श च मे विं॒शतिश्च॑ मे चतु॑र्विंशतिश्च मे
ऽष्टा॑विंशतिश्च मे द्वा॒त्रिं॑शच्च मे षट्॒त्रिं॑शच्च मे

च॒त्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒ चतु॑श्चत्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒ ऽष्टा॑चत्वारि॒ंश॒च्च॒ मे॒
वा॒ज॒श्च॒ प्र॒स॒व॒श्चा॒पि॒ज॒श्च॒ क्र॒तु॒श्च॒ सु॒व॒श्च॒ मू॒र्द्धा॒ च॒
व्य॒ङ्गि॒ज॒य॒श्चा- ( ) -न्त्या॒य॒न॒श्चान्त्य॑श्च॒ भौ॒व॒न॒श्च॒
भु॒व॒न॒श्चाधि॑पतिश्च ॥ 20

(त्रय॑स्त्रि॒ंश॒च्च॒ - व्य॒ङ्गि॒ज॒य॒ - ए॒का॒द॒श॒ च॒) (A11)

TS 4.7.12.1

वा॒जो॑ नः स॒प्त प्र॒दि॒श॒श्च॒त॒स्रो॑ वा॒ परा॑वतः ।
वा॒जो॑ नो॒ विश्वे॑र्दे॒वै-र्ध॒न॒सा॒तावि॒हा॒वतु॑ ॥
वि॒श्वे॑ अ॒द्य म॒रुतो॑ वि॒श्व ऊ॒ती वि॒श्वे॑ भ॒वन्त्व॒ग्नयः॑ स॒मि॒द्धाः॑ ।
वि॒श्वे॑ नो॒ दे॒वा अव॒साऽऽ ग॒मन्तु॑ वि॒श्वम॒स्तु द्र॒वि॒णं वा॒जो॑ अ॒स्मे ॥
वा॒जस्य॑ प्र॒स॒वं दे॒वा रथै॑र्या॒ता हिर॑ण्ययैः ।
अ॒ग्निरि॒न्द्रो बृ॒हस्प॑तिर्म॒रुतः॑ सोम॒पी॒तये॑ ॥
वा॒जे॒वा॒जे ऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒ धने॑षु - [ ] 21

TS 4.7.12.2

वि॒प्रा अ॒मृता॑ ऋ॒त॒ज्ञाः॑ ।
अ॒स्य म॒ध्वः पि॒बत॑ मा॒दय॑ध्वं तृ॒प्ता या॑त प॒थिभि॑र्दे॒वयानैः॑ ॥

वाजः पु॒रस्ता॒दुत॒ मद्ध्यतो॒ नो वाजो॒ देवा॑ ऋ॒तुभिः॑ कल्पयाति ।
 वाजस्य॑ हि प्र॒सवो॒ नन्नमीति॑ विश्वा आशा॒ वाजपति॑र्भवेयं ॥
 पयः॑ पृ॒थिव्यां॒ पय॒ ओष॑धीषु॒ पयो॑ दि॒व्यन्तरिक्षे॑ पयो॑ धां ।
 पय॑स्वतीः प्र॒दिशः॑ सन्तु॒ मह्यं॑ ॥
 सं मा॑ सृ॒जामि॒ पयसा॑ घृ॒तेन॒ सं मा॑ सृ॒जाम्यप॑ - [ ] 22

TS 4.7.12.3

ओष॑धीभिः ।

सोऽहं॑ वाज॑ सनेयमग्ने ॥
 नक्तो॑षासा॒ समन॑सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑क॒ समी॒ची ।
 द्यावा॒ क्षामा॑ रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भाति॒ देवा॑ अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒विणो॑दाः ॥
 स॒मुद्रो॑ऽसि॒ नभ॑स्वाना॒र्द्रदानुः॑ शं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ वाहि॒ स्वाहा॑
 मा॒रुतो॑ऽसि॒ मरु॑तां ग॒णः शं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ वाहि॒ स्वाहा॑
 ऽव॒स्युर॑सि॒ दुव॑स्वाञ्छं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ ( ) वाहि॒ स्वाहा॑ ॥ 23
 (धने॑ - ष्वपो - दुव॑स्वाञ्छं॒भूर्मयो॑भूर॒भि मा॑ - द्वे च॑) (A12)

TS 4.7.13.1

अ॒ग्निं य॑न॒ज्मि श॑व॒सा घृ॑तेन दि॒व्यं सु॑प॒र्णं व॑य॒सा बृ॑हन्तं ।
 तेन॑ व॒यं प॑तेम ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टप॑ सु॒वो रु॑हाणा॒ अधि॑ नाक॑ उत्तमे ॥
 इ॒मौ ते प॒क्षाव॑ज॒रौ प॑त॒त्रिणो॑ या॒भ्या र॑क्षा॒स्यप॑ह॒स्यग्ने॑ ।
 ता॒भ्यां प॑तेम सु॒कृता॑मु॒ लोकं॑ य॒त्र ष॑यः प्रथ॒मजा॑ ये पु॒राणाः॑ ॥
 चि॒दसि॑ समु॒द्रयो॑नि-रिन्दु॒र्दक्षः॑ श्येन॒ ऋ॒तावा॑ ।
 हि॒रण्य॑पक्षः शकु॒नो भु॑र॒ण्यु-र्म॑हान्थ॒ स॒धस्थे॑ ध्रुव - [ ] 24

TS 4.7.13.2

आ निष॑त्तः ॥
 नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा हि॑सीर्वि॒श्वस्य॑ मू॒र्ध्नन्ना॑धि तिष्ठसि श्रि॒तः ।
 समु॒द्रे ते हृ॑दय-मन्तरा॒यु-र्द्वावा॑पृथि॒वी भुव॑नेष्वर्पि॑ते ॥
 उ॒द्नो द॑त्तोद॒धिं भि॑न्त दि॒वः प॒र्जन्या॑दन्तरि॒क्षात् पृ॑थि॒व्यास्ततो॑ नो
 वृ॒ष्ट्या ऽव॑त ।
 दि॒वो मू॒र्ध्ना ऽसि॑ पृथि॒व्या नाभि॑-रू॒र्गपा॑-मोष॒धीनां॑ ।
 वि॒श्वायुः॑ शर्म॒ सप्र॑था नम॒स्पथे॑ ॥
 येन॑र्षय॒स्तप॑सा स॒त्र - [ ] 25

TS 4.7.13.3

मा॒स॒ते॒न्धा॒ना अ॒ग्नि॒ꣳ सु॒व॒रा॒भर॒न्तः ।
तस्मि॒न्न॒हं नि द॒धे ना॒के अ॒ग्निमे॒तं य॒माहु॒र्मन॒व स्ती॒र्णब॒र्हिषं ॥
तं प॒त्नीभि॒रनु ग॒च्छेम दे॒वाः पु॒त्रैर्भा॒तृभि॒रुत वा हि॒रण्यैः ।
नाकं॑ गृ॒ह्णा॒नाः सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒के तृ॒तीये॑ पृ॒ष्ठे अधि॑ रो॒चने॑ दि॒वः ॥
आ वा॒चो म॒द्ध्य-म॒रुह॑द्-भु॒रण्यु॒रय-म॒ग्निः स॒त्पति॑श्चे॒कितानः॑ ।
पृ॒ष्ठे पृ॒थि॒व्या नि॒हितो॑ द॒विद्यु॑त॒दध॒स्पदं॑ कृ॒णुते॑ - [ ] 26

TS 4.7.13.4

ये पृ॒तन्य॑वः ॥
अ॒यम॒ग्निर्वी॒रत॑मो वयो॒धाः स॒हस्रि॑यो दी॒प्यता॒मप्र॑युच्छन् ।
वि॒भ्राज॑मानः स॒रि॒रस्य॑ म॒द्ध्य उप॑ प्र या॒त दि॒व्यानि॑ धाम ॥
सं प्र च्य॑व॒द्ध्वम॒नु सं प्र या॒ताग्ने॑ प॒थो दे॒व्याना॑न् कृ॒णु॒द्ध्वं ।
अ॒स्मिन्त् स॒धस्थे॑ अ॒द्ध्यु॒त्तर॑स्मिन् विश्वे॑ दे॒वा य॑ज॒मानश्च॑ सी॒दत ॥
ये॒ना सह॑स्रं व॒हसि॑ ये॒नाग्ने॑ सर्व॒वेद॑सं ।
ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह दे॒व्या॒नो य - [ ] 27

TS 4.7.13.5

उत्तमः ॥

उद्-बुद्ध्यस्वाग्ने॑ प्रति॑ जागृह्येन-मिष्टा॑पूर्ते स॒ꣳ सृजे॑थामयं च ।
पुनः॑ कृण्व॒ꣳस्त्वा पि॒तरं॑ यु॒वान-म॒न्वाता॑ꣳसीत् त्वयि॑ तन्तुमे॒तं ॥
अयं॑ ते॒ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॑ यतो॑ जा॒तो अ॒रोच॑थाः ।
तं जा॒नन्न॒ग्न आ रो॒हा॒था नो॑ वर्द्ध॒या रयि॑ ॥ 28

(ध्रुवः - सत्रं - कृणुते - यः - सप्तत्रिंशच्च) (A13)

TS 4.7.14.1

ममा॑ग्ने॒ वर्चो॑ वि॒हवेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं॑ पु॒षेम॑ ।
मह्यं॑ नमन्तां प्र॒दिश॑श्चत॒स्र स्त्वया॑ ऽद्ध्यक्षे॒ण पृ॑त॒ना ज॑येम ॥
मम॑ दे॒वा वि॒हवे॑ सन्तु॒ सर्व॑ इन्द्रा॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ विष्णु॒रग्निः॑ ।
ममा॑न्तरि॒क्ष-मु॒रु गो॒पम॑स्तु मह्यं॑ वा॒तः प॑वतां॒ कामे॑ अ॒स्मिन् ॥
मयि॑ दे॒वा द्र॒विण॑-मा यजन्तां॒ मय्या॑शी-रस्तु॒ मयि॑ दे॒वहू॑तिः ।
दै॒व्या हो॑तारा॒ वनि॑षन्त - [ ] 29

TS 4.7.14.2

पूर्वे ऽरि॑ष्टाः स्याम॑ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ॥
म॒ह्यं॑ यँजन्तु॑ म॒म या॑नि ह॒व्या ऽऽकू॑तिः स॒त्या म॑न॒सो मे॑ अस्तु ।
ए॒नो मा॑ निगां॑ क॒तम॑च्च॒नाहं॑ वि॒श्वे दे॑वा॒सो अ॒धि वो॑च॒ता मे॑ ॥
दे॒वीः ष॑डु॒र्वी-रु॒रु णः॑ कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॑वा॒स इ॒ह वी॑र॒यद्ध्वं॑ ।
मा हा॑स्महि प्र॒जया॑ मा त॒नूभि॑र्मा र॒धाम॑ द्विष॒ते सो॑म रा॒जन् ॥
अ॒ग्निर्म॒न्युं प्र॑ति॒नुदन्॑ पु॒रस्ता॑- [ ] 30

TS 4.7.14.3

द॒द॒ब्धो गो॑पाः परि पा॒हि न॒स्त्वं ।
प्र॒त्यञ्चो॑ यन्तु नि॒गुतः॑ पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ वि नै॒शत् ॥
धा॒ता धा॑तृ॒णां भु॑व॒नस्य॑ य॒स्पति॑ दे॒वꣳ स॒वि॒तार॑-म॒भिमा॑ति॒षाहं॑ ।
इ॒मं यँ॒ज्ञ म॒श्विनो॑भा बृ॒हस्प॑ति॒ दे॒वाः पा॑न्तु य॒जमा॑नं न्य॒र्थात् ॥
उ॒रुव्य॑चा नो म॒हिषः॑ श॒र्म यꣳस॒दस्मिन्॑ ह॒वे पु॑रु॒हूतः॑ पु॒रुक्षु॑ ।
स नः॑ प्र॒जायै॑ ह॒र्यश्च॑ मृ॒डये॑न्द्र मा - [ ] 31

TS 4.7.14.4

नो॑ री॒रिषो॑ मा॒ परा॑ दाः ॥

ये नः॑ स॒पत्ना॒ अप॒ ते भ॑वन्त्विन्द्रा॒ग्निभ्या॒-मव॑ बा॒धामहे॒ तान् ।

वस॑वो रु॒द्रा आ॑दि॒त्या उप॑रि॒स्पृशं॑ मो॒ग्रं चे॑त्तार-मधि॒ राज॑-म॒क्रन् ॥

अ॒र्वाञ्च॒ मिन्द्र॑म॒मुतो॑ हवामहे॒ यो गो॑जिद्-ध॒नजि॑दश्च॒ जिद्-यः॑ ।

इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह॒वे जु॑षस्वा॒स्य कु॑र्मो ह॒रिवो॑ मे॒दिनं॑ त्वा ॥ 32

(व॒नि॒षन्त॑ - पु॒रस्तान्॑ - मा - त्रि॒च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A14)

TS 4.7.15.1

अ॒ग्नेर्म॑न्वे प्रथ॒मस्य॑ प्र॒चेत॑सो॒ यं पा॑ञ्च॒जन्यं॑ ब॒हवः॑ स॒मिन्धते॑ ॥

वि॒श्वस्यां॑ वि॒शि प्र॑वि॒विशि॒वाऽस॑-मीमहे॒ स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ ह॒सः ॥

यस्ये॒दं प्रा॒णन्नि॑मिषद् यदे॒जति॑ यस्य॒ जातं॑ ज॒नमा॑नं च॒ के॒वलं॑ ।

स्तौ॒म्यग्निं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि॒ स नो॑ मु॒ञ्चत्व॑ ह॒सः ॥

इन्द्र॑स्य म॒न्ये प्रथ॑मस्य॒ प्रचे॑तसो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उप॑ मा-मु॒पागुः॑ ।

यो दा॒शुषः॑ सु॒कृतो॑ ह॒वमु॑प॒ गन्ता॑ - [ ] 33

TS 4.7.15.2

स नो॑ मुञ्च॒त्व॒ ह॒सः॑ ॥
यः॑ सं॒ग्रामं॑ न॒यति॑ सँ व॒शी यु॒धे यः॑ पु॒ष्टानि॑ स॒सृज॑ति त्र॒याणि॑ ।
स्तौमीन्द्रं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि स नो॑ मुञ्च॒त्व॒ ह॒सः॑ ॥
मन्वे॑ वां मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॒ सत्यौ॑जसा दृ॒हणा॑ यं नु॒देथे॑ ।
या रा॒जान॑ स॒रथं॑ याथ॑ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्च॒तमा॑गसः ॥
यो वा॒ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मिथु॑ श्र॒न्त-मु॑प॒याति॑ दू॒षय॑न् ।
स्तौमि॑ - [ ] 34

TS 4.7.15.3

मि॒त्रावरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो॑ मुञ्च॒तमा॑गसः ॥
वा॒योः स॒वितु॑ वि॒दथा॑नि मन्महे॑ यावा॑त्मन्वद्-बिभृ॒तो यौ च॑ रक्ष॑तः ।
यौ विश्व॑स्य परिभू॑ ब॒भूव॑तुस्तौ नो॑ मुञ्च॒तमा॑गसः ॥
उप॑ श्रेष्ठा॑ न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्द्धमे॑ अस्थि॒रन् ।
स्तौमि॑ वा॒यु स॒वितारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो॑ मुञ्च॒तमा॑गसः ॥
र॒थीत॑मौ र॒थीना॑-म॒ह्व ऊ॒तये॑ शु॒भं ग॑मिष्ठौ सु॒यमे॑भि॒रश्वैः॑ ।
ययो॑ - [ ] 35

TS 4.7.15.4

वाँ देवौ दे॒वेष्वनि॑शित-मोज॒स्तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः ॥
यदया॑तं व॒हतु॑ꣳ सूर्या॒या-स्त्रि॑च॒क्रेण॑ सꣳ सद॑मिच्छ॒मानौ॑ ।
स्तौमि॑ दे॒वाव॒श्विनौ॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ तौ नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः ॥
मरु॑तां मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑ मवन्तु॒ विश्वे॑ ॥
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
ति॒ग्ममा॑युधं वी॒डित॑ꣳ सह॒स्वद् दि॒व्यꣳ श॒र्द्धः॑ - [ ] 36

TS 4.7.15.5

पृ॒तना॑सु जि॒ष्णु ।
स्तौमि॑ दे॒वान् मरु॑तो नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
दे॒वानां॑ मन्वे॒ अधि॑ नो ब्रुवन्तु॒ प्रेमां॑ वाचं॒ विश्वा॑मवन्तु॒ विश्वे॑ ॥
आ॒शून् हु॑वे सु॒यमा॑नूतये॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
यदि॒दं मा॑ऽभि॒शोच॑ति पौरु॒षेये॑ण दै॒व्येन॑ ।
स्तौमि॑ विश्वा॒न् दे॒वान् नाथि॒तो जो॑हवीमि॒ ते नो॑ मुञ्चन्त्वे॒नसः॑ ॥
अनु॑ नो ऽद्या॒नुम॑ति >¹, रन्वि - [ ] 37

TS 4.7.15.6

द॒नु॒म॒ते त्वं > [2], वै॒श्वान॒रो न ऊ॒त्या > [3], पृ॒ष्ठो दि॒वि > [4] ॥
 ये अ॒प्र॒थे॒ता-म॒मि॒ते॒भि-रो॒जो॒भि॒र्ये प्र॒ति॒ष्ठे अ॒भ॒व॒तां व॒सू॒नां ।
 स्तौ॒मि द्या॒वापृ॒थि॒वी ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि॒ ते नो॒ मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ॥
 उ॒र्वी रो॒द॒सी व॒रि॒वः कृ॒णो॒तं क्षे॒त्र॒स्य प॒त्नी अ॒धि नो॒ ब्रू॒या॒तं ।
 स्तौ॒मि द्या॒वापृ॒थि॒वी ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि॒ ते नो॒ मुञ्च॒तम॑ ह॒सः ॥
 यत् ते व॒यं पु॒रु॒ष॒त्रा य॒वि॒ष्ठा॒वि॒द्वाँस॒श्च॒कृ॒मा क॒च्य॒ना - [ ] 38

TS 4.7.15.7

ऽऽ॒गः ।
 कृ॒धी स्व॒स्माँ अ॒दि॒ते॒र॒ना॒गा व्ये॒नाँसि॑ शि॒श्र॒थो वि॒ष्व॒ग॒ग्ने ॥
 य॒था ह॒ तद् व॒स॒वो गौ॒र्यं चि॒त् प॒दि षि॒ता म॒मुञ्च॒ता य॒ज॒त्राः ।
 ए॒वा त्व॒म॒स्मत् प्र॒मुञ्चा॑ व्य॒हः प्रा॒ता॒र्य॒ग्ने प्र॒त॒रान्न॑ आ॒युः ॥ 39
 (ग॒न्ता - दू॒ष॒य॒न्थ॑ स्तौ॒मि - य॒योः - श॒र्द्धो - ऽनु॑म॒ति॒रनु॑ - च॒न
 - च॒तु॒स्त्रिँ॒श॒च्च) (A15)

Special Korvai for Anuvaakam A-15

(अ॒ग्ने॒र्मन्वे॒ - यस्ये॒द- मि॒न्द्रस्य॑ - यः सं॑ ग्रा॒ममि॒न्द्र॒ - स नो॑
मुञ्च॒त्व॒ ह॒सः॑ । म॒न्वे वा॒न्ता नो॑ मुञ्च॒तमा॑ग॒सः॑ । यो वां॑ - वा॒यो-
रु॒प - र॒थी॒तमौ॑ - यद॒यात॑-म॒श्विनौ॑ - तौ नो॑ मुञ्च॒तमा॑ग॒सः॑ ।
म॒रुता॑न्- ति॒ग्मं - म॒रुतो॑ - दे॒वानां॑ - य॒दिदं॑ वि॒श्वान् - ते नो॑
मुञ्च॒न्त्वे॒न॒सः॑ । अनु॑ न - उ॒र्वी - द्या॒वापृ॑थि॒वी - ते नो॑ मुञ्च॒त
म॒ह॒सो य॒त्तै । च॒तुर॒ह॒सः॑ ष॒डाग॑सश्चतु॒रे॒न॒सो द्वि॒र॒ह॒सः॑ ।

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 15 Anuvaakams :-

अ॒ग्नावि॑ष्णू - ज्यै॒ष्ठ्य॒ - श॒ञ्चो - क॒र्चा - ऽ॒श्मा चा॑ - ग्नि॒श्चा-
ऽ॒शु - श्रे॒द्ध॒म॒श्चा - ग्नि॒श्च घ॒र्मो - ग॒र्भा - श्रै॒का च॑ - वा॒जो
नो - अ॒ग्निं यु॑न॒ज्मि - म॒मा॒ग्ने - अ॒ग्नेर्मन्वे॒ - पञ्च॑द॒श ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒ग्नावि॑ष्णू - अ॒ग्निश्च॑ - वा॒जो नो॑ - अ॒द॒ब्धो गो॑पा
- न॒व॒त्रि॒ंशत्)

First and Last Padam of Seventh Prasnam of Kandam 4:-

(अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ – प्र॒त॒रा॒न्न॒ आ॒युः॒)

Kaanda Korvai with starting Padams of 7 Prasanas of Kandam 4:-

(यु॒ञ्जानो॑ – वि॒ष्णो॑ – र॒पा॒ꣳ – र॒श्मि॑ – न॒मो – ऽश्म॑ –
अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ – स॒प्त॒)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति चतुर्थं काण्डं ॥

4.7.1 Appendix

4.7.15.5 – अनु॑नोऽद्यानु॑मति॑ > ¹, रन्वि॑दनु॑मते॒ त्वं > ²

अनु॑ नोऽद्यानु॑मतिर्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भवतां दा॒शुषे॑ मयः ॥

अन्वि॑दनु॑मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्चनः कृधि ।

क्र॒त्वे दक्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑ष्णि तारिषः ॥

(Appearing in TS 3.3.11.3 and 3.3.11.4)

4.7.15.6 – वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या > ³, पृ॒ष्टो दि॒वि > ⁴

वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या ऽऽ प्र या॑तु परावतः । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वा॒हसा॑ ॥

पृ॒ष्टो दि॒वि पृ॒ष्टो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्टो वि॒श्वा ओष॑धीरा वि॒वेश॑ ।

वै॒श्वान॑रः स॒हसा॑ पृ॒ष्टो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स रि॒षः पा॑तु न॒क्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1 and 1.5.11.2)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 4

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	46	2293
Prasna 2	11	48	2498
Prasna 3	13	36	1844
Prasna 4	12	37	1887
Prasna 5	11	27	1234
Prasna 6	9	46	2331
Prasna 7	15	39	2008
Total	82	279	14095